

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 52. IZREDNA SEJA

(20. december 2013)

SLOVENIJA JE DEMOKRATIČNA REPUBLIKA. SLOVENIJA JE PRAVNA IN SOCIALNA DRŽAVA.
SLOVENIJA JE DRŽAVA VSEH SVOJIH DRŽAVLJANOV IN DRŽAVLJANK.
V SLOVENIJI IMA OBLAST LJUDSTVO. DRŽAVLJANKE IN DRŽAVLJANOV IZVRŠUJO NADZOR,
PO NAČELU DEJELNE OBLASTI NA ZAKONODAJNO, IZVRŠILNO IN SODNO.
PRAVICI SLOVENSKEGA NARODA DO SAMODILOČBE.
SLOVENIJA IMA TRAJNI IN NEODTILJIVI PRAVICI SLOVENSKEGA NARODA DO SAMODILOČBE.

MANDAT

VI

IZREDNA
SEJA

52

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejnih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejnih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejni zapisi Državnega zbora. Sejni zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejni zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejni zapisi Državnega zbora. 52. izredna seja (20. december 2013)

ISSN 2385-9490

Pripravi: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt Kavšek, mag. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2016

www.dz-rs.si

DNEVNI RED 52. IZREDNE SEJE

1. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA V ZVEZI S SANACIJO MILIJARDNE "BANČNE LUKNJE" V SLOVENSKIH BANKAH, EPA 1659-VI

VSEBINA

Določitev dnevnega reda	5
1. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA V ZVEZI S SANACIJO MILIJARDNE "BANČNE LUKNJE" V SLOVENSКИH BANKAH, EPA 1659-VI	5
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	5
BOJAN STARMAN	7
DR. UROŠ ČUFER	8
FRANC BOGOVIČ	8
MARIJA PLEVČAK	11
JOŽEF HORVAT	12
BRANE GOLUBOVIČ	14
ROMANA TOMC	17
MATEVŽ FRANGEŽ	19
MARKO PAVLIŠIČ	21
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	23
MAG. KATARINA HOČEVAR	25
MARJANA KOTNIK POROPAT	25
IVA DIMIĆ	26
MAG. ANDREJ VIZJAK	27
ALEKSANDRA OSTERMAN	27
MAG. MARKO POGAČNIK	28
SREČKO MEH	29
IVAN VOGRIN	30
IVAN GRILL	31
MIRKO BRULC	32
MAG. MATEJ TONIN	32
JANI MÖDERNDORFER	32
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	33
JOŽEF JEROVŠEK	35
MIHAEL PREVC	36
BORUT AMBROŽIČ	36
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	37
SONJA RAMŠAK	37
MAG. MAJDA POTRATA	38
SONJA RAMŠAK	38
RIHARD BRANISELJ	38
MARIJAN POJBIČ	38
MARIJAN POJBIČ	39
RIHARD BRANISELJ	40
MAG. MAJDA POTRATA	40
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	40
MAG. MAJDA POTRATA	41
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	41
FRANC PUKŠIČ	42
JERKO ČEHOVIN	42
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	43
ALENKA JERAJ	44
ZVONKO ČERNAČ	45
JOŽE TANKO	46
ROMANA TOMC	47
JOŽE TANKO	50
JOŽE TANKO	50
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	50
JOŽE TANKO	51
ZVONKO ČERNAČ	51

Državni zbor VI. mandat

52. izredna seja 20. december 2013

Predsedujoči: Janko Veber.....predsednik Državnega zbora
Polonca Komar.....podpredsednica Državnega zbora
Romana Tomc..... podpredsednica Državnega zbora

Seja se je začela 20. decembra 2013 ob 10. uri.

PREDSEDNIK JANKO VEBER: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Pričenjam 52. izredno sejo Državnega zbora, ki sem jo sklical na podlagi prvega odstavka 58. člena in drugega odstavka 60. člena Poslovnika Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: dr. Andreja Črnak Meglič, gospa Kristina Valenčič, gospa Irena Tavčar, gospod Janez Ribič, gospod Jakob Presečnik, gospod Ivan Simčič, gospod Franc Breznik, gospod Srečko Meh do 12. ure in mag. Matej Tonin.

Na sejo sem povabil tudi predstavnike Vlade in vse prisotne lepo pozdravljam.

Prehajamo na **določitev dnevnega reda** 52. izredne seje Državnega zbora. Predlog dnevnega reda ste prejeli v sredo 18. decembra 2013 s sklicem seje. O predlogu dnevnega reda bomo odločali v skladu z drugim odstavkom 64. člena Poslovnika Državnega zbora. Predlogov za širitev dnevnega reda seje nisem prejel, zato zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga prejeli s sklicem.

Prehajamo na odločanje in predlagam, da pred odločanjem preverite delovanje glasovalnih naprav. Lahko glasujemo?

Glasujemo o dnevnem redu. Navzočih je 48 poslank in poslancev, za je glasovalo 45, proti 1.

(Za je glasovalo 45.) (Proti 1.)

Ugotavljam, da je dnevni red 52. izredne seje zbora določen.

Prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA PRIPOROČILA V ZVEZI S SANACIJO MILIJARDNE BANČNE LUKNJE V SLOVENSКИH BANKAH.**

Predlog priporočila je v obravnavo zboru predložila skupina 26 poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom. V zvezi s tem predlogom priporočila je skupina 25 poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom

zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga priporočila dajem besedo predstavniku predlagateljev mag. Andreju Šircelju.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa. Spoštovani predsednik, spoštovani minister, državni sekretar, sodelavke Ministrstva za finance, drage kolegice in kolegi, lepo pozdravljeni!

Pred dobrim tednom dni smo dobili zneske glede bančne luknje, in sicer zneski znašajo 4,8 milijarde za 8 slovenskih bank od 17, plus 450 milijonov za Probanko in Factor banko, 200 milijonov za dokapitalizacijo Družbe za upravljanje terjatev bank, poleg tega bo ta družba izdala še obveznice za 1,6 milijarde za sporne kredite. Poleg tega je treba dokapitalizirati tudi Gorenjsko banko in Banko Celje, to naj bi naredili sami, če v 6 mesecih tega ne bosta naredili sami, bo treba verjetno dati dodatnih 441 milijonov evrov. Pregledanih je bilo 70 % vseh bank oziroma bančnega trga. Niso pregledane in ne vemo, kakšne so bančne luknje, na primer v SID banki, Deželni banki, Delavski hranilnici, Hranilnici Vipava, Hranilnici Lon in tudi v nekaterih tujih bankah. Te niso bile zajete. Na podlagi postopkov, ki sta jih predpisali Evropska centralna banka in Evropska komisija, bodo te banke verjetno dokapitalizirane oziroma pregledane v naslednjih tednih oziroma mesecih. Plačilo za pred dnevi ugotovljeno dokapitalizacijo je pred dvema dnevoma znašalo 3 milijarde evrov. 3 milijarde evrov so dali slovenski davkoplačevalci. Za Novo Kreditno banko Maribor okoli 870 milijonov, 590 milijonov za Abanko in milijardo in pol za Novo Ljubljansko banko. 3 milijarde pomeni, da smo po 13 letih na novo dokapitalizirali banke, vmes smo jih tudi že nekaj, vendar tista velika prva sanacija bank se je končala leta 1996 in je takrat znašala približno milijardo v današnjem denarju. Za prvo sanacijo iz leta 1996 nihče ni bil odgovoren in nihče ni zaradi tega kjerkoli odgovarjal. Vprašanje je, ali bo tudi sedaj tako.

Vmes se je povečal javni dolg na 75 % bruto družbenega proizvoda, kar znese približno 27 milijard evrov, kar pomeni, da je vsaka slovenska državljanica oziroma državljan zadolžen za 13 tisoč 500 evrov, in to seveda pomeni zelo zelo veliko zadolžitev.

Poleg tega je treba povedati, da se je Slovenija na zaprtem trgu zadolžila z obveznicami, za katere plačuje 4,85 % obresti in te 4,85 % obresti znašajo zelo veliko. In tu je vprašanje za ministra: Ali bo danes razkril skrivnega kupca teh obveznic, za katere Slovenija plačuje tako visoke obresti? In drugo vprašanje: Zakaj Slovenija ni šla po pomoč v okviru mehanizma ESM, še posebej zaradi tega, ker je bilo včeraj povedano s strani gospoda Möderndorferja, da so pogovori tekli in da so tudi pogajanja tekla. Zanima nas tudi, kakšni so pogoji. Te informacije danes poslanke in poslanci upravičeno pričakujemo in pričakujemo tudi odgovore na ta vprašanja. Pred dvema dnevoma je namreč vsaka Slovenka in vsak Slovenec plačal tisoč 500 evrov za dokapitalizacijo teh treh bank. Končni račun, to je bil v bistvu avans, za bančni banditizem v Sloveniji, kot to imenuje revija Der Spiegel, še pride, verjetno ni dokončen. In ob teh številkah, če jim dodam še nekaj 100-milijonsko dokapitalizacijo, ki smo jo plačali v preteklih letih za te državne banke, se upravičeno sprašujemo, ali so banke, predvsem državne banke, orožje za množično uničevanje Slovenije in domovanje pohlepa v Sloveniji. In ali so te dokapitalizacije reševanje tega bančnega banditizma. Morda nekateri danes odpirajo šampanjec in v teh tednih odpirajo šampanjec in slavijo. Predsednica Vlade tako iz Bruslja kaže zadovoljstvo glede dogodkov v Sloveniji v zvezi z bankami. Ob tem pa Vlada Republike Slovenije ni sprejela nobenih ukrepov, priporočil glede odgovornosti, odgovornosti članov v upravah, odgovornosti članov nadzornih svetov, članov Sveta Banke Slovenije, niti priporočil – vemo, da je Banka Slovenije samostojna glede tega – niti glede kadrovske politike, predvsem v bankah, ki so dobile dokapitalizacijo oziroma to državno pomoč. In na tem mestu Vlada Republike Slovenije tudi ni predstavila nobenih ukrepov kako poslovati naprej, kako bodo banke vnaprej poslovale, kako se bo dvignila gospodarska rast, kako se bo zmanjšala nezaposlenost in navsezadnje ni nobenih zagotovil, da bodo banke začele kreditirati gospodarstvo.

Razlogi za takšno stanje vsekakor izhajajo iz preteklosti. To so delniška parkirišča, ki so bila možna, način privatizacije preko delniških parkirišč, preko katerih se je prikivalo dejansko lastništvo v gospodarskih družbah, prikivala se je koncentracija kapitala in nastali so t.i. finančni holdingi - Infond Holding, Maksima Holding, Center Naložbe, Zvon Ena, Zvon Dva in tako dalje. Delniška parkirišča so se želela omejiti leta 2005, vendar je takrat dejansko nastal medijski pogrom nad tedanjo vlado, in sicer

pogrom nad vsakim, ki je želel preprečiti, da bi bivše družbeno premoženje ne prešlo v last elite, ki je bila zbrana okoli levih političnih strank. Takrat je bila tudi izglasovana zaupnica, ponovna zaupnica tedanji vladi in sprejeta je bila zakonodaja, nova zakonodaja o prevzemih, nov oziroma dopolnjen zakon o gospodarskih družbah, o trgu finančnih instrumentov in normalno sta začela tudi delovati Agencija za trg vrednostnih papirjev in Urad za varstvo konkurence.

Drug razlog. Menedžerski prevzemi. Z menedžerskimi prevzemi v Sloveniji smo dejansko nenadzorovano želeli narediti privatizacijo bivših družbenih podjetij, in sicer tako, da so ta podjetja dobivala zavarovane, slabo zavarovane ali nezavarovane kredite, predvsem na podlagi klientelističnih in prijateljskih povezav, vezi med menedžerji in člani uprav. Kratkoročno so bili dani krediti za v bistvu dolgoročne posle in zaradi tega je prišlo do izčrpanja podjetij in kasneje ob gospodarski in finančni krizi do propada velikega števila podjetij in to je povzročilo tudi krizo, ki se je najbolj izrazila v letu 2009 in tudi nadalje do današnjega trenutka. In tukaj se je treba vprašati, od kje izhajajo klientelistične povezave, tovarišijske povezave, prijateljske povezave na podlagi katerih so se dajali krediti. Te povezave segajo, po našem mnenju, v obdobje 20, 25, tudi 30 let nazaj, v čas pred osamosvojitvijo in v čas, ko smo imeli popolnoma en drug nedemokratičen sistem. Takrat se je z dekreti zagotavljala nepreglednost na finančnem področju in med drugim so se lahko financirali tudi t.i. nelegalni posli. In Slovenija je ena redkih postkomunističnih držav, kjer ni bila opravljena lustracija in dejansko se niso pretrgale te mreže, ki so delovale tudi v kasnejših letih, in ki dejansko delujejo še danes, z različno močjo, v različnih primerih in največkrat se je ta politika skrivala pod politiko nacionalnega interesa in danes verjetno že delno privatiziranega nacionalnega interesa in tukaj je bila ta politika zbrana predvsem okoli Foruma 21. Eden izmed pomembnih razlogov za takšno finančno luknjo je tudi to, da v Sloveniji ni bila izvedena lustracija. In tako je Nova Ljubljanska banka bila in je utrdba nacionalnega interesa, navsezadnje imenovanje uprav oziroma članov uprav v Novi Ljubljanski banki nikoli ni bilo slučajno in nikoli ni bilo nepotrjeno s strani vodij finančno političnih mrež.

To pomeni, da pravzaprav danes poznamo situacijo in seveda zaradi tega zahtevamo za to bančno luknjo tudi odgovornost. Tako smo v Slovenski demokratični stranki ugotovili, da je milijardna bančna luknja posledica načina privatizacije bivšega družbenega premoženja, ki so ga večinsko izvedle elite zbrane okoli levih političnih strank oziroma Foruma 21, in da se po osamosvojitvi Republike Slovenije v bančnem sistemu tako na strani regulatorjev kot na strani poslovnih bank ohranile politično prijateljske povezave. Zato smo za to sejo oziroma za

Odbor za finance in monetarno politiko dali priporočila za odločanje, in sicer da Vlada Republike Slovenije preveri in z ugotovitvami seznaniti Državni zbor, v kolikšni meri je milijardna bančna luknja posledica načina privatizacije bivšega družbenega premoženja, ki so ga večinsko izvedle elite zbrane okoli levih političnih strank oziroma Foruma 21. Da Vlada Republike Slovenije preveri, v kolikšni meri so se po osamosvojitvi Republike Slovenije v bančnem sistemu tako na strani regulatorjev kot na strani poslovnih bank ohranile te poslovne klientelistične oziroma družinske povezave. Da pozove Banko Slovenije, da razkrije odgovorne in tako tiste, ki so slaba posojila odobraval, kot tiste, ki so jih prejeli pa jih niso vrnili in to zaradi tega, ker je bilo lahko že vnaprej dogovorjeno, da jih niso vrnili, da poroča Državnemu zboru o zamrznitvi premoženja in o vseh tistih, ki so odgovorni za bančno luknjo, da zagotovi Vlada Republike Slovenije, da bodo policija, tožilstvo in sodišča pregon in sojenje bančnega kriminala obravnavali kot najvišjo prioriteto in poročali Državnemu zboru, da parlamentarni preiskovalni komisiji posreduje Banka Slovenije vse potrebne podatke, da bo ta lahko opravila svoje delo in da Vlada Republike Slovenije sprejme vse potrebne ukrepe, ki bodo omogočili uveljavitev odgovornosti vseh, ki so odgovorni za bančno luknjo. Včeraj so bili obravnavani ti predlogi Slovenske demokratske stranke. Socialni demokrati, DeSUS, Državljanska lista in Pozitivna Slovenija jih niso sprejeli. Tukaj se dejansko postavlja vprašanje zakaj in ali gre tukaj za to, da se ne želi, da ta koalicija ne želi ugotoviti odgovornosti za sedanje stanje. Odgovornosti za to bančno luknjo, katero dejansko plačujejo slovenski davkoplačevalci, katero plačujejo in bodo še plačevali in ki omejuje razvoj Slovenije, ki zmanjšuje standard Slovenk in Slovencev in ki dejansko zadolžuje ne le današnje generacije oziroma današnjo generacijo, ampak zadolžuje tudi prihodnje rodove.

V Slovenski demokratski stranki bomo vztrajali in zahtevali, da se ugotovi poimenska odgovornost za nastalo bančno luknjo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK JANKO VEBER: Hvala tudi vam. Predlog priporočila je 19. decembra 2013 obravnaval Odbor za finance in monetarno politiko. Ker po končani razpravi odbor ni sprejel točk predloga priporočila je predsednik odbora ugotovil, da je obravnava predloga priporočila na seji delovnega telesa končana. Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsedniku, gospodu Bojanu Starmanu.

BOJAN STARMAN (PS DL): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik, lep pozdrav vsem skupaj.

Odbor za finance in monetarno politiko je na svoji 79. nujni seji, dne 19. 12. 2013 kot matično delovno telo obravnaval predlog priporočila v zvezi s predloženo problematiko

upravljanja državnega premoženja, EPA 1659/6, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila skupina poslank s prvopodpisanim Jožetom Tankom.

Odboru je bilo posredovano mnenje Zakonodajno-pravne službe, ki je podala pripombe k prvi, tretji, četrti, peti in šesti točki priporočila. Odboru je bilo posredovano tudi pisno mnenje Vlade. Odboru sta bila v poslovniškem roku posredovana tudi dva amandmaja Poslanske skupine SDS za novo osmo in deveto točko priporočila. Na seji odbora so bili prisotni predstavniki Ministrstva za finance, Banke Slovenije, gospod Mitja Gaspari in pravna služba.

Uvodno obrazložitev predlogov priporočila je v imenu predlagatelja podal član odbora in poslanec Poslanske skupine SDS mag. Andrej Širčelj, ki je predstavil vsebino predloga priporočila. Ob tem je poudaril, da predstavlja tako imenovana bančna luknja en letni proračun Slovenije ter želel vedeti, kdo je za to odgovoren. Povedal je, da so bili dani krediti slabo zavarovani ter da je bil tudi nadzor Banke Slovenije slab. Predstavil je tudi podatke naraščanja slabih terjatev po letih ter povedal, da naj bi bila Slovenija na tretjem mestu glede na povprečje Evropske unije glede slabih terjatev, kar je izredno slabo.

Državni sekretar Ministrstva za finance je uvodoma predstavil pisni odgovor Vlade na predlog priporočil ter dejal, da predlog priporočil ni primeren in niti ni potreben. Ob tem je povedal, da tudi vlada z rezultati stres testov bank ne more biti zadovoljna in da ne želi velikih dokapitalizacij, da pa z dokapitalizacijo ne rešujemo samo stabilnosti bančnega sistema, temveč tudi gospodarstvo, s tem pa se prav tako zavaruje vloge prebivalstva v naših bankah. Povedal je tudi, da to pomeni, da bo javni dolg narastel na 75 % BDP. Povedal je, da razlogi za tako imenovano bančno luknjo sovpadajo z začetkom krize, za kar obstajajo tako objektivni kot tudi subjektivni razlogi.

V razpravi je mag. Mitja Gaspari, bivši guverner Banke Slovenije, predstavil kratek pregled prve bančne sanacije ter takratne ekonomske okoliščine ob sprejemanju nekaterih odločitev. Več kot šesturna razprava je imela kar precej več vprašanj kot odgovorov, dobili smo nekaj novih informacij na razpravi, vendar pa na koncu odbor ni sprejel predlaganih amandmajev Poslanske skupine SDS za novo osmo in deveto točko. Bil je rečeno, da vedno govorimo "odbor ni sprejel", kar je res, vendar pa sem bil opozorjen, da moram povedati, da koalicija ni sprejela predlogov, ravno tako pa je odbor glasoval o vseh delih predloga priporočila in ga ni sprejel.

Ker predlog priporočila na matičnem delovnem telesu ni bil sprejet, je na podlagi razlage drugega odstavka 61. člena Poslovnika državnega zbora v povezavi z določbami, ki urejajo obravnavo na matičnem delovnem telesu, Komisija za poslovnik z dnem 9. 12.

2009 obravnavo predloga akta na matičnem delovnem telesu končala. Hvala lepa.

PRESEDNIK JANKO VEBER: Hvala tudi vam. Uvodno obrazložitev mnenja Vlade bo predstavil predstavnik Vlade, dr. Uroš Čufer, minister za finance.

DR. UROŠ ČUFER: Predsednik, najlepša hvala. Spoštovane poslanke, poslanci, najlepši pozdrav tudi vam!

Kot veste, smo prejšnji teden objavili rezultate stres testov in ukrepov, ki jih je sprejela Vlada na podlagi teh stres testov skupaj v sodelovanju z Banko Slovenije. Mi smo te ukrepe in stres teste tudi zelo podrobno razložili, tako javnosti, strokovni javnosti in pa tudi Državnemu zboru na izredni seji, ki smo jo imeli še na sam datum objave stresnih rezultatov, kar sva predstavila tako jaz kot tudi guverner. Zaradi tega mislim, da kakšne dodatne potrebe po predstavljanju ukrepov in pa stres testov niti ni potrebno. Bi pa mogoče malo več časa uporabil in pa izkoristil priliko, da vam povem neke vrste update, kaj se je od takrat tudi zgodilo. Kot ste verjetno tudi opazili, smo z ukrepi in rezultati stres testov dobili kar nekaj podpore v mednarodni javnosti. Pomembne institucije so dale podporo aktivnostim, ki jih izvajamo. To se je videlo tudi na finančnih trgih, obrestne mere za zadolževanje države so pomembno padle v tem tednu, kar pomeni, da so ukrepi, ki smo jih izvedli kredibilni, in da pravzaprav vlivajo zaupanje in pričakovanje, da bo Slovenija dobro delala ne samo do sedaj, ampak tudi v prihodnost.

Med tem je tudi DG COMP iz Evropske komisije dal še tisto dovoljenje, za katero smo prejšnjic povedali, da nam še manjka in je tudi formalno odobril postopek, tako kot smo bili dogovorjeni. Tako da smo dobili predvčerajšnjim tudi to manjkajoče dovoljenje. Hkrati tudi z njihovim vidikom in njihovim pozdravom ter pogledom na to, da vidijo, da so to pravi koraki v pravo smer. Ker smo dobili to dovoljenje, smo potem tudi takoj pristopili k izvrševanju ukrepov. V vmesnem času smo dobili tudi mnenje Ustavnega sodišča, ki ugotavlja, da ni posebnih razlogov, da bi ustavljali izvrševanje zakona. Da bodo sicer ustavnost določenih stvari še preverjali, vendar pa, da je za to še čas. In mi smo pravzaprav izvedli vse tiste ukrepe, ki jih je Vlada sprejela, tako da so bili predvčerajšnjem že zaključeni. Zadnji ukrep, ki se nanaša na prenos terjatev na slabo banko, pa smo pravzaprav podpisali včeraj in se izvaja danes. Tako da, če pogledamo, je za nami en velik del, ki je opravljen, daleč od tega, da smo zaključili, ker moramo še zelo veliko stvari narediti in ni še čas za to, da bi bili samozadovoljni in da bi imeli občutek, da lahko prenehamo. V športnem žargonu bi lahko rekli, da smo izmerili vmesni čas po pol leta, tako kot ste me spraševali enkrat podobno o tem okrog konca maja, ko je bil vmesni čas dober. Če bi me vprašali septembra,

bi rekel, da je bil malo manj dober, vendar mislim, da smo zdaj decembra pravzaprav stvari dosti hitro in dobro naredili, tako da bi rekel, da smo z vmesnim časom zadovoljni, ampak vmesni čas je samo vmesni čas in je še daleč od tega, da lahko tukaj zaključimo.

Jaz torej mislim, da je to priložnost, da si tudi pogledamo kaj je potrebno, da naredimo prehodno, da gremo pravzaprav naprej v smeri zagotavljanja ustreznih korakov za zagotavljanje gospodarske rasti na vzdržen način, ki pravzaprav stremi k temu, da bi bila kvaliteta življenja v Sloveniji boljša, in da ne bomo vedno obremenjeni s krizo.

Jaz bi izpostavil tri elemente, ki se mi zdijo ključni in v katere bo usmerjeno večino fokusa mojega časa.

Prvo je razdolževanje podjetij. Ker samo prestrukturiranje bank, dokapitalizacija bank in prenos slabih terjatev pravzaprav vzpostavljajo pogoj, da lahko začnemo res kvalitetno, hitro in učinkovito delati na razdolževanju podjetij. In podjetja so tisti motor gospodarstva, ki prenaša gospodarsko rast, ki vzdržuje delovna mesta in s tem, ko smo pravzaprav zaključili to naše prvo poglavje, ukvarjanje z bankami ..., /znak za konec razprave/ ... mislim da smo na dobri proti, da lahko tudi to naredimo zelo kvalitetno.

Druga stvar, ki jo moramo narediti, je centralizacija upravljanja javnih podjetij. Tukaj smo že štartali debato o slovenskem državnem holdingu. Mislim, da komur še ni popolnoma jasno, da moramo centralizirati upravljanje javnih podjetij, mislim, da mu je po teh številkah lahko kristalno jasno.

In tretja stvar, zaključiti moramo privatizacijo, ki smo jo štartali ... / znak za konec razprave/ Mislim, da so ta tri področja tista, ki so ključna, da jih naredimo v naslednje pol leta. Najlepša hvala.

PRESEDNIK JANKO VEBER: Hvala ministru.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Gospod Franc Bogovič bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke

FRANC BOGOVIČ (PS SLS): Lep dober dan, spoštovani predsednik, kolegice in kolegi.

Kot osnovno vprašanje si najbrž vsi postavljamo, zakaj smo si izbrali ta zadnji petek, ko je na urniku Državnega zbora to delo, da na izredni seji govorimo o problemu v bančništvu v Sloveniji. Odgovor je zelo enostaven in mislim, da je prav, da ga povemo na začetku. Koalicija, vlada si je zamislila sanacijo bank in upravljanje tega področja brez parlamenta. Mi smo v teh zadnjih mesecih, ko smo obravnavali to problematiko, opozarjali na to, da je dejansko nesprejemljivo, da se resnici očem parlamenta umaknejo vse te ključne odločitve oziroma se niti o njih ne poroča v parlamentu, ampak da smo zamudili priložnosti tako v sprejemanju zakona o bančništvu kakor zakona o javnih financah, da bi se dogovorili o tem, da je najbrž hudič vzel šalo, da smo to, kar je bilo sedaj iz stališč poslanskih

skupin oziroma iz stališča predlagatelja izrečeno in pa tudi predsednika odbora, da prihaja obračun, ko smo v teh zadnjih letih, odkar so bile banke enkrat že sanirane, uspeli skozi to bančno brezno spraviti ven približno za en državni proračun denarja, približno četrtno letnega BDP Republike Slovenije, da smo zaradi tega nastali država, ki je od leta 2008 prešla od ene najmanj zadolženih držav v Evropi z 22 % BDP, sedaj pa smo prebili tisto magično mejo 60 % in se približujemo 75 %, in da plačujemo zelo drage obresti za ta del. Ko smo v tem Državnem zboru nekateri opozarjali na to, da bi bilo pri zakonu o javnih financah prav sprejeti tudi amandmaje, ki smo jih predlagali, da so prenosi slabih terjatev predstavljeni v bankah in da se tudi pogovorimo na kakšen način bomo to luknjo sanirali, da bi Vladi prišla z jasnimi projekcijami, kaj pomeni, kako draga je ta suverenost, okoli katere je toliko govora, enostavno tega nismo dosegli in zato bodo očitno v nadaljevanju potrebni takšni poizkusi, da se s sklici izrednih sej podrobneje informiramo o tem kar počnemo, čeprav sem sam trdno prepričan, da to ni tista naša največja, najbolj odgovorna naloga v tem mandatu in bi bilo prav, da bi bilo več parlamentarizma v Sloveniji.

Včeraj sem bil na proslavi Ustavnega sodišča ob dnevu ustavnosti, kjer je bil govornik predsednik nemškega ustavnega sodišča. V govoru je navedel par zadnjih judikatov nemškega ustavnega sodišča, v katerih je nemški parlament obdržal celo vrsto pristojnosti, ki jih je potrdilo tudi ustavno sodišče, tudi v primeru, ko bodo zbirali sredstva za evropske finančne mehanizme in podobno, ampak ključna vloga je vloga parlamenta. Parlament daje omejitve. Parlament mora biti informiran in mislim, da moramo to uro parlamentarizma v Sloveniji še narediti in se iz tega tudi nekaj naučiti.

O številkah ne bi govoril, ker so bile že podrobno predstavljene. Slovenija tudi ni edina država v svetu, ampak je ena izmed mnogih držav v svetu, ki se ukvarja s problemi finančne krize. Zagotovo je en del naše krize tudi to, da je svet v prvih desetih letih 21. stoletja pristajal na te moderne finančne mehanizme, na pohlep, na investitorstvo, na nepremičninske balone in en del problema v Sloveniji tiči tudi v tem delu. Ampak v Sloveniji se je poleg tega v teh letih zgodil tudi ta pohlep, katerega cilj je bila zadnja faza brutalne privatizacije, menedžerski prevzemi, ki se očitno niso izšli. Danes je vedno več tega, ko prihajajo na svetlo imena. Imena, okoli katerih so se spletle povezave. Poleg tega, da smo imeli že v preteklosti narisana razna omrežja, imamo danes eno zelo pomembno stvar. Imamo tisto najosnovnejšo sled, ki v teh primerih največ velja - to je sled denarja. In ta sled je zelo brutalna. Ta sled je takšna, da se je, kot je bilo že rečeno, v tem tednu z dokapitalizacijo bank razdelilo na vsako Slovenko in Slovenca tisoč 500 evrov, tudi na tistega, ki se je rodil v tem tednu. Ta sled je še

toliko večja, ko se bodo sešteli vsi dolgovi oziroma vse posledice, zato mislim, da je pred nami res zelo velika odgovornost, da v Vladi in parlamentu naredimo to, kar od nas ljudje pričakujejo. Ljudem je več ali manj jasno, da ni nikogar drugega kot državljanek in državljanov, ki bomo plačali del te cene. Kolikšen del, v kolikšni meri in tudi kakšen denar bomo uspeli dobiti nazaj, v kolikšni meri bomo uspeli določiti odgovornost krivcev, je pa v veliki meri odvisno od nas. Trdno sem prepričan, da je povprečni Slovenki in Slovencu zelo jasno, ko vidijo ime nekega menedžerja, da ta menedžer ni teh stvari storil sam. Da je za tem menedžerjem še kdo, kot je bilo že javno rečeno: "Vzamem telefon, pokličem in dobim, tudi če je treba 100 milijonov evrov kreditov, ker pač verjamejo mojemu imenu, verjamejo okolju, v katerem delujem, da je to sposobno vrniti nazaj." Več kot jasno je vsem nam, če gremo od gospodarstvenika do bankirja, kamor so nekateri klicali, da je za njimi tudi določena politična podlaga, politično ozadje, ki je vplivalo na to, da se je lahko zgodilo, kar se je zgodilo v Sloveniji. Danes smo s strani predlagatelja že slišali o krogu okoli Foruma 21, za katerega so ocenili, da je v teh omrežjih in ljudeh, ki so se družili v teh krogih, izginilo vsaj milijardo evrov. Verjamem, da bodo v tem adventnem času zopet odzvanjali zvonovi v tej dvorani, kjer bomo zopet govorili o neki slabi milijardi, ki je poniknila v drugi mreži, za katero so tudi cerkveni krogi oziroma gospodarstvo, vezano predvsem na mariborsko škofijo. Verjamem, da bomo danes slišali tudi imena, kot so Lovše, Bavčar, Časar in še kdo, ki imajo po vsej verjetnosti tudi kakšne botre v katerem drugem političnem miljeju. Prepričan sem, da bomo slišali o Slovenski ljudski stranki, da smo zagovarjali nacionalni interes, čeprav, kolegice in kolegi, si nikoli nismo predstavljali nacionalnega interesa tako, da bodo prišli roparji in izropali, kar so ustvarjali ljudje. Mi smo si ga vedno predstavljali tako, kot si ga predstavljajo ljudje v bazi, iz katere smo izšli, ki stavijo na to, da je treba imeti njivo, da je treba ohraniti semenski krompir, če želiš imeti prihodnje leto pridelek, če hočeš, da bodo tudi tvoji otroci lahko kje delali. Nikakor si nismo predstavljali, da so ti, ki bi naj v Sloveniji upravljali s tem premoženjem, navadni kvartopirci, prevaranti, ki zapravijo zapitek v nekaj letih, kot ne bi nihče delal s svojo kmetijo.

Zato mislim, da je prav, da se o tem razpravlja. Mi imamo veliko vprašanj, tudi sinoči smo bili nekateri v dvorani, ki smo bili vprašani, ali se čutite krive. Mislim, da lahko zelo mirno, kar sem tudi sinoči dejal, vsak zase odgovori ali pa večina od nas z lahkoto odgovori, ali je osebno kriv, ali je osebno vpleten ali ni vpleten. In sem trdno prepričan, da nas velika večina ni prav nič vpletenih v te rabote, ki so se dogajale v teh letih. Je pa naša odgovornost danes, da omogočimo zakonodajni okvir, da pripravimo politično voljo, podobno tisti, kot je bilo včeraj rečeno, ki je bila potrebna, da se je vstopilo tudi

v zdravstvene logove, da pripravimo ta političen okvir in politično voljo, da se vstopi v te menedžersko-politične kroge, v katerih se je očitno v tej državi zgodil ta rop desetletja, stoletja, ne vem stoletje je še dolgo, če bomo tako delali se bo še kakšen zgodil, ne vem če že lahko tega kar označim za rop stoletja.

In v tem delu smo v državnem zboru, kot sem že dejal, dve priložnosti že zamudili. Prva je bila priložnost ko smo govorili o Zakonu o bančništvu. Takrat je bil predlagan s strani SDS amandma, ki smo ga tudi v Slovenski ljudski stranki podprli, kjer smo spregovorili o bančni tajnosti. Zelo hitro so prišle te pavšalne ocene, v smislu: sedaj pa hočete, da bodo vidne vse vloge, da bodo vidne kreditne mape poštenih ljudi. Ne, tega nismo želeli, tega ne smemo storiti, zagotovo pa je naša odgovornost, da se pogleda v bančne mape tistih, ki so sedaj svoje napake ali pa pogoltnosti prevalili preko slabe terjatve ali v preteklosti preko odpisov, ki so se skrivali v dokapitalizacijah preteklih let, v javni dolg. In to je naša odgovornost. Sam mislim, da ni potrebe, da tudi ta seja izzveni tako, da bomo iskali in personalizirali krivce za štiri, osem, deset let nazaj. Ja, tudi to je treba storiti, predvsem pa se moramo vprašati, kaj bomo mi naredili, da bomo sedaj temu naredili konec. Da bomo za ta izstavljeni račun, ki ga dobivajo Slovenke in Slovenci, enostavno prvič določili, kdo je odgovoren. Da bomo torej vedeli, kdo je odgovoren za te zadeve in da bomo na drugi strani poskrbeli, da se to ne ponovi oziroma da se nam ne zgodi to, kar je sedaj velika nevarnost, da so tisti ljudje, katerih slabe terjatve sedaj prenašamo v slabo banko, vmes pravočasno skrili četrtno, tretjino denarja in bodo sedaj kot dobro poučeni vlagatelji, ker so v teh stvareh sodelovali, nazaj odkupovali te stvari iz slabe banke ali pa od nekod drugje

Mislim torej, da govorimo o zelo resni stvari in če je bila prva sanacija bank predvsem sanacija napačnih ekonomskih okvirjev nekega drugega političnega sistema in je takrat zadeva v manjši meri temeljila na tem, da so posamezniki prevalili in želeli imeti ta denar na svojih računih, imamo sedaj to veliko past in na to moramo v sedanjem času tudi kvalitetno odgovoriti.

Ko smo govorili o Zakonu o javnih financah je bila ta priložnost in takrat smo imeli dosti bolj precizne amandmaje, ki mislim, da so govorili o teh dveh stvareh, se pravi s katerim denarjem, kako dragim denarjem bomo to napako iz preteklosti sanirali na eni strani in na drugi strani, da so te javne terjatve, ki se prenašajo na slabo banko, transparentne, javne. Takrat je koalicija padla na izpitu.

Slišali smo pri interpelaciji zelo zgovorne besede ministra, ki smo ga interpelirali, da bo ta napaka odpravljena v Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja. Upam, da bo vsaj tam dovolj politične moči. S strani Slovenske ljudske stranke zagotavljamo glasove že danes in jih bomo dali

za takšen zakon, če bomo tukaj našli pot do odkritja teh možnosti, da odkrijemo te slabe terjatve.

Sicer pa, kolegice in kolegi, evropske države, na katere se tako radi sklicujemo, so naredile to zelo na hitro. O Avstriji smo včeraj slišali tudi predstavnika banke Sparkasse, kako so ljudje odgovarjali, kako so bile uprave zamenjane. Mi imamo tudi dober primer v Republiki Sloveniji, kaj se je zgodilo v Hypo Alpe Adria banki v Ljubljani, sredi Ljubljane. Kar naenkrat so se mnogi začeli spraševati, ali imajo lastniki pravico, da izpraznijo banko in postavijo svoje varnostnike in rešijo problem. Danes slišimo iz podobnih logov, da je to primer dobre prakse. Zakaj se mi potem tako bojimo to storiti v državnih bankah? Ko smo imeli sestanek pri predsednici vlade, kjer sta bila prisotna finančni minister in guverner, je bilo v nizu mojih vprašanj postavljeno ravno to, kaj bomo storili s tistimi, ki odgovarjajo za kreditne mape, s tistimi, ki vodijo te banke. In jaz mislim, da je najmanj, kar bi največja državna banka morala narediti, da bi - podobno kot v bankah, ki so šle v likvidacijo z dnem, ko se je država odločila, ker je imela v rokah že vsa pooblastila od parlamenta, ker je koalicija hotela, da bo šlo toliko in toliko milijard denarja v banko — tisti dan prišla v banko nova uprava, da bi v banki naredili to, da bi tudi kreditne mape zamenjali, vsaj zarotirali ljudi, in da bi vsakdo na novo moral sprejeti to kreditno mapo in da se ne bi dogajalo to, kar nam je bilo tam razloženo, da je sedaj neka koordinacijska skupina, ki deluje na nivoju Banka Slovenije, ministrstvo oziroma službe policije, NPU in podobno. Ne, za te kreditne mape in za dolg, da bodo banke dobile kaj nazaj, morajo poskrbeti banke same. Oni morajo vlagati odškodninske tožbe, oni morajo poiskati, ker poznajo te mape. Ne pa, da se policija sedaj preko Banke Slovenije in ne vem preko katerih ovinkov prebija do teh map, da se to reši. Ampak to se enostavno ne more zgoditi, če bodo v teh dosjeh isti ljudje kot so sedeli takrat, ko so se te stvari storile. In tu velja rek, da vrana vrani oči ne izključuje, in mislim, da smo za moje pojme prejšnji četrtek, ko so bili objavljeni stresni testi, na tej točki naredili zelo veliko napako. Ali je to napaka ali je to namera ali je to cilj koga, to se moramo mi vprašati in mislim, da parlament enostavno tega ne sme dopustiti, da bi bil to cilj koga, da bi se v teh zadevah še stvari odvijale na takšen način naprej, kot so se v teh letih. Sicer se nam nič dobrega ne piše in tudi ta sanacija bank bo zgolj en ukrep, ki pa problemov enostavno ne bo rešil.

Tako da, meni je pričakovano to, da sklepi niso bili podprti, ker enostavno je tudi koalicija doslej pri vseh podobnih sklepih podobno ravnala. Mogoče bi bilo treba te sklepe še kje dodelati, ampak danes bo razprava, ki bo govorila po vsej verjetnosti predvsem o tem, kaj je bilo v preteklosti narejenega narobe in prav je, da to vemo, da to čim bolj razkrijemo, predvsem pa upam, da se bomo iz te razprave nekaj naučili in

da bomo tisti, ki smo tu predstavniki ljudstva, v imenu ljudi odgovorno naredili to, kar je potrebno narediti. Mi smo do davkoplačevalcev, do Slovenk in Slovencev dolžni, da vedo kdaj, kdo je to naredil, kako bomo plačali in kakšna bo cena tega denarja. In to, da se tudi način sanacije bank in pa sploh konsolidaciji javnih financ dela na tak način, da zopet parlament o tem ne spregovori, da ni jasne strategije, da ni jasne poti po kateri bomo mi javne finance reševali sled tako velikih obrestih. Pa bom na glas povedal, da se bomo ob dobrih 7 oziroma 7 in pol milijardah zbranih davkov, ki jih zberemo, drugo leto pa bodo te obremenitve skupaj in še novi krediti za reprogramiranje starih kreditov, zelo približali 1 milijardi evrov letnih obrestih. In ali smo mi sposobni vsak sedmi evro, ki ga zberemo, davkoplačevalcu še kar naprej plačevati za obresti, na drugi strani pa govorimo o tem, da je poleg ukrepov, ki so bili na bančništvu že sedaj storjeni, potrebno narediti korake na privatizaciji, na upravljanju državnega premoženja in, ne pozabimo, na konsolidaciji javnih financ. Mi smo v začetku leta sprejeli zakon o fiskalnem pravilu oziroma ga vstavili v slovensko ustavo, ki je izvedbeni zakon. Tam je nova ura resnica in ta ura resnice zahteva od nas kvaliteto in pa dobro sodelovanje, da vidimo, kaj se nam je, podobno kot v bančnem sistemu, pripeljalo tudi v druge podsisteme države kot neka navlaka, kar lahko ali kar moramo opustiti in spraviti celo državo v red, ne zgolj bančni sektor.

Jaz mislim, da nas čaka v naslednjem letu ogromno zahtevnega dela, predvsem bo pa od nas potrebvana zelo jasna in pa poštena politična volja, da te probleme, ki so v preteklosti nastali rešimo, brez da bi kogarkoli v tej državi skrivali pred roko pregona, roko pravice. Ker bomo vsi skupaj rabili veliko sreče in tudi blagoslova v novem letu, naj izkoristim to priložnost, da tudi vsem kolegicam in kolegom zaželim oboje, se pravi srečno leto, dobro sodelovanje med nami, ki ga mora biti več kot letos, če bomo želeli te probleme reševati pa tudi obilo blagoslova med nami, državljanom in državljanom pa, da vrnemo upanje in optimizem v to lepo Slovenijo.

PREDSEDNIK JANKO VEBER: Hvala.

Gospa Marija Plevčak bo predstavila stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokoencev Slovenije.

MARIJA PLEVČAK (PS DeSUS): Hvala za besedo, gospod predsedujoči in prisrčen pozdrav vsem prisotnim.

V poslanski skupini menimo, da razlogi, ki jih je predlagatelj današnje izredne seje nanizal v sedmih točkah, niso pravi in primerni. V zadnjem mesecu smo namreč v Državnem zboru sprejeli kar nekaj zakonov in aktov, ki zagotavljajo relativno varnost finančnega sistema, učinkovito ukrepanje odgovornih in temu primerno tudi sankcioniranje. Tudi po mnenju Vlade so

priporočila, ki jih je podala skupina poslank in poslancev v zvezi s sanacijo milijardne bančne luknje v slovenskih bankah, neprimerna in nepotrebna, saj se je Vlada že javno zavezala, da bodo odgovorne osebe za stanje v slovenskem bančnem sistemu odgovarjale za svoja ravnanja. Pozitivno sporočilo prihaja tudi iz Evropske unije. Njeni predstavniki menijo, da se bo stanje in zaupanje v slovenske banke okrepilo, še zlasti po objavljenih rezultatih pregleda kakovosti aktive bank in stresnih testih. Ob tem pa želim samo spomniti, da je med zavezami države tudi prodaja bank. Tako imenovana bančna luknja ni nastala letos, pa tudi lani ne. Nastajati je začela praktično že takoj po vzpostavitvi samostojne države Republike Slovenije, zato si moramo počestiti priznati, da so praktično vse slovenske vlade in uprave slovenskih bank z nadzornimi sveti vred s sprejemanjem takšnih in drugačnih odločitev povzročile katastrofalno stanje v slovenskih bankah. Zato je obtoževanje levih političnih strank oziroma katerihkoli ali kogarkoli že po našem prepričanju le sprenevedanje in prenašanje odgovornosti. Če se trdi, da je levica kriva za nastalo situacijo v bančnem sektorju, zakaj so potem vlagatelji nasedli optimistični izjavi predstavnikov prve Janševe vlade in hvalnicam na račun Nove Kreditne banke Maribor pri prvi javni prodaji delnic leta 2007. Sprašujem zato, ker predlagatelj trdi, da je imela desnica bolj naravnano strategijo razvoja države. Naj vas spomnim, da je bila takrat cena delnice Nove Kreditne banke Maribor 27 evrov. Decembra 2007 že 44 evrov, v letu 2008 pa je delnica padla na 20 evrov. Torej v enem letu je izgubila vrednost že za tretjino. Danes je vredna pičlih 10 centov. Sprašujem vas, ali ste mogoče takrat že predvideli situacijo, ki smo ji priča danes. Človek bi lahko sklepal, da ste razpolagali z informacijami, ki so bile očitno le interne narave. Danes pa so te informacije prišle na plan ravno v času odkrivanja in saniranja bančne luknje. Čisto naključje, mar ne? Drži, da se epiloga vnaprej ne da povsem zacementirati, vendar se moramo končno zavedati, da poslanke in poslanci Državnega zbora potrjujemo zakonodajo, s katero postanemo soodgovorni za nastale razmere, ne glede na katero področje se zakonodaja nanaša.

V naši poslanski skupini menimo, da bi bila predlagana priporočila lahko smiselna, v kolikor se stvari ne bi že premikale v pozitivno smer. Pristojni organi pregona se bodo svojih nalog lotili še bolj pospešeno, rezultate pa bomo ocenjevali po opravljenih nalogah. In prav tu bi rada poudarila, da si moramo priznati, da smo soodgovorni za nastale razmere prav vsi, ki sprejemamo odločitve in zakonodajo. Tudi takrat, ko pride do sankcij. Vsi namreč delamo napake, ki pa jih moramo priznati in nato storiti vse potrebno, da jih popravimo. Temelji zakonodaje v smislu skrbnega, učinkovitega, nadzorovanega ter sankcioniranega sistema so po našem prepričanju vzpostavljeni. Lahko ga le

nadgrajujemo v skladu s časovno razvojno komponento in premišljeno dolgoročno vizijo države. V poslanski skupini Demokratične stranke upokojencev smo glede tega zavzeli jasno stališče. Pričakujemo učinkovite, pravno vzdržne in hitre zaključke. Tudi glede insolventnih postopkov in preiskovanja kaznivih dejanj v okviru celotne gospodarske kriminalitete, ne le bančnega sektorja, saj se zavedamo, da le učinkovitost prispeva k pravičnejši obravnavi zakonskih meril. Vsakokrat pozdravljamo izjavo premierke, ki je napovedala, da bodo poiskali odgovorne krivce za nastalo stanje. Tudi v drugih državah Evropske monetarne unije se pospešeno izvajajo postopki glede odkrivanja odgovornih za sedanje stanje v državnih bankah.

Kot smo lahko zasledili v medijih, so v primeru Nove Ljubljanske banke na območju Maribora in Ljubljane, preiskovalci že izsledili posameznike, ki naj bi povzročili odškodovanje Nove Ljubljanske banke v višini najmanj 48 milijonov evrov. Prepričani smo, da bo pristojnim službam uspelo razkrinkati odgovorne za nastalo stanje in da bodo sedanji tudi dejansko odgovarjali za svoja dejanja. Po podatkih Banke Slovenije skoraj 60 % vsega dolga slovenskih podjetij predstavljajo domača bančna posojila. Zadovoljni smo lahko, da smo dočakali preobrat pri reševanju naše gospodarske krize kljub visoko postavljenim zahtevam Evropske unije. K temu so nedvomno prispevali težko pričakovani rezultati stresnih testov bank, na podlagi katerih bo Vlada za potrebe dodatnega kapitala bank v državni lasti – to je za Novo Ljubljansko banko, Novo Kreditno banko Maribor in Abanko – namenila v prihodnjih dveh letih dobre 3 milijarde evrov od skupaj potrebnih 4,7 milijarde evrov za dokapitalizacijo bank, kar pomeni skoraj 80% predvidenih sredstev za sanacijo bančnega sistema. Zmotno je pričakovanje, da bodo rezultati vidni že naslednje leto. Ocenjujemo, da je realni scenarij pet let in takrat bo postalo tudi jasno, če je izbrani način naporega in težkega prestrukturiranja rezultiral v okrevanje celotnega finančnega gospodarskega sistema. Ob tem velja še omeniti, da bo strošek za sanacije bank znašal od 10 do 15 % BDP. In zopet obstaja bojazen, da se bi to preevalilo na pleča naših državljanov in državljanov. Kako? Preko nižjih pokojnin? Nižjih socialnih transferjev? Višjih davkov in slabših javnih storitev? Tega pa Demokratična stranka upokojencev nikakor ne bo dopustila.

Cena te bančne luknje je ogromna in vedeti moramo, da gre dejansko za tesno prepletenost med bankami in podjetji ter lastniško in upravljavsko vlogo države. Zavedati se moramo, da je bančni manko le zrcalna slika izjemno velike finančne luknje v podjetjih. Če ocenjujemo, da je to prvi korak k dolgoročni stabilnosti bančnega in gospodarskega sektorja, je potem naslednji izziv Vlade priprava ambiciozne strategije za okrevanje oziroma za zagon gospodarstva.

Naj na koncu spomnim na Portugalsko, ki je nazoren in lep primer tega, kako učinkovitega oziroma, bolje rečeno, neučinkovitega programa se poslužuje mednarodni denarni sklad. Eden najbolj očitnih rezultatov tega programa je namreč, da je letos 25 najbogatejših Portugalcev svoje bogastvo povečalo za kar 13 %. To pomeni, da je njihov delež v bruto družbenem proizvodu lani znašal 8,4 %, letos pa že 10 %. Iz tega lahko izluščimo le, da imajo samo bogati veliko korist od varčevalnih ukrepov v zameno za finančno pomoč iz tujine in to v višini 78 milijard evrov. Večina povprečnih Portugalcev se verjetno lahko samo veseli njihovega uspeha, ne svojega. Na drugi strani pa se ostalim Portugalcem zmanjšujejo plače, upokojencem pa težko prislužene pokojnine. Vse več Portugalcem se življenjski standard krepko niža. Cene blaga in storitev pa konstantno naraščajo. To je cena, ki jo je očitno treba plačati, da bogati bogatijo še bolj in več. Sprašujem se, če se tudi nam piše podobna zgodba? Upamo in želimo si, da ne.

Ob vsem tem pompozem razglabljanju okrog milijardnih posegih, si bom drznila povedati še tole. Bližajo se praznični dnevi, to je čas za medsebojne odnose, druženja, sprostitve in tudi spoznanja. Čas, v katerem se malce ustavimo. Tako si moramo vzeti dovolj časa, da bomo trezno in tehtno pristopili k reševanju vseh teh aktualnih težav.

Kot izhaja iz vsega povedanega v Poslanski skupini DeSUS menimo, da priporočila niso potrebna, kar smo zagovarjali tudi na matičnem delovnem telesu. Namreč v tem jesensko-zimskem času smo sprejeli kar nekaj ukrepov, ki bodo omogočili bolj celovit, transparenten, učinkovit in zaupanja vreden državni sistem. Naj končam in naj vsem prisotnim zaželim prijetne praznične dni. Hvala.

PRESEDNIK JANKO VEBER: Hvala tudi vam.

Gospod Jožef Horvat bo predstavil stališče Poslanske skupine Nove Slovenije.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, spoštovani gospod predsednik. Spoštovani gospod državni sekretar, spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci!

Krščanski demokrati pozdravljamo, da je prišlo do te izredne seje Državnega zbora in jo razumemo kot nekakšen izhod v sili. V ponedeljek, ko smo opozicijski poslanci postavljali praktično identična poslanska vprašanja gospe predsednici Vlade, smo zahtevali posebno obravnavo, posebno sejo Državnega zbora na temo sanacije bančnega sistema. Predsednici sem takrat zastavil vprašanje in jo zaprosil, da državljanom in državljanom, davkoplačevalcem, pojasni, kakšen je scenarij te vlade za dokončno normalizacijo slovenskega bančnega sistema. Odgovora ni bilo. In pogrešam pri predsednici Vlade to državniško držo, da bi stopila pred državljanje, pred davkoplačevalce in jim povedala v kakšni

situaciji se je znašel bančni sistem in da bo potrebno z davkoplačevalskim denarjem to situacijo v bankah rešiti. Na ta način bi najbrž predsednica Vlade lahko pridobila več zaupanja davkoplačevalcev do te vlade, pa tega ni izkoristila.

Rezultati stresnih testov so bili resnično trenutek resnice za Slovenijo. Bančna luknja znaša skupaj skoraj 5 milijard evrov, kar je več kot polovica prihodkov letnega državnega proračuna ali 15 % slovenskega letnega bruto družbenega proizvoda. To je strošek, ki ga bodo v veliki meri nosili slovenski davkoplačevalci in je rezultat slabega, negospodarnega, nemoralnega in pogosto nezakonitega dela gospodarskih, bančnih in političnih elit. V medijih smo prebrali, žal v medijih, ne s strani Vlade, ne v poročilih, ne v dokumentih Vlade, da bo skupni strošek sanacije slovenskega bančnega sistema okoli 6 milijard evrov. 6 milijard. Saj si nihče med nami ne predstavlja, kakšni zneski so pravzaprav to. Morda si najlažje predstavljamo to, da če bi se neko jutro zbudili in bi ugotovili, da so vse naše avtoceste razrušene, porušeni vsi tuneli, vsi viadukti in še morda nekaj 10 kilometrov drugih državnih cest in če bi vse to morali ponovno zgraditi, potem bi potrebovali približno takšen kup denarja. Za to gre, gospe in gospodje. In zato je potrebno in pomembno in pošteno do davkoplačevalcev, da bi tukaj v Državnem zboru o scenariju reševanja bančnega sistema spregovorili odkrito in na ta način bi se zaupanje v državne inštitucije gotovo lahko povečalo, pa Vlada tega ni izkoristila, nasprotno, nekje na Gregorčičevi se dogajajo neke odločitve, o katerih parlamentarci zvemo zgolj preko medijev.

Večji delež bančne luknje odpade na banke v pretežni državni lasti, na Novo Ljubljansko Banko, Novo Kreditno banko Maribor in Abanko. Te banke bodo morale odpisati med 35 % in 52 % posojil velikim podjetjem, tuje banke v Sloveniji pa kar polovico manj, med 25 % in 27 %. In to kljub temu da smo banke v pretežni državni lasti že nekajkrat dokapitalizirali. Preko državnih bank so se kreditirala velika državna podjetja, ki so bila brez prave vizije in strategije razvoja. Kreditirali so se menedžerski odkupi. Kot smo v medijih poslušali državnega tožilca Specializiranega državnega tožilstva Jožeta Kozino, so se več milijonski ali celo več deset milijonski krediti dajali tudi razno raznim deoojem z minimalnim kapitalom, za katere se je že ob sklenitvi kreditne pogodbe vedelo, da kredita ne bodo mogli poplačati in jih je večina pristala v stečaju. Vsi ti krediti so bili odobreni brez ustreznih zavarovanj.

Nastala bančna luknja v Sloveniji ni rezultat svetovne finančne krize oziroma je to v manjši meri. V večji meri pa je rezultat velikih nesposobnosti, nepravilnosti in nezakonitosti dela in, lahko rečemo, koruptivne in kriminalne dejavnosti elit. Komisija za preprečevanje korupcije je svojem poročilu izrecno navedla, da se je po pregledu nekaj deset večjih kreditnih

map v organih odločanja, pri kreditnih odborih, upravah in nadzornih svetih bank pojavila nekaj deset enih in istih imen. Ti so krožili po teh funkcijah in imeli ključne vplive na odločitve glede kreditov, ki predstavljajo bančno luknjo.

Krščanski demokrati in davkoplačevalci zato utemeljeno pričakujemo, da bo Vlada Republike Slovenije ukrenila vse, seveda kar je v njeni pristojnosti, da se te nepravilnosti in nezakonitosti raziščejo. Pričakujemo, da bo za te namene uvedena javna preiskava, v kateri bomo za vsa slaba posojila, ki bremenijo davkoplačevalce, ugotovili: prvič, kdo je takšno posojilo predlagal, drugič, kdo ga je odobril, tretjič, kdo je imel od odobrenega posojila korist, četrtič, ali so v zvezi s posameznimi posojili odgovorni v bankah ravnali s skrbnostjo dobrega gospodarja ali pa malomarno in celo protipravno ter še petič, ali so bili pri odločanju izpostavljeni kakšnim politični pritiskom ali grožnjam vplivnih interesnih skupin.

Davkoplačevalci, ki bodo nase prevzeli večji del bremena stranpoti slovenskega bančništva, imajo vso pravico, da izvedo resnico, zlasti še, ker bo prav davkoplačevalcem naložena obveznost za plačilo dolgov, ki so nastali brez njihove krivde. In to ne le davkoplačevalci sedanje generacije, pač pa bodo bremenili še nekaj prihodnjih generacij.

Prav zato bo naslednji korak, ki ga bo vlada morala storiti ta, da uveljavi kazensko in materialno odgovornost vseh, ki so krivi ali sokrivi za nastanek dolgov. Zakonodajne podlage za te namene so ustrezne in omogočajo, da se vsaj del tega denarja povrne v proračun.

Krščanski demokrati kažemo pri tem tudi na odgovornost nadzornika, to je Banke Slovenije. Tudi pri nadzorniku bo treba najti in poklicati na odgovornost tiste, ki so bili za nadzor zadolženi, ki so imeli v rokah vse potrebne vzvode za izvajanje nadzora, pa nadzorne funkcije niso v zadostni meri izvajali.

Temeljito in transparentno razčiščevanje preteklosti je po mnenju Nove Slovenije nujno, da preprečimo možnost ponovitve takšne javnofinančne katastrofe v bodoče. Te garancije, gospe in gospodje, do tega trenutka še nismo dobili. Preprečiti je treba slabe poslovne prakse v bodoče, predvsem pa bo ta korak pomenil povečanje vrednosti bank v večinski državni lasti v postopkih privatizacije, ki bodo po napovedih vlade sledili. Tako vsaj tudi upamo. Upamo, da se s temi postopki ne bo odlagalo predaleč v prihodnost.

Pa še morda besedo, če dovolite, o javni prodaji delnic Nove Kreditne banke Maribor. Tukaj ne govorim zato, da bi zaščitil pokojnega finančnega ministra dr. Andreja Bajuka, ampak bi želel povedati to, da je tukaj v temu Državnemu zboru potrebno govoriti resnico. Nihče, nobena desnica v mandatu 2004–2008, sploh pa ne takratni finančni minister, nikogar ni nagovarjal za nakup delnic

Nove Kreditne banke Maribor. Takšne izjave so deplasirane, so nepošteno in ne sodijo v to hišo in spadajo med izjave, ki jim pravimo laž.

Takrat je imela vlada dve mednarodno priznani instituciji, ki sta ugotovili, da je realna vrednost delnice 27 evrov. Naj samo spomnim na takratno izjavo mag. Milana M. Cvikla, ki je izračunal in trdil, da bi morala biti delnica 41 evrov. In ta gospod ni bil iz desnice, bil je človek LDS in potem SD. Menda je celo spisal ustavno pritožbo proti takratnemu finančnemu ministru. Ni Vlada upravljala Nove Kreditne banke Maribor in ni Vlada napihnila cen delnic Nove Kreditne banke Maribor. To je treba vedeti. Vsak, ki govori drugače in kaže s prstom na vlado, dejansko ne pozna abecede borznega trgovanja.

Krščanski demokrati Nove Slovenije še vseeno gojimo upanje, da bo Vlada prišla pred ta spoštovani zbor in predstavila scenarij, določila tudi časovni okvir, v katerem lahko davkoplačevalci, državljanke in državljani te države, pričakujemo, da se bo zgodila normalizacija slovenskega bančnega sistema in da bodo slovenske banke končno in spet začele finančno servisirati slovensko gospodarstvo oziroma model socialno-tržne ekonomije, kot ga krščanski demokrati zagovarjamo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK JANKO VEBER: Hvala tudi vam.

Gospod Brane Golubović bo predstavil stališče Poslanske skupine Pozitivna Slovenija.

BRANE GOLUBOVIĆ (PS PS): Spoštovane kolegice in kolegi, predstavniki Vlade, predsednik, lepo pozdravljeni!

Prejšnji teden je bil teden velikih razkritij. Dobili smo znesek, o katerem se je 8 mesecev špekuliralo — kakšna je bančna luknja. Tudi v Državnem zboru so se te špekulacije slišale, od 15 milijard navzdol. Danes vemo, da ta bančna luknja znaša 4,7 milijarde evrov, od tega 3 milijarde evrov znaša kapitalski primanjkljaj treh največjih bank, NLB, NKBM in Abanke. Jeza vseh nas je velika in upravičena. Kliče se po odgovornosti in kliče se po vrnitvi denarja. Na Islandiji so potrebovali 5 let za obsodbe, mi gremo po njihovi poti, saj so nedotakljivi postali dotakljivi, a na koncu jim bo sodilo sodišče, ne Državni zbor, ne Vlada, ne politika.

Toda ali se, kljub jezi, še spomnimo, kako se je vse skupaj začelo? Obstaja nekaj pomembnih prelomnic oziroma vzrokov, zaradi katerih danes čutimo posledice, čuti posledice sleherni prebivalec in prebivalka Republike Slovenije.

Prva prelomnica je bila uspešna sanacija bančnega sistema po osamosvojitvi. Banke so imele v letu 1992 negativni kapital, gospodarstvo je bilo v izredno slabem stanju. A po uspešno izvedeni sanaciji leta 1996 so imele banke v letu 1997 že pozitivni kapital. To je bila pozitivna zgodba, to je bila zgodba Slovenije, zgodba

vseh, ki so takrat sodelovali v politiki, ker so vedeli, da je ta operacija, sanacija bančnega sistema, izredno pomembna za zagon gospodarstva, ki je takrat izgubilo jugoslovanski trg. In uspelo jim je. Res je, da so nekateri že takrat razmišljali o delni ali celotni privatizaciji državnih bank. Ni jim uspelo, politika jih je ustavila. In mogoče smo imeli takrat prvo priložnost, da se izognemo temu, čemur smo priča danes.

Druga prelomnica je bila zloraba nacionalnega interesa za potrebe ozkih skupin ljudi. Se še spomnite leta 2001, ko je mavričasta pivovarska koalicija v Državnem zboru pomagala Pivovarni Laško, da je kupila Pivovarno Union, kljub temu da se je za Pivovarno Union potegovala tudi tuja pivovarska družba? Kljub opozorilom takratnega predsednika vlade dr. Janeza Drnovška, te mavričaste koalicije levih in desnih, vsi so bili, ni nič ustavilo. Sporočilo tujini je bilo takrat jasno: "Pri nas nimate kaj iskati." Kaj pa je naredila javnost? Javnost je častila junake nacionalnega interesa in jim dala alibi, da so v imenu nacionalnega interesa v naslednjih sedmih letih začeli domačo privatizacijo, ki je vrhunec doživela leta 2007.

Tretja zamujena priložnost se je zgodila leta 2002. Maja 2001, predsednik Vlade je bil ravno tako dr. Janez Drnovšek, je sprejela program privatizacije Nove Ljubljanske banke s ciljem, da se delež države do konca marca 2002 zmanjša na 25 % plus ena delnica. Res je, da so bile želje po tem, da se v celoti prodaja Nova Ljubljanska banka, vendar pa je bil potem dogovor, da država obdrži 25 % plus eno delnico. Seveda so se pojavili različni pritiski, spet je bil tukaj ozki nacionalni interes, ni šlo vse po načrtu. Vlada, kljub temu da so bila pogajanja s finančno družbo KBC že dogovorjena, prodaja 34 % delež NLB, z zavezo in pričakovanji KBC, da bo v naslednjih letih pridobila 51 %, država pa bo obdržala 25 % in eno delnico. Ampak kaj se je dogajalo v naslednjih letih po prodaji 34% NLB? Ponovno je zmagal interes posameznikov, ki so se skrivali pod plaščem nacionalnega interesa. Pomagala jim je politika, ki je morala zagotoviti nadzor nad banko, za nadaljevanje domače privatizacije brez lastnega denarja. Šlo je za privatizacijo, domačo, in to brez lastnega denarja, zato se je potrebovalo banko. Zato se je po letu 2004 Nova Ljubljanska banka označila kot naložba največjega pomena za državo in kot takšna je morala ostati v rokah države. Razlog? Nacionalni interes. Nacionalni interes je bil vedno alibi pred javnostjo. Posledice takšne odločitve so poznane, finančna skupina KBC ni v nadaljevanju sodelovala pri nobeni dokapitalizaciji NLB, kar je kazalo na njeno nezadovoljstvo in priprave na odhod. Odšli so leta 2012, ko so prodali svoj delež za en evrov na delnico in na prvi pogled, samo na prvi pogled, utrpeli veliko izgubo. Danes vemo, da so v bistvu imeli majhno izgubo, glede na znesek, ki ga bomo morali mi nameniti za sanacijo NLB.

Tukaj je bila izgubljena še ena priložnost in tukaj je bilo izgubljeno tudi zaupanje tujih investitorjev. Prelomili smo besedo.

Naj spomnim samo še na dve zgodbi, ko je politika skupaj z domačimi kapitalisti brez denarja onemogočila tuje investitorje zaradi lastnih ozkih interesov. Se še spomnite izigravanja Američanov, ki so želeli kupiti HIT, narediti mega zabavišni park? Se še spomniti Deutsche Bahna, ko je želel, neuspešno, stopiti v slovenski logistični steber? Kaj se danes dogaja s HIT? Kaj se dogaja danes z našim logističnim centrom? Na primer, poslovni izlet Intereurope v Rusijo nas je stal 100 milijonov evrov. Pa ne trdim, da bi morali ti dve področji privatizirati, ta dva stebra privatizirati. Govorim samo o vzorcu delovanja, ko se je pod krinko javnega interesa pripravil teren za domačo privatizacijo. Domačo privatizacijo brez denarja. Zato se je potrebovalo domačo banko.

Četrta prelomnica in zamujena priložnost se je začela z vstopom v Evropsko unijo in prevzemom evra. Po vstopu v Evropsko unijo in prevzemu evra leta 2005 se je na trgu pojavilo ogromno poceni denarja iz tujine. Takrat se je začelo zadolževanje, ogromno zadolževanje, vendar brez vizije in strategije.

Kaj so prioritete Slovenije? Naj spomnim, da so bila podjetja leta 2004 zadolžena 9 milijard, konec leta 2008 pa že 26 milijard. V tem obdobju so se banke za servisiranje domačega povpraševanja po kreditih na tujem zadolžile za 12 milijard evrov neto. Takšno povpraševanje je bilo na eni strani, da banke same nismo mogle več zagotavljati kreditov, po drugi strani pa se je del depozitov iz naših bank umaknil ter šel v tujino za nakup vrednostnih papirjev. Bila je visoka gospodarska rast.

Dokaz, da ni šlo za naključje ali napake in da je imela politika veliko vlogo pri domači privatizaciji brez lastnega kapitala, dokazuje tudi dogajanje pri sprejemanju zakonodaje, ki bi lahko preprečila divjo privatizacijo brez denarja, če bi le vsa politika imela interes. Banka Slovenije je na to opozarjala Vlado in banke, opozarjala je na preveliko izpostavljenost slovenskih bank, kreditno tveganje. Tudi Evropska unija je v istem obdobju pripravila tako imenovano bančno direktivo, saj se je zavedala tveganja v zvezi z zavarovanjem kreditov. In kaj smo storili v Sloveniji leta 2006? Novembra 2006 se je sprejel nov zakon o bančništvu, ki je v veljavo stopil 1. 1. 2007. A pazite! Nekatere določbe in nekaj odstavkov je stopilo v veljavo šele leto dni kasneje, 1. 1. 2008. In kaj je predvideval zadržani del zakona? Nič posebnega. Določajo samo to, da je treba imeti strožje pogoje za zavarovanje kreditov, teh kreditov, ki so jih domači kapitalisti brez denarja najemali v domači banki. Nekatere predloge Banke Slovenije, kot na primer, da bi člani nadzornega sveta potrebovali licenciranje Banke Slovenije ali da bi morale za investicije zunaj EU pridobiti za predhodno soglasje BS je politika enostavno prezrla. Drugi primer, ki je po

mojem mnenju in mnenju Pozitivne Slovenije enako pomemben, je sprejemanje in uveljavitev Zakona o prevzemih. Novela je bila pripravljena leta 2004 in tudi ta zakon je omejeval zastavo delnic podjetij, ki se ga je prevzemalo. Šel je torej v smer, da ne moreš zastaviti delnic podjetja, ki ga prevzemaš. In uganite, kdaj je ta zakon začel veljati. Šele leta 2008. Gre samo za naključje ali za kupovanje časa za domačo privatizacijo brez sredstev pod okriljem ponovno zlorabljenega nacionalnega interesa? Sta ta dva zakona v delu, ki tako zastruje pogoje zavarovanja kreditov, slučajno uveljavljena po letu, ko je bilo financiranih preko milijarde evrov prevzemnih aktivnosti oziroma menedžerskih odkupov ter so se različni finančni hodi izvajali svoje finančne špekulacije – lahko bi jih našteval kar nekaj, pa jih ne bom, poznamo jih vsi? Mislim, da ne. Danes se ve, da je šlo za skrben načrt kako dokončno privatizirati slovensko gospodarstvo s pomočjo politike in kreditov, zato se je potrebovalo državno banko, ki bo za njihov načrt zagotovila sredstva. Lahko bi rekli, da so se dejansko fantje in dekleta igrali tajkunsko-politični monopol. Malo so kupovali, malo so prodajali, malo so menjali, malo so si sposojali, malo so gradili, na koncu pa velika večina bankrotirala. Ampak oni so bili prepričani, da je vse skupaj le igra in so na koncu igro pospravili ter živeli naprej. Ampak ni bila igra. Posledice te igre so znane – 4,7 milijarde evrov velika bančna luknja in prezadolžena, propadla podjetja, izgubljene blagovne znamke, depresija, pesimizem. Ti fantje in dekleta so zaradi svojega pohlepa ukradli prihodnost Slovenije in za to morajo odgovarjati in bodo odgovarjali pred sodiščem. Si predstavljate, kakšne priložnosti je Slovenija zamudila v tem času, v času izredne rasti? Zamudili smo priložnost za trajnostni razvojni preboj na vseh področjih, ki bi šel v korist državljanov in državljanov, javnega interesa in države. Za ta denar bi danes imeli dokončane urgence, drugi tir, sodoben javni potniški promet, zagotovljeno vodooskrbo, kanalizacijo, sodobno optično omrežje, mogoče celo center za start-up podjetja. A ne, še za gradnjo avtocest smo se zadolžili v tem času. Danes pa ti isti ljudje, ki so ukradli prihodnost tej državi, razlagajo, da smo konkurenčni lahko samo tako, da znižamo plače in davke. Nekateri so še tako predrzni, da gredo na televizijo in govorijo, da lahko njihovo podjetje, ki je mimogrede visoko tehnološko, uspe samo, če se najnižja plača zniža na 350 evrov. Prej je pa z veseljem igral monopol in želi ga igrati še danes, ampak ga ne bo. Ni sicer naša naloga iskanje krivcev. S tem naj se ukvarjajo pristojni organi. Se pa ve, kdo so bili takrat v politiki, Državnem zboru, Vladi, kdo je sedel v upravah in nadzornih organih bank in državnih podjetij, kdo se je sestajal s politiki in vlekel niti, kdo so bili domači kapitalisti brez denarja, kateri finančni holdingi so špekulirali, kdo so bili revizorji in predvsem kdo so bili medijski guruji, ki so jim vse to omogočali, seveda pod krinko javnega interesa.

Če bi sedaj rekel, da politika ni odgovorna, potem bi bila to laž. Politika je odgovorna in to nedvoumno. Dovolila je, da so različne interesne skupine prevzele vajeti države v svoje roke pri sprejemanju ukrepov, s katerimi se je kupoval čas za domačo privatizacijo. In prišla so leta 2009, 2010 in 2011, ko je politika v sodelovanju z družbenimi skupinami na eni strani sprejemala ukrepe in na drugi strani te ukrepe rušila. Tukaj mi pride na misel pregovor: "Nihče nam ne more pomagati tako, kot si lahko pomagamo sami. In nihče nam ne more škodovati tako, kot si lahko škodujemo sami." Cilj vsega je bil zamegliti dejanske vzroke nepripravljenosti Slovenije na krizo. Na žalost si nihče ni upal priznati ali pa so bili vodilni zavedeni, v kakšnih težavah kje slovenski bančni sektor ter nekatera naša državna podjetja. Ta državna podjetja, ki niti v času gospodarske rasti niso uspela sanirati svojega poslovanja – Slovenske železnice, Adria Airways pa še bi jih lahko naštel. Niti v tem času jim ni uspelo priti na zeleno vejo in dati nekaj na stran, da bi lahko krizo pričakali. In prišlo je leto 2012. Dobili smo novo vlado in doživeli katastrofične napovedi politike, ekonomistov in medijev s ciljem prestrašiti javnost, da se je lahko lažje sprejemalo varčevalne ukrepe za sanacijo javnih financ in sanacijo bančnega sistema. Če odmislim neprimeren pristop, pa se je leta 2012 dejansko nekaj začelo dogajati nekaj na področju reševanja bančne krize, ki je bila mimogrede v tujini že rešena.

To je tudi, spoštovane in spoštovani, leto prvega vstopa Pozitivne Slovenije v državno politiko in v Parlament. Za tiste, ki ne veste, mene takrat tukaj ni bilo, Pozitivna Slovenija je bila ta čas v opoziciji. Marca 2013, je Slovenija dobila novo Vlado, Vlado gospe Alenke Bratušek. Razlog za padec prejšnje Vlade je vsem znan. Danes lahko povem, da takrat velika večina ni verjela, da bo popolna začetnica v visoki politiki uspela ustaviti negativne trende na vseh področjih. Na presenečenje ali žalost vseh, kljub ustvarjanju izrednih razmer, napovedovanju prihoda trojke, tekmovanju medijev, kdo bo zadel datum, ko bo zaprosila za mednarodno premoč, močnemu zviševanju obresti na slovenske obveznice zaradi špekulacij, da bo Slovenija po Grčiji, Irski, Portugalski in Cipru naslednja v vrsti za mednarodno pomoč, je Alenki Bratušek, Vladi in koaliciji v slabih devetih mesecih uspelo, kar se je v letu 2013 od nje pričakovalo oziroma kar si nekateri niti v sanjah niso upali misliti. Uspelo ji je vzpostaviti relativno politično stabilnost. Uspelo ji je pridobiti izgubljeno zaupanje v tujini. Ustavil se je prosti pad Slovenije oziroma finančni kolaps, tudi s popravki proračunov 2013, 2014, 2015. Začela se je sanacija bank in ustvarili so se pogoji za pregon gospodarskega in finančnega kriminala ter korupcije. Vsi ti ukrepi, nekateri so resnično boleči za prebivalstvo, pa so vseeno obdržali raven socialne države. Samo mimogrede, je že kdo

omenil, da so padle obresti na slovenske obveznice in da bodo še padale? Umiritev razmer in sanacija bank sta bila predpogoj za okrepitev ukrepov na področju spodbud za gospodarstvo, za vodenje moderne industrijske politike. In gospodarstvo, poleg mladih in zdravstva, bo glavna prioriteta leta 2014.

Naj se vrnem ponovno na naš bančni sistem in našo bančno luknjo. Akterji te neuspele privatizacije bodo odkriti in nato kaznovani. Odkrili jih bodo ustrezni organi, kaznovala sodišča. Ne bo jih odkrival, ne kaznoval, ne linčal Državni zbor, politika ali Vlada. Naša naloga je, da pristojnim organom vzpostavimo pogoje za nemoteno delovanje in da v kolikor kakšna od poslovnih bank ne želi sodelovati in je v državni lasti, kot lastniki ukrepamo, tudi tako, da odstavimo upravo. V ta namen so bili sprejeti različni predpisi in ukrepi. Med njimi je Zakon o bančništvu, Zakon o kazenskem postopku in Zakon o davčnem postopku. Pripravlja se tudi predlog zakona za spremembo odvzema premoženja nezakonitega izvora. Poleg tega se je v okviru strategije obvladovanja gospodarske kriminalitete pospešilo delo specializiranih preiskovalnih skupin, izvedla vrsta usposabljanj s tega področja in spodbujalo aktivno sodelovanje vseh pristojnih organov. Dejstvo je, da če se spopademo s finančnim kriminalom, morajo biti naši organi zato usposobljeni. Poleg tega smo policiji, NPU-ju, tožilstvu ali sodišču omogočili bistveno lažji dostop do zaupnih podatkov v primeru suma nepravilnosti. Poslovne banke morajo v primeru obstoja razlogov za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, posredovati potrebne zaupne podatke sodišču, tožilstvu ali policiji. Podaljšujejo se splošni zastaralni roki glede kazenske in odškodninske odgovornosti povezane z opravljanjem funkcije članov organa vodenja ali nadzora bank, na njihov štirikratnik. Na prenos slabih terjatev na tako imenovano slabo banko, bodo začele učinkovati tudi določbe Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank, ki se nanašajo na odgovornost. Ravno tako mora uprava tako imenovane slabe banke ustreznim organom takoj naznaniti vsak sum kaznivega ravnanja članov uprave in organov nadzora bank ter organov nadziranja poslovnih bank, s katerimi se seznanijo, predvsem ob pregledovanju kreditnih mankov. Ustanovljeni sta bili dve specializirani preiskovalni skupini pod vodstvom in usmerjanjem državnih tožilcev. Ustanovljena je bila skupina, v kateri so Banka Slovenije, Ministrstvo za finance, Ministrstvo za notranje zadeve, GPU, NPU, Državno tožilstvo, Komisija za preprečevanje korupcije, katere namen je hitro odzivanje na morebitne težave pri preiskovanju kaznivih dejanj in kršitev.

Spoštovani. Kot sem povedal že na začetku, nedotakljivi so postali dotakljivi na pol s strani policije in tožilstva in na koncu sodstva. Ampak da ne bo vse tako romantično, ne gre brez težav. Ne gre brez težav. Se je kdaj kdo vprašal, zakaj se konstantno v tej naši državi

dogajajo stvari, ki mejijo že na izredne razmere? Konstantno so afere, konstantno se dogajajo neka podtikanja, ustvarja kaos, nezaupanje. Zato, ker je ribariti in skrivati svoj ulov, najeti kredit, svoje napake v kalnem dokaj lahko početje. Gre za odvrčanje pozornosti od bistva.

Zato je prišel čas, ko moramo odločno obračunati s starimi vzorci delovanja in miselnostjo ter premagati ta pesimizem in depresijo, hudobijo in zavist ter zaživeti kot država in narod, ki ve, kaj so njegove prioritete in želje. Tako majhni smo, a prav zaradi tega dejstva smo veliki. Zavedajmo se in verjemimo vase, četudi kdaj doživimo neuspeh, da nam lahko upe. In drugič, ko bomo šli, nam bo uspelo, ker bomo imeli izkušnje.

Spoštovane in spoštovani, menim, da je to, kar je naredila Vlada glede sanacije bančnega sistema, dober primer, kako je potrebno delovati naprej tudi na področju gospodarstva. Slovenija v svetu ne more konkurirati z nizko cenovno delovno silo, kot si je to nekdo ali nekateri domišljali, temveč kvečjemu z znanjem, inovacijam, zaupanjem in pa s tem, da verjamemo v ljudi. Hvala lepa.

PREDSEDNIK JANKO VEBER: Hvala tudi vam.

Gospa Romana Tomc bo predstavila stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

ROMANA TOMC (PS SDS): Hvala lepa za besedo, spoštovani predsednik, kolegice in kolegi.

Stanje v slovenskem bančnem sistemu je bolj kot vzrok krize njegova posledica. Zato nobena, še tako velika finančna injekcija ne bo pomagala, dokler bomo zdravili le simptome, dokler bomo ohranili enake vzorce razmišljanja in delovanja in dokler ne bomo do temeljev pometli z vsemi škodljivimi praksami in na odgovornost poklicali vse, ki so zavestno ravnali v nasprotju z načelom dobrega gospodarja in zlorabljali pravila.

Razlogov, da je obseg kreditov pred približno desetimi leti začel hitro naraščati, je več. Med njimi so tudi takšni, ki so posledica ugodnih razmer na svetovnem in finančnem trgu in posledica zdravih poslovnih odločitev zaradi rasti in razvoja gospodarstva. Kakšen kredit je bil dan tudi podjetju, ki je moralo zapreti svoja vrata, to je pač poslovno tveganje in s tem ni nič narobe. Hudo narobe pa je, da so bili nekateri krediti dani mimo pravil in ne v skladju s poslovno prakso.

In to je vprašanje. Kateri, spoštovani, o tem se sprašujemo danes. In ali je kdo za to že odgovarjal in kdaj bo odgovarjal.

Dejstvo je, da so v slovenskem bančnem sistemu najbolj grenak priokus pustili tajkunski krediti in pohlepnost posameznikov, ki so na škodo razvoja podjetij skrbeli predvsem za svojo korist. Posebej njim na kožo pisana zakonodaja je takšna ravnanja v veliki meri legalizirala. Bančniki pa so brezkompromisno

potrjevali milijonske kredite brez ustreznih zavarovanj. Nadzorne inštitucije pa so si zatiskale oči tudi takrat, ko so razmere postajale neobvladljive. Ob podpori mencingerjanskih teoretikov in zagovornikov nacionalnega interesa in ob popolni odsotnosti epiloga pri tistih nekaj primerih, ki so bili postavljeni pred sodbo ljudi, je zgodba tovarišjskega kapitalizma zgledno delovala, dokler ni počil svetovni finančni balon. To je prekrizalo načrte marsikaterega in iz tega vidika lahko rečemo, da je bila svetovno kriza za Slovenijo celo koristna. Zgodba o uspešnosti slovenske menedžerske elite in povečevanje nacionalnega interesa sta končno začela dobivati pravo podobo. Odziv pa je bil pričakovan. Zanihanje dejanskega stanja, odpor proti vsakršnim spremembam in napad na vse, ki so opozarjali na nepravilnosti. In sprašujem vas, kolegice in kolegi, kaj pa je danes drugače? Naj ob tem navedem del članka, ki je bil objavljen leta 2001 in namerno sem izbrala časopis oziroma revijo, ki je bližje levici, da ne bo kakšnih očitkov, torej Mladino. Pod naslovom "Bančni paradoks", avtor pravi tako: "Predsednik uprave največje državne banke je hkrati predsednik nadzornega sveta enega največjih slovenskih industrijskih podjetij. Predsednik uprave industrijskega podjetja je hkrati član nadzornega sveta zavarovalnice, ki servisira izvozne posle. Predsednik uprave zavarovalnice pa je član nadzornega sveta največje banke v državi. Krog je torej sklenjen. Trije predsedniki uprav pomembnih gospodarskih družb se enkrat pojavljajo v vlogi nadzornika, drugič v vlogi nadzorovanega. Takšno stanje lahko privede do incestnih situacij." In zaključuje avtor: "Zdi se, da je privatizacija edino zdravilo, tudi privatizacija bank." In kaj je danes drugače? Danes, več kot desetletje po objavi članka, z milijardnimi zneski rešujemo koga pravzaprav? Včeraj je minilo teden dni od razkritja rezultatov stres testov. To je pravzaprav edino, kar je Vlada naredila v povezavi s sanacijo bančnega sistema, počakala na številke, ki so jih pripravili drugi. Pred dvema dnevoma je Evropska komisija odobrila državno pomoč petim slovenskim bankam in s tem se lahko končno začne druga sanacija bančnega sistema. Če grobo seštejemo vse zneske, vse dokapitalizacije in prištejemo še izgubljen bruto domači proizvod v tem času, bo strošek presegel 10 milijard evrov. Samo zadnja potrebna dokapitalizacija treh največjih bank pomeni znesek, ki ga Slovenija v enem letu nameni za vse pokojnine skupaj, en cel letni proračun ZPIZ-a. To je izjemno veliko denarja. Ampak Vlada je s spretnim piarovskim manevrom javnost pripravila celo na to, da gre za odličen rezultat. Če enkrat operiraš s številko 15 milijard, potem 4,7 milijarde pač ni nek omembe vreden znesek. Ob tem velja spomniti, da so v proračunu rezervirana sredstva za dokapitalizacijo le 1,2 milijarde. Tudi ta proračun je pripravila Vlada. Ampak zdaj se izgovarjajo na Banko Slovenije, to naj bi bila namreč ocena

Banke Slovenije. Očitno se je Banka Slovenije hudo zmotila, kar ni bilo ne prvič ne zadnjič.

Žal smo danes tako šele na začetku zgodbe, ki smo jo enkrat že naredili. Po mojem mnenju, za razliko od kolega, ki je predstavljal stališče pred menoj, neuspešno, ker če bi jo naredili uspešno, ne bi samo zlili milijarde evrov denarja v bančni sistem, ampak bi poskrbeli tudi zato, da se kaj takega nikoli več ne bi zgodilo. Pa se je. In danes smo tukaj kjer smo, čeprav bi morali to, kar delamo danes, narediti že vsaj tri, širi leta nazaj. Ampak še nič ne kaže, da bi bilo kaj drugače.

Zato zelo težko sprejememo oziroma se zelo težko strinjamo s predsednico Vlade Alenko Bratušek, ki je rezultate stres testov pospremila z besedami: "Danes je dan, ko smo vam dokazali in pokazali, da znamo". V tem trenutku je Vlada pokazala samo to, da se zna dodatno zadolževati in to zelo drago. In da zna dvigati davke. Veliko manj kot z zadolževanje pa se ukvarja s tem kako in predvsem kdo bo te dolgove odplačal. Kako bomo prišli do gospodarske rasti. Že dolgo ponavljamo eno in isto vprašanje Vladi in koaliciji, na katerega pa nikoli ne dobimo kaj drugega kot splošni odgovor "mi delamo". Sprašujemo pa konkretno. Katere strukturne reforme, konkretno katere, ki jih ves čas omenjate, imate v mislih? In kaj ste poleg dodeljevanja državnih pomoči in subvencij naredili za boljše poslovno okolje? Mogoče bi nam to lahko danes povedal minister Čufer, ki poleg zelo pomembne funkcije finančnega ministra, tako za zraven opravlja začasno tudi funkcijo gospodarskega ministra. Ampak mislim, da se trenutno minister bolj kot z gospodarstvom ukvarja z iskanjem svežega denarja. Samo upamo lahko, da bo v nadaljevanju bolj uspešen, kot je bil, kajti njegov zadnji zadolževalski podvig, pri katerem si je za zaprtimi vrati posodil milijardo in pol evrov po ekstremno visoki obrestni meri, nas bo v prihodnjih letih stal več kot 200 milijonov evrov. Glavnica zapade v izplačilo že čez tri leta. In sedaj vprašanje, konkretno vprašanje. Kje bomo čez tri leta dobili denar, če naše gospodarstvo ne kaže nobenih znakov okrevanja? Verjetno je odgovor v tem, da se bomo pač ponovno zadolžili. Tako pri nas ta zgodba gre in vi pravite, da bo od sedaj naprej vse drugače. Ja, kaj pa?

In kdo bo v resnici plačal sanacijo bančnega sistema? Čeprav se zdi, da je odgovor sicer zapleten, je pa v bistvu preprost. Sanacijo bančnega sistema bodo plačali ljudje, ki zato opravičeno pričakujejo, da bodo dobili pojasnila in odgovore, zakaj morajo plačevati višje davke in zakaj se bo njihov standard zmanjšal in kdo je za to odgovoren. Zanima jih, ali so med odgovornimi tudi vodstvo in nadzorni sveti bank. So odgovorni bivši guvernerji Banke Slovenije? So odgovorni tudi tisti, ki so s prirejenimi podatki najemali sporna posojila? Zanima jih tudi, zakaj Vlada ni sprejela ukrepov za zavarovanje in izterjavo sredstev od odgovornih. Zakaj tistim, ki spornih kreditov niso vrnil, ni zamrznjeno

premoženje? Če je potrebno sprejeti kakšen zakon, zakaj tega Vlada ni predlagala? Dokaz, da Vlada zna izjemno hitro reagirati, ko se njen zdi to potrebno, je nedavna sprememba Zakona o javnih financah. Zakon je bil sprejet kar na dopisni seji, že čez dva dni pa ga je koalicija potrdila tudi v Državnem zboru.

Banke moramo sanirati. Seveda to vemo vsi. Rezultati so pač pokazali, kar so, in dejstev ni mogoče spremeniti. Zato je zastoj v tem trenutku polemizirati in se spraševati, zakaj so rezultati stresnih testov, ki so bili delani od zgoraj navzdol, drugačni od tistih, ki so bili delani od spodaj navzgor, o tem, ali je metodologija prava, in kazati s prstom na tiste, ki so nas ocenjevali. Pod pritiskom Evropske komisije so te teste za nas naredili tujci, ker Evropska komisija preprosto ni zaupala ocenam, ki smo jih naredili sami. Zato bi bilo veliko bolj primerno pokazati s prstom na tistega, ki je z napačnimi in nerealnimi ocenami povzročil, da smo te tuje inšpektorje sploh dobili. In nismo več v položaju, ko bi mi diktirali drugim, kako naj se obnašajo. Žal smo v položaju, ko drugi diktirajo nam. Toliko o tem, koliko suverenosti je ostalo pri odločitvah te Vlade.

Ob razpravah v zvezi z reševanjem bančnega sistema in vprašanjem, kje bomo dobili denar, je bila včeraj pozno zvečer na Odboru za finance vroča debata o tem, ali bi bila možnost koriščenja sredstev iz Evropskega reševalnega mehanizma boljša ali slabša rešitev. Vsekakor bi bila cenejša. Obrestne mere iz tega mehanizma so namreč nekajkrat nižje od tistih, ki nam jih ponujajo na trgu, o tem smo se strinjali vsi. Potem se je pa zapletlo, ker ne Vlada ne koalicija nista imeli odgovorov na to, kakšni pa bi bili sploh pogoji, da bi do tega denarja lahko prišli. Samo ugibamo lahko, kajti Vlada se ni niti pogajala. Ni poskušala niti doseči kakšnega ugodnega paketa, ampak je to možnost vnaprej zavrnila kot nesprejemljivo. In čeprav Vlada ne pozna pogojev, ker se jih ni potrudila spoznati, trdi, da je ESM slaba rešitev. Zanimivo in popolnoma v slogu te Vlade – "mi to znamo najbolje". Vendar je vprašanje o tem, katera možnost zadolževanja je boljša, povsem na mestu. Treba je pretehtati pluse in minuse. In ni mogoče enostavno preslikati pogojev, ki so jih dobile druge države. Paketi so namreč za različne države različni. Odvisni so od pogajalske sposobnosti vlade, od obsega težav, v katerih se ta nahaja, in seveda od količine denarja, ki ga potrebuje, najbrž še od česa drugega. Je pa dejstvo, da bi bila izvedba strukturnih reform nujna. Kako globokih in katerih pa ne vemo, Vlada ni niti poskusila. Vendar opozarjam na to, da bo reforme kljub vsemu treba izvesti, jih narediti, ne glede na to, ali nam to povejo drugi ali pa se tega zavedamo sami. In upravičeno nas ob obnašanju Vlade skrbi, ali vztrajno zavračanje ESM pomeni, da Vlada pravzaprav nima nobenega resnega namena, da izvede potrebne reforme. In sedaj s polno vrečo denarja nadaljuje politiko, ki nas je

pripeljala do položaja, da smo v družbi skupaj s Ciprom edina država v Evropski uniji, ki se ji v naslednjem letu obeta padec gospodarske rasti.

Na številke, ki smo jih izvedeli pred dnevi, torej nimamo vpliva, in to je tisto, kar je Vlada naredila v zvezi s sanacijo bančnega sistema - interpretirala je številke, ki so takšne, kot so. Znesek dokapitalizacij so nam določili drugi. Še vedno pa lahko sami določimo, kakšen bo način izvedbe in se odločimo, ali želimo enkrat za vselej prekiniti z dosedanjim načinom in začeti delati drugače, ali pa bomo staro prakso nadaljevali. In dovolj, dovolj je lepih besed, v smislu, "storili bomo vse, kar je v naši moči, če bo treba, bomo sprejeli tudi zakon." Takšne obljube pač niso več dovolj, ker so bile enake prazne obljube dane tudi ob prvi sanaciji slovenskega bančnega sistema. Pa vendar smo edina evropska država, ki sanacijo bančnega sistema delamo drugič.

Zanimivo je bilo včeraj na odboru poslušati predstavnika Banke Slovenije. Predstavnike tiste vrhovne, nadzorne in regulativne inštitucije, ki bi morala najbolj budno paziti na zdravje našega bančnega sistema in ukrepati takoj, ko zazna kakršno koli težavo. Menda so naredili vse, kot je treba, vse, kar je bilo v njihovi moči, v vsakem trenutku naj bi delovali skrbno in v skladu s svojimi pristojnostmi. No, samo da spomnim, med drugim so tudi javno nasprotovali ustanovitvi slabe banke. Sprašujemo se torej, zakaj so banke zabredle tako globoko, če je Banka Slovenije učinkovito opravljala svoje delo. Ali ne gre tukaj za eklatantno zanikanje dejanskega stanja, za prelaganje odgovornosti in za poskus ohranitve ustaljenih vzorcev, torej za natančno takšno obnašanje, ki smo ga bili vajeni v preteklih letih in s katerim moramo prekiniti.

Neuspela tranzicija, ki temelji na neuspeli privatizaciji gospodarstva in tudi bančnega sistema ter na nezdravih povezavah znotraj teh sistemov, kjer se ne ve več, kdo pije, ve pa se, kdo plača, je pripeljala do kaotičnih razmer, kjer so ogroženi temelji demokratičnega sistema. Druga sanacija bančnega sistema je prav gotovo naša zadnja, v okviru suverene in samostojne Slovenije. Ponovnega popravnega izpita ne bo in to ni primer, iz katerega bi se nekaj naučili za naslednjič, kajti čas za učenje je minil kakšni dve desetletji nazaj.

Zato v Slovenski demokratični stranki zahtevamo, da se postopek sanacije bank izvede na transparenten način, dejansko, ne samo po besedah, ne tako, kot se je to dogajalo na primeru Probanke in Factor banke, kjer se je vse zgodilo čez noč, pojasnil ni bilo nobenih, opozicija, ki jih je zahtevala, pa je bila moteč faktor. Zahtevamo odgovore in podrobna pojasnila, zahtevamo, da se ugotovijo vse nepravilnosti odgovornih na čelu s finančnim regulatorjem, upravami, nadzorniki v bankah in da so vsi, ki so zagrešili kakršno koli nepravilnost ali namerno ali iz malomarnosti, ustrezno sankcionirajo. In ne pristajamo na

kolektivno odgovornost, ne, nismo vsi krivi, eni so krivi bolj, eni so krivi manj, eni pa niso krivi. In ni prav, da se s to kolektivno odgovornostjo, ki je značilna za nek drug sistem, ki smo ga zapustili, upam da, skrivajo posamezniki v razno raznih komisijah, delovnih skupinah, svetih in tako naprej.

Doslej sta se tako Vlada kot Banka Slovenije izogibali jasnim in natančnim odgovorom o tem, kakšni so načrti za nadaljnjo stabilizacijo bančnega sistema in kakšne ukrepe je že in še bo predlagala Vlada za odkrivanje odgovornosti. Kajti to, kar smo slišali do zdaj in to, kar je bilo sprejeto doslej, je daleč, daleč od tistega, kar bo prekinilo ustaljene vzorce našega obnašanja izpred dvajsetih let. In izgovore za zaščito odgovornih skriva oziroma utemeljuje za besedami "bančna tajnost" in "nevmešavanje v pristojnost organov pregona". Zelo prikladno.

Ko boste v vladi in koaliciji naslednjič pojasnjevali, da nečesa ni mogoče narediti, se spomnite, da je mogoče nove davke uvesti čez noč, da se je mogoče zadolžiti za milijardo in pol za zaprtimi vrati kar tako in da je mogoče spremembe zakonov sprejemati na dopisnih sejah. Predvsem pa imejte pri tem v mislih, da bodo plačnik računa za vse to na koncu ljudje. Zato imajo ti ljudje, ki bodo plačali ta zapitek, pravico vedeti in imajo pravico zahtevati odgovornost. V Slovenski demokratični stranki obžalujemo, da koalicija včeraj ni zmogla toliko moči, da bi naše predloge sklepov podprla. Seveda tudi to kaže na resnost tega kako bomo prekinili za starimi vzorci odnašanja. Vendar bo nekoč prišel tudi čas zato, da bodo tudi ta vprašanja dobila prave odgovore. Najbrž po tem, ko bomo tudi v Sloveniji začeli spoštovati Resolucijo 1096, ki jo je sprejela Parlamentarna skupščina Sveta Evrope, vključno s tistim delom, ki zahteva izvedbo lustracije. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa tudi vam.

V imenu poslanske skupine Socialnih demokratov, gospod Mavec Frangež.

MATEVŽ FRANGEŽ (PS SD): Socialni demokrati smo prepričani, da današnja seja ne prispeva k ničemer drugem kot k temu, da se nadaljuje ples, v katerem se leva in desna politika medsebojno obtožujeta in iščeta v vrstah nekoga drugega krivce za nastalo situacijo. Pri tem je zanimivo, da nekateri terjajo odgovornost, hkrati pa v to dvorano že sami prinašajo politično obsodbo. Po njihovem prepričanju je odsotnost lustracije in leva tranzicijska elita kriva za vse, kar se je slabega zgodilo v Sloveniji. To prepričanje bi lahko bilo celo legitimno, če tisti, ki to obsodbo v ta Državni zbor po svojih političnih merilih prinašajo, ne bi sami imeli čez glavo odgovornosti za nastal problem. Ni namreč res, da je Slovenija v težavah 22 let. Do leta 2004 je vodila relativno zmerno, postopno ekonomsko politiko in leto 2004 in prvo Janševo vlado pričakala v zelo odpornem stanju. Nizko

zadolžena, tako v javnem dolgu kot v zadolženosti gospodarstva, z makro ekonomskim ravnotežjem in resnično se je zdelo, če citiram nekdanjega premiera, da je "slovensko nebo in obzorje jasno". Potem pa so se začele kopičiti napake. Te so bile morda storjene hote, zato, ker se je političnim prijateljem želelo omogočiti dostop do privatiziranega premoženja ali pa so bile storjene nehote, pomotoma, zaradi nevednosti in ekonomske politike vodene na pamet.

Tisti, ki so danes kot predlagatelji te seje predstavljali tožilca in sodnika v tem Državnem zboru, imajo sami veliko odgovornost za nastali ekonomski položaj, za problem v bančnem sistemu, za podeljevanje prijateljskih in drugih kreditov, predvsem pa odgovornost za to, ker takrat, ko je bil čas za ukrepanje, ker je Slovenija jasno med obdobjem 2005 in 2007 izgubila ravnotežja, ki so jo zaznamovala do tedaj, niso pravočasno in zadostno ukrepali. Socialni demokrati želimo v to razpravo danes vnesti dva temeljna poudarka.

Prvič. Ne le, da se zavedamo, da je potrebno sanirati problem v bančnem sistemu, trdimo, da ga država že učinkovito rešuje. Z dokapitalizacijo krepki kapitalsko ustreznost bank, da vrne zaupanje vanje in zagotovi stabilnost bančnega sistema. Ne le zato, da sanira pretekle napake, ampak tudi zato, da poveča robustnost in odpornost bančnega sistema na prihodnje šoke. Da s prenosi slabih naložb očistimo bančne bilance in da z upravljanjem na enem mestu naredimo in prispevamo k učinkovitejšemu upravljanju teh naložb in v mnogih primerih tudi uspešno prestrukturiranje podjetij in delovnih mest, ki stojijo za temi slabimi naložbami. Tega država ne počne zaradi bank, zaradi njihovih menedžerjev in zaradi elit, ampak zato, ker razumemo, da je bančni sistem in njegovo normalno delovanje ključni predpogoj za gospodarske ukrepe.

In drugič. problem prezadolženosti gospodarstva, ki je zaradi neodgovornega podeljevanja kreditov prerasel v ključno razvojno zavoro, je bil očitno pogojen s kriminalom, malomarnostjo in nespoštovanjem zakonodaje. Posledice teh ravnanj pa so uničujoče za socialni položaj in perspektivo sto tisočih ljudi. Mladih, ki so izgubili vero v življenje v Sloveniji, delavcev, ki so izgubili službe in varnost, ter upokojencev, ki izgubljajo dostojanstvo in varno starost. Zaradi vsakega izmed njih in zato, ker brez pregona in obsodbe vseh, ki so prispevali k nastanku teh uničujočih posledic, ne more biti povrnitve zaupanja v državo in njen pravni sistem, je potrebno organom pregona, Nacionalnemu preiskovalnemu uradu, policiji, Komisiji za preprečevanje korupcije in tožilstvu zagotoviti vsa potrebna orodja, da bosta odkrivanje in pregon kaznivih dejanj učinkovita in da se bo pred roko pravice pripeljalo vse odgovorne, ne glede na njihovo politično pripadnost, status ali pretekle zasluge.

Socialni demokrati pri delu organov pregona in odkrivanja kaznivih dejanj zaznavamo pomembne premike in napredek, ki že daje rezultate. Ne glede na to, pa se je poslanska skupina skupaj s celotnim vodstvom Socialnih demokratov, sestala s Komisijo za preprečevanje korupcije. Proučili smo vseh petnajst točk njihovih priporočil, ki jih zajema obrazložitev njihovega odstopa. Ta odstop obžalujemo, a ga razumemo kot jasno opozorilo celotni politiki, da je potrebno odstraniti vse ovire, ki Slovenijo otežujejo ali preprečujejo pregon koruptivnih dejanj in zlom sistemske korupcije. Zato smo v naši poslanski skupni naklonjeni ideji o posebni javni preiskavi, ki bi s posebnim zakonom povezala ključne organe pregona in jim dala posebna pooblastila zato, da bosta odkrivanje in pregon teh ravnanj hitrejša in učinkovitejša. Osvobodjena vsakršnega morebitnega pritiska ali politično pogojenih interpretacij.

Želimo si, da bi tudi v celotni slovenski politiki prevladalo spoznanje po nujnosti razčiščenja vzrokov za nastal družbeni in ekonomski položaj. To spoznanje je že zdavnaj dozorelo v slovenski javnosti in to spoznanje je danes jasna zahteva ljudi — pregon in obsodba.

Pri tem tudi proučujemo zglede, ki jih pred nas postavlja poseben primer islandske izkušnje. A ne pozabimo, da je ta vladna večina že sprejela pomembne korake, ki prispevajo k temu, da bomo ugotovili, kje so krivci in kakšna je njihova odgovornost. Socialni demokrati smo kot del vladne večine podprli sprejem Zakona o bančništvu, s katerim smo med drugim zagotovili dostopnost vseh podatkov, ki jih organi odkrivanja in pregona potrebujejo za ugotavljanje odgovornosti. Odprti smo tudi zato, da naredimo javne vse ključne elemente in značilnosti tistih naložb, ki se bodo kot slabe in nasedle naložbe prenašale na slabo banko.

Kljub temu da dvomimo v uspešnost parlamentarne preiskave in imamo bistveno večje zaupanje v organe pregona, kot pa politično sestavljeno komisijo, v tej preiskovalni komisiji tvorno sodelujemo. Bili smo pobudniki pričetka zaslišanja prič, guvernerjev, preteklih in sedanjih uprav in vodstev nadzornih svetov v sistemskih bankah, da pridemo čim prej do otipljivejših informacij za ugotavljanje politične odgovornosti in odgovornosti za kršitve predpisov. Dejstvo pa je, da parlamentarna preiskava tudi zaradi političnih interpretacij, v katere je ujet ta Državni zbor, ne more in ne zmore zamenjati učinkovitega pregona neodvisne preiskave, ki jo morajo izvesti za to pristojni organi pregona, politika pa ji mora zato odstraniti vse ovire.

Tudi danes smo priča poizkusu politične interpretacije, politični obsodbi brez jasnih dokazov in brez tega, da bi pravzaprav politika bila poklicana za to, da dostavi javnosti to obsodbo. Mi sami vemo, da sami nismo brez odgovornosti. Še posebej zato, ker kot največja politična sila Pahorjeve Vlade nismo prepričali

političnih partnerjev za to, da je potrebno pravočasno in zadostno ukrepanje že v letu 2009. Ko so ministri iz vrst Socialnih demokratov predlagali bistveno višjo dokapitalizacijo, kot je bila v tistem obdobju izvedena in ki se je spogledovala z zgledi iz Avstrije in Nemčije, ki sta zelo hitro po nastopu krize z zadostnim kapitalskim vložkom, na ravni 10% bruto domačega proizvoda, poskrbeli za stabilizacijo njihovih bančnih sistemov.

Poudariti velja, da so koraki, ki jih je ta vladna večina že storila in ki na eni strani odsevajo politično voljo in ukrepe za javnofinančno konsolidacijo, s sprejemom proračunskih dokumentov in z izglasovano zaupnico, že pokazala, da v tej državi premoremo politično voljo za ohranjanje stabilnosti in sprejem nujno potrebnih ukrepov. Temu političnemu aktu je že naslednji dan sledilo zmanjšanje zahtevane donosnosti na 10 letne državne obveznice iz nad 6 % na 5,7 %. Po objavi stresnih testov in še posebej po tem, ko je Evropska komisija minulo sredo potrdila slovenski program dokapitalizacije bank, je ta zahtevana donosnost obveznic padla pod 5 %. Ne pozabimo, da je to najnižja točka zahtevane donosnosti na državne obveznice z dospelostjo desetih let, po tem, ko je del političnega prostora, ki še danes sedi v tej dvorani, povzročil padec trojnega referenduma v letu 2011. Takrat se je zaradi politične nespametnosti in zaradi tega, ker se je politični prestiž zamenjal za kratkoročne politične koristi Slovenske demokratske stranke, začel pravzaprav nevaren ples na spirali, ki nas je do danes pripeljala sem, kjer smo. Ta Vlada se zaveda problema, ta Vlada se zaveda potrebe po politični stabilnosti in Socialni demokrati želimo vsem, še posebej pa v krogu naših koalicijskih partnerjev, širiti zavedanje, da gre za usoden čas, da je potrebno preudarno ravnanje in krepitev politične stabilnosti in zaupanja. Kljub temu smo še daleč pred koncem poti. Še vedno nas čakajo ukrepi, ki bodo povečali konkurenčnost slovenskega gospodarstva in ki bodo učinkoviteje kot doslej prispevali k razdruževanju slovenskega gospodarstva, kot predpogoj za njegovo ponovno okrevanje. Pri tem poudarjamo, da mora biti na eni strani politika okrevanja in na drugi strani neodvisno od tega, tudi politika pregona in odkrivanja vsega, kar je Slovenijo pripeljalo v nastali položaj. A pri tem ne pozabimo, odgovornost ni omejena le na pretekle ali sedanje uprave in nadzorne svete slovenskih bank. Odgovornost je potrebno iskati tudi v napačni ekonomski politiki, ki jasnih signalov pregrevanja slovenskega gospodarstva, izgubljanja njegovega makroekonomskega ravnotežja ni prepoznala in ni reagirala. Odgovornost je potrebno iskati tudi tam, kjer se je netransparentno v pisarnah nekdanjih predsednikov vlad prodajalo državno premoženje napačnim kupcem. Napačnim kupcem, ki so z vrednostjo prevzetega premoženja jamčili za prejete kredite, ki so vsi po vrsti danes med nasedlimi naložbami. Ne

nazadnje pa je potrebno odgovornost iskati tudi v drobnih političnih ravnanjih, recimo takrat, ko je takratna vladna večina, soočena s procesom tako imenovane tajkunizacije, zavrnila opozicijsko predlagani Zakon o prevzemih, ki bi preprečil, da bi bila ciljna naložba – prevzeto podjetje – lahko predmet zavarovanja za najete kredite. Slovenska demokratska stranka je takrat zavrnila ukrepe, ki bi lahko učinkovito zmanjšali ali preprečili problem zgrešene privatizacije.

Danes ni naš namen, da prispevam o k temu, da politični prostor netimo z dodatnim nezaupanjem. A medtem, ko se nekateri postavljajo v vlogo rabljev, je pač potrebno opozoriti tudi na to, da imajo objektivno gledano za nastal položaj največjo odgovornost. Kar se pa naših upov tiče, velja poudariti, da največje upe polagamo v to, da neodvisni organi pregona in odkrivanja kaznivih dejanj opravijo svoje delo. V Socialnih demokratih imajo zaveznike zato, da odstranimo morebitne ovire, s katerimi se srečujejo na tej poti, tudi glede vprašanja dostopnosti in javnosti podatkov v bančnih bilancah.

Končuje se leto 2013. Leto 2013 je bilo za vse nas, še posebej pa za mnoge državljanke in državljane posebej težko. Ob koncu tega leta na temelju tega, kar je Državni zbor zmozel opraviti v zadnjih mesecih, pa trdim, da lahko v novo leto zremo z zmernim optimizmom. Naše težave so daleč od tega, da bi bile končane. A menimo, da smo na pravi poti. In morda, čisto morda se nekje že vidi tista luč na koncu tunela. A zato bo tudi slovenska politika morala zbrati več politične modrosti, si medsebojno manj nagajati in se razbremeniti političnih obsodb, ki v resnici obremenjujejo in otežujejo, če ne celo onemogočajo politično sodelovanje v tem parlamentu, ki bi bilo potrebno zato, da realno in racionalno zastavimo potrebne ukrepe, ki jih mora država storiti. Dokler ne bo z vaše strani pridiha takšnega partnerskega odnosa, ne pričakujte, da bo vladna večina soočena z nujnostjo po sprejemanju ukrepov izgubljala čas, da išče soglasje s tistimi, s katerimi soglasje ni mogoče in ki si soglasje, resnici na ljubo, zaradi preteklih ravnanj in sedanje držve niti na zasluži. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa, gospod Frangež.

V imenu Poslanske skupine Državlanske liste bo govoril gospod Marko Pavlišič.

MARKO PAVLIŠIČ (PS DL): Hvala za besedo. Spoštovani solastniki bank in ostali žalujoči. "Po bitki smo vsi lahko generali", pravi star pregovor, vendar je za prihodnost precej pomembnejše, kdo zmore biti general sedaj in danes, v trenutni situaciji, in v tem konkretnem družbenem okolju, prostoru in času. Seveda pa to ne pomeni zanemarjanja zgodovine. Če se na zgodovinskih napakah nismo nič naučili, jih bomo ponavljali tudi v prihodnje.

Dejstvo je, da se je zunanji dolg Slovenije precej povečal v obdobju od 2005 do 2008. To nekako sovпада s prvo Janševo vlado, bi pa bilo hudo narobe, če bi to vlado za to okrivili. Seveda bi lahko naredila več, dodatno zategnila kakšno zavoro, ampak iskreno verjamem, da nobena vlada takrat ne bi ravnala drugače. In, ja, gledano ožje, zasebni dolg ni problem vlade. Širše gledano pa seveda je. Zakaj? Zaradi situacije, v katero nas to kasneje pripelje, sploh če tudi takrat, ko pa vlada že mora ukrepati, ukrepa napačno. Dejstvo je, da se je po letih intenzivnega zadolževanja Slovenija začela soočati z odlivom kapitala. Banke, ki so pred tem denar uvažale in ga plasirale na slovenski trg, so se začele umikati. Ker bi to spravilo v težave marsikatero podjetje, če bi moralo denar vrniti, novega posojila pa ne bi dobilo, je vlada, Pahorjeva vlada, začela v banke plasirati depozite, za kar pa se je zadolževala v tujini. V tujini smo si sposojali denar, da smo ga lahko vračali v tujino. V bistvu smo zasebni dolg transformirali v javni dolg. Ker pa smo to naredili preko depozitov, je vse zgledalo lepo. Minus na eni strani je plus na drugi. Pa še predsednik Vlade se je lahko hvalil z več milijardami depozitov na računu, ob tem pa zamolčal, da bi tisti trenutek, ko bi želel te depozite dvigniti, banke poslal v nelikvidnost in stečaj. S tem smo resda pomagali marsikateremu podjetju, vendar popolnoma neselektivno. Nihče ni pogledal ali je smiselno posameznemu podjetju pomagati ali je bolje, da ga ne ohranjamo pri životarjenju. Ne življenju, pri životarjenju. Odlagali smo reševanje težav in danes dobili račun.

Banka je takšna zanimiva institucija. Imaš denar na računu — jutri ga imaš malo več, imaš minus na računu — jutri ga je malo več, imaš kredit — jutri si dolžan malo več. Imaš depozit — čez noč zraste. Imaš luknjico in naraste v črno luknjo. In zgleda, da smo najbolj obrestovali ravno bančne luknje. Večja kot je luknja, težje jo je priznati in se soočiti z njo, sploh če se počutiš vsaj malo soodgovornega. In politika je soodgovorna za to luknjo in če se kdo s tem ne strinja, gremo lahko še enkrat čez dejstva. Le neobremenjeni politiki lahko presekaajo takšne spirale, na primer dr. Janez Šušteršič z ekipo, ki je pripravil vse potrebno, da to črno luknjo zapremo. Seveda se je že takrat vedelo, da to ne bo poceni. Ob sprejemanju zakona se je znesek 4 milijard zdel ogromen, celo prevelik. Žal pa tega sedaj niti ne moremo polno izkoristiti, ker je vmes še marsikatera slaba terjatev postala še slabša in ni primerna več niti za slabo banko.

Ni pa pošteno, da se krivda za bančno luknjo želi naprtiti tej vladi. Ta vlada je le poskrbela, da se je problem korektno ovrednotil in da so se aktivirali pripravljene mehanizmi, da ta problem enkrat za vselej zbršimo s smetišča zgodovine. Kriviti to vlado za bančno luknjo je, kot bi poštarja okrivili za položnice, ki jih prinese. Poštar je lahko marsičesa kriv, ampak položnice mu pa res težko obesimo.

Del slabih terjatev lahko pripišemo normalnim zgrešenim poslovnim potezam, del političnim zgrešenim potezam, del pa vsekakor tudi kriminalu. Prvi so običajni del bančnega poslovanja, to banke znajo in zmorejo obvladati, ne nazadnje je to bistvo njihovega dela. Z zadnjim vzrokom, se pravi kriminalom, se ukvarja policija, tožilstvo in sodišče, upam, da se bodo s tem kmalu ukvarjali tudi zapori. Težave pri dostopu do bančnih podatkov smo s spremembo zakonodaje odpravili. Rezultati policije, ki jim je minister Virant dal jasne prioritete, se že vidijo, upajmo, da se bo tempo še stopnjeval.

Prvi in zadnji vzrok smo razčistili, opraviti pa moramo še s tistim srednjim - vmešavanjem politike. In ta je najtrdovratnejši, ker je popolnoma netransparenten. In glavni akterji ponavadi niso nikjer podpisani.

Polovimo lahko male ribe, pa čeprav je to kakšen direktor, ampak velike bodo ostale. "Pajdaški kapitalizem" temu rečeno nekateri. Ko se v imenu nacionalnega interesa davkoplachevalski denar seli v zasebne žepce. O tem nam je govorila Komisija za boj proti korupciji. Skrajni čas je, da jim resno prisluhnemo.

Državno lastništvo samo po sebi ni slabo, ampak pogledajmo konkretno. Želite da pogledamo NLB, NKBM, Abanko? Državno lastništvo je prišlo s ceno. Cena ni bila jasna vnaprej. Ta cena na dan 12. 12. 2013 znaša 4,6 milijarde in če nič ne spremenimo, bomo čez nekaj let znova dobili račun. In prosim lepo, vsakemu, ki bo še sanjal, da je dobro držati banke v državni lasti, pa čeprav le četrtino, mu povejte ceno. Cena na posameznega prebivalca znaša vsaj dva tisoč evrov, brez upoštevanja preteklih dokapitalizacij. Če ni pripravljen toliko odkartati, mu predlagajte, da naj sanja raje nekaj, kar si lahko privoščijo, tega luksuza si žal mi ne moremo več. Politika mora izstopiti tako iz bank kot tudi iz vseh ne strateških podjetij in nehajmo se slepiti, da se to da preko ne vem kakšne komisije. Izstopiti je potrebno lastniško. Tako kot ženska ni na pol noseča, se tudi politika tam, kjer je zraven, ne vmešava le lastniško, ne pa tudi upravljavsko. Si ali pa nisi. In izkušnje nam kažejo kako je, če si. Če je država lastnik, davkoplachevalci dobijo račun. Kolikokrat še, da bomo to razumeli? Če je država lastnik, davkoplachevalci dobijo račun. Nič ampak. Če je država lastnik, davkoplachevalci dobijo račun. Pika.

Družba za upravljanje terjatev bank, slaba banka po domače, je namenjena temu, da bi davkoplachevalci dobili nazaj vsaj del sredstev, ki smo jih prispevali za sanacijo. Čim več, čim prej. In naj tukaj zelo jasno povem gospodom, ki bi si dobro plačano službo radi podaljšali iz pet na petnajst let, kakor se sliši. Ne, gospodje, v petih letih lahko prodate kar koli brez pritiska skrajnega roka. Ta pritisk se bo pojavil, če boste štiri leta sedeli križem rok. Če želite podaljšanje,

boste prišli v ta visoki zbor lepo prositi za to, skupaj z načrti upravljanja in tehničnimi razlogi, čemu je to potrebno. Če tega ne zmorete, pokažite svojo strokovnost danes in prepustite svoje mesto tistemu, ki so mu pravila in namen slabe banke jasni. Gospodov, ki bi le grelji stolčke, je bilo dovolj že v bankah in danes imamo njihov račun na mizi.

Vprašanje glede pomoči sklada ESM je vsekakor na mestu. V Državlanski listi nobenemu dobremu ukrepu nismo zapirali vrat, vendar se ob tem moram zavedati, da ESM ni Božiček, ki mu naročiš 4 ali 5 milijard in ti jih prinese. Tako so delovale naše banke in danes imamo račun. ESM ne bo reševal bančnih težav, če jih lahko država reši sama. Sicer bo sam kmalu zapadel v situacijo, da ga bomo reševale države, namesto da bi bilo obratno.

Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi, gospodarska rast bo prišla, sanacija bančnega sistema je potreben, ne pa tudi zadosten pogoj za to. Javni dolg smo povečali, še vedno pa je obvladljiv, ampak le, če ga pomagamo relativno znižati z gospodarsko rastjo in nižjo obrestno mero. Za to pa je potrebno uravnoteženje javnih financ, strukturne reforme in predvsem pozitivna naravnost, ki bo prinesla tudi optimizem. V Državlanski listi smo prepričani, da to znamo in zmoremo, v tej koaliciji ali pa v kateri drugi ali pa v opoziciji, če bodo znova prevladali neki drugi interesi.

Prijetne praznike in srečno novo leto vsem državljanom in državljanom želi Poslanska skupina Državljske liste.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa, gospod Pavlišič.

S tem smo končali s predstavitvijo stališč poslanskih skupin in prehajamo na splošno razpravo o predlogu priporočila. Za začetek ima besedo gospod Šircelj v imenu predlagatelja.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovana podpredsednica.

Z zanimanjem sem poslušal razprave oziroma stališča poslanskih skupin in moram reči, da so navsezadnje vsa poslanska stališča govorila o tem, da potrebujemo večjo odgovornost, da potrebujemo tudi način, kako sankcionirati napačne ukrepe, ki lahko temeljijo na kriminalnih dejanjih, lahko temeljijo na malomarnosti, lahko temeljijo na nevednosti, skratka, vse stranke so za to, da se odgovornost poveča. Vendar sem večkrat že opazil pri koalicijskih strankah, da retorično in govorno podpirajo določena stališča, določena mnenja, ko pa dejansko pridemo od besed k dejanjem, ko je treba tudi sprejeti sklep v tem primeru v Državnem zboru tudi o tem, da se ta odgovornost poveča, tudi o tem, da Vlado Državni zbor zadolži ali da ji priporoča ali da ji svetuje ali da ji reče, da naj poveča pozornost pri določenih težavah v Sloveniji, takrat nekako zadeva odpove. Zato bi si jaz zelo želel, da bi

koalicija prešla od deklarativnega navajanja k dejanjem in to bi imelo tudi večjo vlogo in navsezadnje tudi nek učinek. V Slovenski demokratični stranki dejansko tisto, kar govorimo, potem želimo tudi uresničiti. Danes, ko govorimo o slovenskem bančnem sistemu in so vse stranke, morda ena ne, ob tem omenile tako imenovani nacionalni interes, pa lahko ugotovimo, da danes govorimo o bančni luknji in o nacionalnemu fiasku, namesto o nacionalnem interesu, k temu pa nas je pripeljal nacionalni interes. Skratka, k nacionalnemu fiasku nas je pripeljal nacionalni interes, zaradi tega, ker v okviru nacionalnega interesa vse v bankah ni delovalo na podlagi transparentnosti, na podlagi profesionalnosti, na podlagi nekega strokovnega dela, ampak predvsem na podlagi različnih kientelističnih, prijateljskih, tovariških povezav. In v tem pogledu je Slovenija neka posebnost, neka posebnost tudi glede tega, kako se je ta nacionalni interes ustvaril iz poznih osemdesetih let oziroma zgodnjih devetdesetih letih prejšnjega stoletja – mreže so se razpredale in smo dejansko v povezavi z mediji prišli do tega. To ni dobro in zaradi tega je treba te niti prerezati, presekat, da bodo banke lahko dobro delale. Seveda je tudi druga rešitev, za katero se je na nek način odločila tudi ta vlada, to je privatizacija bank, skratka, država ne bo več lastnica bank. Navsezadnje je Evropska komisija določila, da naj bi prodali NKBM do leta 2016 oziroma s 1. januarjem 2016. Tudi NLB naj bi prodali, ob tem pa naj bi država zadržala 25 plus 1 delnico. Tukaj je vprašanje za vlado oziroma pravzaprav za Ministrstvo za finance: Zakaj naj bi v Novi Ljubljanski Banki zadržali 25 plus 1 delnico in kaj je tisto, kar nas sili k temu, in navsezadnje, ali bo cena za to dejansko manjša? Vemo namreč, da imamo tako imenovane prevzemne prage in ti so navadno ocenjeni z več denarja. Tukaj je bilo tudi veliko govora ali pa vsaj nekaj govora o tem, kako je nastajal zunanji dolg in kako je nastajal notranji dolg. Večkrat je bilo omenjeno obdobje 2004–2008. In če govorimo o obdobju 2004–2008, govorimo seveda na eni strani o gospodarski rasti, na drugi strani pa govorimo o fiskalni izravnavi. Skratka o tistem, kar naj bi Vlada zagotovila s tem, da bi uveljavila fiskalno pravilo. Fiskalno pravilo smo sprejeli v ustavi, čakamo na zakon in v bistvu to pomeni določeno kršenje same ustave, ker Vlada tukaj zamuja. To, da je v obdobju 2005–2007 Vlada izgubila ravnotežje, s tem se pač ne moremo strinjati. Dejansko so se takrat podjetja, prebivalstvo in tako naprej, zadolževali, jemali so kredite, banke so bile tukaj tiste, ki so bile v prvi meri odgovorne za dajanja teh kreditov in seveda tudi Banka Slovenije. Banka Slovenije je namreč vseskozi regulator in lahko s svojimi ukrepi in svojim delovanjem takšen način zadolževanja tudi zmanjša in to bi dejansko pomenilo to, da bi bilo te kredite težje jemati.

Moramo tudi povedati, če govorimo o političnem nagajanju in podobnih zadevah, v tem primeru v

Slovenski demokratski stranki ne gre za nikakršno politično nagajanje. In Slovenska demokratska stranka je tista, ki je največkrat ponudila politično sodelovanje vsem strankam in v tem političnem sodelovanju smo dejansko zelo dobro sodelovali v okviru partnerstva za razvoj. In to je bilo v letih 2004–2008 in v teh letih so sodelovale tudi druge stranke, tudi Socialni demokrati, in vse stranke so vnaprej dobivale vse predpise in se z njimi strinjale ali ne strinjale. Jaz se torej strinjam, da je treba sodelovati, strinjam se, da smo v posebnem položaju danes in strinjam se tudi s tem, da je takšno sodelovanje lahko dobro, če temelji na enakih oziroma enakopravnih pogojih.

Če se o tem govori, je treba ločiti med državnim dolgom in zunanjim dolgom, in Vlada vsekakor ni tista, ki bi bila odgovorna za najem kreditov podjetij ali posameznikov. Državni dolg pa je v tem obdobju dejansko padel, zmanjšal se je, kot vem, iz 8 na 7 milijard in če to danes primerjamo z zadolžitvijo, ki znaša oziroma bo v nekaj tednih znašala več kot 27 milijard, potem je to krepka razlika. In v zvezi s to zadolžitvijo se je treba ponovno vprašati, kako, ne glede na to, da je ta zadolžitev, če jo merimo z bruto družbenim proizvodom, še vedno nižja, kot je povprečje v Evropski uniji, opravičiti takšen trend tega zadolževanja, iz 8 na 27 milijard v zadnjih štirih oziroma petih letih. To dejansko pomeni, da država ne ustvarja toliko, kolikor troši in troši na račun prihodnjih generacij in na račun tega, da bodo te prihodnje generacije, prihodnji rodovi morali to trošenje nekoč plačati. In to ni dobro. Zaradi tega ponovno sprašujem: Kakšna je politika zadolževanja v letu 2014? Ali ta politika zadolževanja temelji na tem, da se bo Slovenija zadolževala na zaprtih trgih, se pravi tako, kot se je zadolžila v zadnjem primeru, ko je mimo trga prodala državne obveznice z obrestno mero 4,84 in to neznanemu kupcu, kjer bi tudi pričakoval, da se pove kdo je ta neznan kupec ali več kupcev, saj imajo navsezadnje državljani pravico to vedeti?

Sledi drugo vprašanje. Mi smo dokapitalizirali banke. Tri banke. Dali smo jim tri milijarde. Zaradi tega banke ne bodo imele nikakršnega večjega kreditnega potenciala same po sebi, bodo pač kapitalsko ustrezne, tako kot je zahtevala Evropska centralna banka oziroma Evropska komisija. Minister je omenil razdolževanje podjetij. S spremembo zakona, ki ureja solventnost podjetij, se to ne bo zgodilo. To je tako zapleten zakon – pripravilo ga je Ministrstvo za pravosodje, predlagala ga je potem Vlada – da dejansko to ne bo mogoče. Tam je rešitev, da se neko manjšinsko banko lahko prisili v to, da se sprožijo določeni postopki, vendar to ne bo rešilo slovenskega gospodarstva. Zaradi tega me zanima, kakšni so nadaljnji strukturni ukrepi slovenske vlade. Kaj bo naredila, da bo gospodarstvo dejansko začelo več proizvajati, bolje proizvajati, z večjo dodano vrednostjo, in kaj se bo dejansko tu zgodilo. Ker samo to, da damo bankam 3

milijarde, je premalo. V povezavi s tem bi bilo tudi dobro vedeti, kaj se bo zgodilo z različnimi reformami, od zdravstvene reforme do pokojninske reforme, trga dela, vse se omenja, vendar je predvsem zdravstvena v zraku. S tem v zvezi je treba reči, da smo v trenutku, ko so državljani dobili račun za zablode in napake preteklih desetletij. Moje mnenje je tudi, da je bila sanacija v letu 1996 delno uspešna, predvsem pa ni bila transparentna in se ni ugotovilo nobene odgovornosti. Takrat se ravno tako ni ugotovilo odgovornosti za nastanek slabih kreditov in da se je tudi takrat kredite dajalo netransparentno.

S trditvijo, da DeSUS ne bo dopustil nobenih nižjih transferjev in pokojnin, bi se rad strinjal, vendar se mi zdi, da bo glede na finančno situacijo to nemogoče. Glede na finančno situacijo, v kateri država je, bo verjetno treba zarezati tudi v nekatere socialne transferje, morda tudi v pokojnine. Pa tudi glede na politiko vlade, ki "mečka" z državnim holdingom in privatizacijo, je prihodke iz tega naslova zelo težko pričakovati. Še enkrat, jaz si želim, da se to ne bo zgodilo, vendar v tem primeru ne.

Še eno vprašanje, in sicer v zvezi z ESM oziroma s pomočjo preko evropskega sklada. Včeraj je bilo celo rečeno s strani kolega Möderndorferja, da so se opravili pogovori v zvezi z ESM. Zanima me, kakšni so rezultati teh pogovorov in kaj se je dejansko zgodilo.

Glede odgovornosti pa, Slovenska demokratska stranka se popolnoma dobro zaveda, da Državni zbor ni tisti, ki bi sodil, je tisti, ki lahko opozarja in ki opozarja tudi določene organe pregona na to, da se nekatere stvari nekoliko hitreje odvijajo. Kajti, če vzamemo podatke Banke Slovenije in če vzamemo kazenske ovadbe, ki jih je Banka Slovenije dala za obdobje od leta 2009 do septembra 2013, lahko ugotovimo, da je letno Banka Slovenije procesirala eno oziroma dve ovadbi na različne naslove – na Vrhovno državno tožilstvo, Policijsko upravo, Okrožno državno tožilstvo; v različnih letih – v letu 2009 eno, v letu 2010 eno, leta 2011 dve na Okrožno državno tožilstvo Ljubljana, eno na Okrožno državno tožilstvo Maribor, v letu 2012 eno na Policijsko upravo in tri na Nacionalni preiskovalni urad ter v letu 2013 štiri na Nacionalni preiskovalni urad oziroma Ministrstvo za notranje zadeve in eno na Okrožno državno tožilstvo. Vse skupaj 14. Če je teh 14 ljudi, ki so sedaj tukaj ovadeni, odgovornih za celotno bančno luknjo, to jaz ne vem in težko sodim. Vendar nekega rezultata tudi teh ovadb dejansko nismo dobili. In Državni zbor je tisti, ki lahko opozarja na to, lahko opozarja tudi na to, da določeni postopki v sodstvu, v pravosodju, delujejo dolgo, morda predolgo, tudi če govorimo o tem, da je danes bančni sistem prioriteta in to danes vsi govorimo. Čeprav mislim, da bomo imeli veliko prioritet, najbrž tudi v zdravstvu, pa najbrž tudi v gradbeništvu in tako naprej, tukaj mislim predvsem glede

sodstva in pravosodja kaj narediti. In to je tisto, kar je treba narediti. In z vidika Banke Slovenije to delovanje do sedaj, se pravi, opozarjanje na sume kaznivih dejanj, osebno ocenjujem kot relativno skopo in takšno ukrepanje, ko je bilo do sedaj, relativno verjetno ne bo dalo nekih rezultatov o odgovornosti za nastalo bančno luknjo. Tudi glede na velikost bančne luknje.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Prvi trije razpravljavci so magistrica Katarina Hočevar, Marjana Kotnik Poropat in Iva Dimic.

MAG. KATARINA HOČEVAR (PS DL): Hvala za besedo. Spoštovani državni sekretar s sodelavko, kolegice in kolegi, lepo pozdravljeni. Leta 2008 je ameriška administracija, takrat še pod vodstvom Georga Busha mlajšega, takoj po nastopu krize sprožila obsežen program pomoči za soočenje s krizo. Ameriška vlada je več kot sedemstotim ogroženim bankam nemudoma namenila nekaj več kot 230 milijard dolarjev in se po mnenju mnogih s tem izognila zlomu finančnega sistema. Medtem ko so ZDA, Irska, Islandija hitro opravile svojo domačo nalogo, smo se v Sloveniji seveda obnašali nekoliko drugače. V prej omenjenih državah so težave v bančnem sektorju in pa grožnja, ki jo predstavljajo, prepoznali zgodaj in se z njo odločno spoprijeli. V Sloveniji pa smo za isti postopek potrebovali 5 let, 2 ministra, 2 parlamenta, 2 guvernerja in pa 3 vladne ekipe. Namesto da bi se težav lotili nemudoma, smo odlašali tako dolgo, dokler nam niso realnosti stanja v naših bankah sporočili drugi. Prvi, ki se je resno spoprijel z bančno nočno moro, je bil minister Državlanske liste, doktor Janez Šušteršič, ki je, kljub temu da mu rešitev bančnega sistema s slabo banko ni bila pretirano blizu, uvidel resnost stanja, v katerem se je znašel naš bančni sektor in sprejel zanj neljubo odločitev o ustanovitvi slabe banke.

Kje so torej poglobitve razlike med nami in državami, ki so, kot kaže, krizo že prebrodile? Prva je gotovo prej omenjena hitrost ukrepanja in ta vlak smo v Sloveniji žal že zamudili. Druga je v tem, da so na primer v ZDA sredstva, ki so jih vložili v reševanje bank, že skoraj v celoti povrnjena, medtem ko v Sloveniji sredstva državljanov še vedno mečemo v državna podjetja, brez da bi vedeli, kaj s tem sploh želimo in katere cilje želimo zasledovati. Tretja in po mojem mnenju najpomembnejša razlika pa je, da je v tujini popolnoma jasno, da morajo banke v čim krajšem času postati samostojne in da nima država v njih kaj iskati kot lastnik. Medtem ko pa se seveda pri nas že postavljajo na okope branitelji nacionalnega interesa in branijo vsaj delno lastništvo v bankah. Banke tako postajajo lakmusov papir za testiranje zrelosti slovenske politike in družbe kot celote. Mar nam 3 milijarde težka lekcija o nacionalnem interesu ni bila dovolj velika šola? Kljub vsem vrhunskim strokovnjakom, ki naj bi jih nastavljala

politika, vsem dobrim namenom in izvrstni zakonodaji, ki se je sprejemal v tem državnem zboru, se nismo uspeli izogniti incestnemu odnosu politike, državnih podjetjih in bank ter poizkusu ustoličenja levih in desnih slovenskih oligarhov, ki so se rojevali v pisarnah s pogledom na Trg republike.

Prišel je čas, da se prenehamo sprenevedati in iskati zapletene načine optimalnega državnega upravljanja. Obstaja preprosta formula, kako ločiti politiko, državne banke in državna podjetja ter doseči optimalno upravljanje, in tej formuli se reče privatizacija. Prvi preizkus o tem, kako resna je politika v nameri, da osvobodi gospodarstvo svoje mreže, bo torej očitno privatizacija državnih bank. In prav je tako, saj je ravno v državnih bankah nastalo gojišče krize, ki se je Sloveniji zgodila. Bančna luknja pa seveda ni nastala sama od sebe, zato ker banka ne odobri kredita, banka je samo institucija, kup opeke in cementa. Za vsako odločitvijo stoji človek z imenom in priimkom in zanimivo bo opazovati, katera imena se bodo pojavljala ob pregledu bančnih kreditnih map in povezave med temi imeni. Preden pa začnemo lov na čarovnice in preden se razvname ta debata oziroma vsesplošni medijski linč, je potrebno jasno povedati, da v pravni državi nihče ni kriv, dokler ni pravnomočno obsojen in da ni vse, kar se izkaže za nespametno, tudi protizakonito. V želji po kaznovanju krivcev za nastanek slovenske bančne katastrofe moramo ohraniti mirno kri in razsodnost, saj se nam v nasprotnem primeru lahko zgodi, da se nam bodo glavni krivci izmuznili, oziroma še slabše, da jim bomo morali na koncu še plačevati odškodnine.

Politika je v zgodbi okoli slovenskih bank naredila že dovolj, zato je čas, da se umakne in pa omogoči prostor za delovanje institucijam države, ki so zato poklicane in usposobljene. In predlagam, da pljunejo v roke in pa intenzivno pričnejo z delom.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Gospa Marjana Kotnik Poropat, izvolite.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala za besedo spoštovana podpredsednica.

V tej razpravi o sanaciji bank bi želela prispevati tudi svoje mnenje o tem problemu.

Menim, da je treba, prvič, narediti vse, da bomo krivce za to veliko bančno luknjo odkrili in da bodo zato kar so storili odgovarjali, in drugič, narediti vse, da bodo organi pregona lahko opravili svoje delo.

Zato je treba povedati, ko govorimo o sanaciji bank, da je zelo, zelo pomembno, da se naredi vse ... Pardon, zamenjala sem list ... Torej, ko govorimo o tem, kaj je treba narediti, je zelo pomembno to, da policija, tožilstvo in sodišče opravijo svoje delo tako, kot je potrebno, se pravi, da se temu delu posveti najvišja prioriteta. Usposobiti je treba tudi KPK, to se pravi dati več

poudarka in pripraviti boljše zakonodajo za delo te komisije. Odstop predsednika Klemenčiča in obeh namestnikov nam je seveda povedal svoje. Opozoril tudi ta državni zbor, da moramo ukrepati. Kako pa lahko mi ukrepamo? Ukrepamo lahko tako, da pripravimo zakonodajo, ki bo omogočala, da bo komisija lahko delovala učinkoviteje. Pomembno pa je tudi to, da spoštujemo delo te komisije in da več spoštovanja namenimo tudi vsem tistim ljudem, ki delajo na teh mestih, torej predsedniku, pomočnikom in tako naprej.

Glede dokapitalizacije bank pa bi rada povedala še to, da je zelo pomembno, da naredimo vse, pa res vse, da se nam kaj takšnega nikoli več ne ponovi. Menim, da je premalo govoriti samo o tem, da je treba zagnati gospodarstvo in da usposobimo oziroma dokapitaliziramo banke, da bodo sposobne suportirati gospodarske organizacije. In potem mislimo, da smo naredili vse. Prepričana sem, da to ni tako in da s tem nismo naredili vsega.

Banke smo dokapitalizirali, vložili smo 4,7 milijarde evrov. Kaj pa same banke? Ali smo se vprašali, kaj je treba narediti, da ne bo prišlo do ponovne bančne luknje? Doslej se nam je že dvakrat zgodilo, da smo morali banke dokapitalizirati, zato menim, da je potrebno, da odgovarjajo vsi, ki so povzročili te bančne luknje; da zahtevamo, da tako uprave kot nadzorni sveti opravijo svoje delo v redu oziroma da jih v primeru, ko niso učinkoviti, odstavimo ali da sami odstopijo.

Potem mislim, da je treba tudi v samih bankah sprejeti ukrepe za učinkovitejše delovanje bank. Reči je treba, da zahtevamo sanacijske programe bank in zahtevamo odgovornost, še enkrat ponavljam, osebno odgovornost – o tem je tudi gospod Šircelj danes govoril in jaz se z njim zelo strinjam. Sama privatizacija bank pa je tisto, kar bo po mojem mnenju dokončno rešilo te probleme. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa, gospa Kotnik Poropat.

Na vrsti je gospa Iva Dimic, potem Andrej Vizjak, Aleksandra Osterman in Marko Pogačnik.

IVA DIMIC (PS NSi): Hvala lepa za besedo. Lep pozdrav vsem, spoštovani moji poslanski kolegi.

Krščanski demokrati že skozi celoten proces razčiščevanja bančnih težav v Sloveniji opozarjamo, da ta vlada namesto kazenskih ovadb proti tistim, ki so povzročile ogromne bančne izgube, te dejansko ščiti. Poleg tega, da dobi človek občutek, da te ljudi ščitijo tudi mediji. V prvi vrsti lahko rečem, da gre pri tem za kriminalna dejanja, ki ogrožajo vse nas, in kar je najhujše, ogrožajo naše zanamce, naše otroke, vaše vnuke. Priznate ali pa ne, težava je, da so banke v pretežni državni lasti. Slišimo o sanaciji, o privatizaciji bank, mene zanima, kakšna je pri tem volja koalicije, da pride resnično do tega. In

najbolj žalostno je to, da bomo v teh 23 letih samostojne Slovenije, na katero smo vsi ponosni, te banke, ne vem kolikokrat že, sanirali. Sanirali na račun naših prihodnih generacij. Kaj pomaga dokapitalizacija in sanacija, ki je že tolikokrat bila, če so vedno eni in isti ljudje na ključnih mestih. Kot sem že včeraj povedala, nisem nikoli podvomila, da so pri nas zakoni in vsa pravila za vse enaka, dokler se ni zgodil ta bančni pok. Nekdo lahko pokliče v banko in dobi stamilijonski kredit in se potem še kot užaljen otrok pritožuje, da ni dobil 115 milijonov, ampak je dobil samo 100 milijonov, po drugi strani pa imamo navadne državljane, ki želijo samo nekoliko povečati limit ali vzeti kredit za 10.000. Kaj je potrebno, da to dobijo? Ni dovolj telefonski klic. Morajo prinesiti izpiske zadnjih plač, vsa zavarovanja, eno goro dokumentov. Tako da človeku vzame vso voljo, da bi vzal kredit. In kar je najhujše, za kredit 10.000 evrov, poleg vse papirologije, ki jo je potrebno predložiti, banka od navadnega državljana zahteva zavarovanje kredita, in to z nepremičnino, s hišo, ki je vredna 200.000 evrov. Ja, se strinjam, kredit je zelo dobro zavarovan. Ampak tisti, ki je dobil sto milijonski kredit, še s telefonom nima zavarovanega kredita. To kaže na to, da dvojna merila v naši državi dejansko obstajajo in da je temu treba res narediti konec. Zanima me, če ima vladna koalicija resnično ta namen in to voljo. Zato krščanski demokrati, državljani in davkoplachevalci pozivamo vlado, da se bančni sistem sanira pregledno, brez najmanjših dvomov v korektnost postopkov in z minimalno uporabo davkoplachevalskega denarja. Odgovornost in posledice naj v največji meri nosijo tisti, ki so imeli moč in možnost odločanja. Da se javnosti predstavi resnično stanje o slovenskem bančnem sistemu, imena odgovornih za nastale razmere in da se proti njim odločno ukrepa z odvzemanjem pooblastil in kazenskimi postopki. Tisti, ki so bili soudeleženi pri ustvarjanju sedanjih razmer, nikakor ne smejo sodelovati v ekipah, ki bodo stanje sanirale in bom to povzela z eno vsesplošno ljudsko znano basnijo. Država je drevo, ki ima veje. To so družbe, to so banke. In na njih sedijo ptiči. Ko počni, ptiči odletijo, ko se umiri, ptiči priletijo nazaj. Ampak kaj je pomembno? Vsak se usede na drugo vejo, ne na tisto, na kateri je prej sedel, na drugo. In to je problem v Sloveniji. Eni in isti ptiči sedijo na vejah in ko počni, odletijo in priletijo nazaj, ne na isto, na drugo vejo. Zato tudi pozivamo Vlado, da v izogib prikrievanju in novim oškodovanjem na odgovorna mesta za nadzorne svete in uprave bank postavi profesionalne ljudi z visokimi etičnimi standardi in neoporečnimi referencami, ki niso sodelovali pri nastajanju sedanjih razmer ter da se odločno prekine s slabimi političnimi vplivi na poslovne odločitve. Slovenija ima strokovnjake, dobre, politično neopredeljene, ki delajo zato, da delajo v dobro Slovenije, in tem ljudem je treba omogočiti, da pridejo in pomagajo zadeve rešiti.

Da se finančno in vsebinsko ovrednotijo in v javnosti jasno predstavijo vse možnosti sanacije bančnega sistema, tako z najemanjem posojil na mednarodnih finančnih trgih kot koriščenjem denarnih sredstev Evropskega mehanizma za stabilnosti ESM. Vlada naj realizira tisto možnost, ki je bolj ugodna za davkoplačevalce in ne tiste, katere cilji so morda zgolj prikrivanje primerov oškodovanj. In ne zavajati javnost, da smo suvereni in da s tem ohranjamo suverenost. Lepo vas prosim, kdo je suveren, ki je čez glavo zadolžen in v kreditih? Suveren si, ko živiš od dela svojih rok.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Gospod Vizjak, izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK (PS SDS): Spoštovani! Sanacija bančnega sistema v naši državi je izjemno pomemben dogodek. Morebiti se ga ne zavedamo, saj govorimo o velikih vsotah, o milijardah. Problem je ključen, saj bomo ta bremena naložili našim zanamcem, našim otrokom, vnukom. Ti bodo plačevali te grehe sanacije bančnega sistema. In saniramo bančni sistem že drugič v kratki zgodovini slovenske države. Očitno zaradi tega, ker se prvič nismo nič naučili. Prvič nismo preprečili in izkoreninili temeljnih vzrokov za nastanek bančne luknje pred desetletji in če se ne bomo naučili iz tega primera sanacije bančnega sistema, potem tudi ne bomo preprečili naslednjih lukenj, ki lahko sledijo že kar kmalu. To je tudi temeljni namen te seje in tudi priporočil, ki smo jih v Slovenski demokratični stranki pripravili. Odgovorni za nastalo bančno luknjo morajo prevzeti to odgovornost in iti tja, kjer jim je mesto. Gotovo ne v te banke, v gospodarstvo ali celo v organe nadzora teh bank. Iz načina sanacije bančnega sistema, v katerega bomo vrgli krepko čez 5 milijard evrov, ni razvidno, da bodo odgovorni odgovarjali in to je ključni in temeljni problem in bojazen – da bomo še in še davkoplačevalskega denarja porabili za to. Zakaj to govorim? Z dokapitalizacijo bank namreč nismo dobili izrednih uprav in tudi ne zamenjav organov v teh bankah. Torej bodo tisti, ki so bili del problema, ta problem reševali. Jaz mislim, da to ni prava pot.

Tudi cena sanacije bančnega sistema je vrtoglava, nerazumno visoka. Zadolževali smo se po izredno visokih obrestnih merah, čeprav smo imeli na voljo cenejši denar. Premierka in tudi minister Čufer sta povedala, da s tem ohranjamo suverenost. Kakšno suverenost, spoštovani državni sekretar, ohranjamo, če moremo prositi Bruselj, da s svojim denarjem saniramo svoje banke? Kakšna suverenost, če se zadolžujemo preko vseh meja in smo na meji kreditne sposobnosti? Če bomo prihodnje leto odplačevali milijardo evrov za domače in tuje obresti, pri 8,5 milijardah evrov prihodkov v državni proračun? Krepko več kot 10% naših prihodkov bomo namenili samo za obresti. Spoštovani, mi smo že daleč pod to mejo

suverenosti in zato menim, da je bilo zadnje zadolževanje zelo nepregledno, kjer smo se na zaprtem trgu zadolžili po izjemno visoki obrestni meri, 4,85%, kar je glede na primerljive države izredno visoka obrestna mera, in to bo ta cena. Mislim, da sta Vlada in Ministrstvo za finance tako z lahkoto pristala na to, ker vemo in veste, da tega ne boste vi odplačevali. Da bo to odplačeval nekdo drug, druge generacije. To je zelo neodgovorno do drugih in do mladih in do vseh tistih, ki bodo seveda prevzemali to tlako reševanja Slovenije na dolgi rok. Zato menim, da s tako drago sanacijo bančnega sistema problem še zdaleč ne bo rešen. Sanirane, ozdravljene banke bodo namreč kaj hitro postale zopet bolne, če se ne bo saniralo tudi gospodarstvo. Ni ukrepov za razdolžitev gospodarstva oziroma za gospodarsko aktivnost, ker prezadolžena podjetja kljub saniranim bankam ne bodo dobila kreditov, ker so prezadolžena podjetja. Nezadolžena podjetja, premalo zadolžena podjetja pa kredit dobijo ne glede na to ali so banke zdrave ali ne, kajti toliko virov pa je na finančnem trgu. Torej, če ukrepom sanacije bank ne bodo sledili ukrepi za ozdravitev gospodarstva in za razdolžitev podjetij, potem bomo kaj kmalu zopet imeli bančno luknjo in bomo zopet tankali milijarde davkoplačevalskega denarja.

Še ena nespametna rešitev spremlja to sanacijo bančnega sistema, to je razlastitev imetnikov podrejenih obveznic. Jaz menim, da je velika verjetnost, da bodo ti imetniki uspešli z tožbami na ustavnem sodišču in boste njihov dolg morali vračati z obrestmi čez tri, štiri ali pet let, tako kot se je to zgodilo v primeru gospoda Kramarja. Kajti več kot očitno ste retroaktivno posegli v pravice teh ljudi in menim, da spremlja to sanacijo bančnega sistema toliko težav tako v smislu obsega denarja kakor tudi v smislu preglednosti in tudi ne polaganja računov za nastalo škodo s strani bankirjev, da bo kaj verjetneje potrebna še kakšna sanacija bančnega sistema v tej državi.

Torej, spoštovani, v Slovenski demokratični stranki zahtevamo, da, ne glede na politično bravo, ne glede na kakršno koli drugo lastnost posameznikov, odgovarjajo tisti, ki so sporne kredite vzeli, ki so sporne kredite dali in ki so nadzirali te posle, tukaj predvsem mislimo na Banko Slovenije. Če ti ljudje ne bodo plačali svojih računov, potem sanacija bančnega sistema ne bo uspela, milijarde davkoplačevalskega denarja bodo vržene stran in bodoči rodovi bodo še bolj v bremenih dolgov, kot bi lahko bili.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa, gospod Vizjak.

Gospa Aleksandra Osterman, izvolite.

ALEKSANDRA OSTERMAN (PS PS): Hvala za besedo, gospa podpredsednica. Spoštovani vsi prisotni!

Smo v situaciji, v kateri se razvije tipična slovenska zgodba, za katero je značilno obkladanje s krivdo, kdo je kriv za kaj, kdo je kriv za to, da to da je tako nastalo in koga je sedaj potrebno dati na sramotilni steber. Tipično slovensko. Vendar, če pogledamo realno, v celem svetu in tudi v Evropi so se dajala posojila, ki so bila poceni in dostopna. Posojila so bila dostopna vsem, tako posameznikom kot tudi bankam, po ugodnih cenah in pod ugodnimi pogoji. To je bil razlog, da je prišlo do finančne krize, ki pa se ni začela, kar radi pozabljamo, v Sloveniji. Kriza se je začela v ZDA z bankrotom ene od manjših bank. Takrat si ni nihče predstavljal, da bo leto in pol po prepadu te majhne banke polovica sveta v krizi. Polovica sveta! Bančni sistem se je podrl, ne samo v Sloveniji, tudi v Nemčiji, ki sedaj predstavlja motor evropskega gospodarstva.

Vendar se moramo zavedati, da je razlika med Nemčijo in Slovenijo kar velika. Slovenski majhen, dvomilijonski trg mora biti, če želimo imeti razvito gospodarstvo, izvozno naravnano, to pomeni, da smo odvisno od gospodarskih partneric. Ob propadu SFRJ in z osamosvojitvijo Slovenije je propadlo kar nekaj dobrih podjetij. Čez noč smo ostali brez naročil. Naenkrat smo se znašli v situaciji, ko so velika podjetja, ki so do tedaj poslovala dobro, začela propadati, životariti ali pa so bila prisiljena se čez noč prestrukturirati, posledica tega pa je bila težava v lastnem bančnem sistemu.

Zavedati se moramo, da je 90 % nastale bančne luknje nastalo v odboju 2005–2008. Na sanacijo bančnega sistema smo čakali pet let. Odgovornost za čakanje lahko prevzamejo samo in le pretekle Vlade. Namen skrbnega pregleda od avgusta 2013, ki ga je opravila naša vlada, je bil, da s pomočjo neodvisnih mednarodnih strokovnjakov ocenimo trdnost obstoječega bančnega sistema, v hipotetičnih razmerah najbolj stresnih dogodkov in oceniti ter ugotoviti morebitni primanjkljaj kapitala, ki bi ga lahko imela posamezna banka in celotni bančni sistem. Vemo, da zadnja novela Zakona o bančništvu vsebuje določene ukrepe za zagotavljanje odgovornosti, ki bodo organom pregona omogočili še učinkovitejše izvajanje njegovih pristojnosti, ki se nanašajo na pregon kaznivih dejanj, storjenih na področju bančnega poslovanja. Zakon pa določa tudi dolžnost varovanja zaupnih podatkov. Zakon o bančništvu podaljšuje splošne zastaralne roke glede kazenske in odškodninske odgovornosti, povezane z upravljanjem funkcije člana organa vodenja ali nadzora banke, na njihov štirikratnik. Hkrati pa določa, da mora izredna uprava nemudoma obvestiti Banko Slovenije, KPK ter organe odkrivanja in pregona o vseh ugotovljenih sumih koruptivnih dejanj, ki so jih v okviru svojega dela zaznali ali so bili o njih celo obveščeni.

V preteklosti se ni prepoznalo gospodarske krize in pregorevanja gospodarstva, kakor se tudi ni takoj sprožilo postopkov zoper krivce za nastalo

škodo. Največ, kar je bilo narejenega, je bilo zamenjava organov upravljanja nadzornih svetov in uprav. To pa je veliko premalo. Naša vlada si je zadala nalogo, da prekine s tovrstno prakso, ki je dokazano škodljiva in izmerljiva v milijardah. V milijardah. Zato bo sprejela ukrepe za ugotavljanje odgovornosti, kdo je kriv za sporna posojila in posledično stanje v bančnem sistemu. Prav odkrivanje nepravilnosti v bankah je bistveno za vzpostavitev ponovnega zaupanja javnosti v naš bančni sistem. Krivci bodo kaznovani tako odškodninsko kot tudi kazensko. Po besedah ministra Čuferja sledi boleče transparentno razkritje. Krivdo bodo ugotavljali organi pregona in sodstvo, ne mi, ne mi poslanci. Mi smo dolžni zagotoviti zakonodajni okvir, podlago, ki bo žilistvu, policiji in sodstvu omogočila uspešno in učinkovito preganjanje kaznivih dejanj, tudi bančnih. Vendar pa se je potrebno zavedati, da je bančna luknja, ki jo bomo reševali z dokapitalizacijo, le ena plat velike dolžniške luknje v podjetjih in če ne bodo ta podjetja zmanjšala svojega dolga in izboljšala svojega poslovanja, bodo še naprej poslabševala portfelj v bankah. Ključno je spoznanje in dejstvo ob rezultatih stresnih testov, da je večina podjetij kreditno nesposobnih in da bodo tudi ob saniranih bankah težko prihajali do kreditov, zato smo v vladi predvideli ukrepe v zvezi z razdolževanjem podjetij, v sodelovanju z Banko Slovenije pa bo potrebno razmišljati tudi o ukrepih sistemske razdolžitve podjetij oziroma o finančnem prestrukturiranju podjetij. Spoštovani, čas je, da se v tem Parlamentu začnemo pogovarjati o možnostih in ukrepih za zagon našega gospodarstva. To, kako bomo privabili tuje investitorje, o katerih vsi govorimo, ne pa, kdo bo imel katero strankarsko izkaznico. Hvala.

PODPREDSIEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Marko Pogačnik, izvolite.

Če lahko samo še opozorim, da so naslednji Srečko Meh, Ivan Hršak in Ivan Vogrin.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovana predsedujoča, hvala za dano besedo.

Uvodoma bi rad izrazil začudenje z moje strani, da je mesto, kjer bi morali sedeti predstavniki Banke Slovenije zopet prazno. Banka Slovenije je glavni regulator in glavni nadzornik bančnega sistema in danes se mi pogovarjamo o sanaciji banke, o skoraj šest milijardni bančni luknji, glavnega regulatorja in nadzornika sistema pa tukaj ni. To mislim, da dosti pove o tem, kakšen je bil verjetno tudi v preteklosti odnos Banke Slovenije do nadzora bančnega sistema in da verjetno pri vsem, to je moje osebno mnenje, velika odgovornost za nastali položaj izvira tudi pri regulatorju.

Da bomo slovenski davkoplačevalci v kratki zgodovini Slovenije že drugič na račun davkoplačevalcev sanirali banke, je zame

dokaz, da Slovenija tranzicije ni preživela. Če primerjamo s tranzicijskimi državami vzhodne Evrope je samo Slovenija tista, ki bo že drugi sanirala bančni sistem na račun davkoplačevalcev. In zaradi česa se je to zgodilo? Zato, ker smo mi leta 1996 banke sanirali uspešno, nismo pa sprejeli dodatnih ukrepov, ki bi bili potrebni za to, da se ta dogodek ne bi ponovil. In tukaj vidim največjo napako v tem, da se leta 2001 banke niso privatizirale. Iz letnih poročil je to jasno razvidno, da je za to bila kriva politika in odgovorna politika. Vemo pa, kdo je vlade v tistih letih vodil – SD in LDS.

Bančna luknja šest milijard. SDS je bila prva parlamentarna stranka, ki je začela opozarjati na sanacijo bančnega sistema. Leta 2009 smo predlagali ustanovitev slabe banke. In osebno sem prepričan, da v primeru ustanovitve slabe banke v letu 2009, bi bil bančni sistem danes saniran, bi bil dobičkonosen, ne izključujem pa, da bi bil tudi že sprivatiziran. In da posledice za davkoplačevalce, za gospodarstvo in za proračun bi bile bistveno manjše. Kdo je tukaj odgovoren? Takrat je bila vlada Boruta Pahorja. Z zanimanjem smo spremljali odnos Banke Slovenije do slabe banke, vedno je bil negativen, vedno so zavračali ustanovitev slabe banke. Enkrat bo tudi tukaj mogla Banka Slovenije povedati, zakaj je tako močno nasprotovala ustanovitvi slabe banke, ki pa jo imamo danes, vendar žal, štiri leta prepozno.

Vprašanje tudi za predstavnike vlade. V proračunu za leto 2014 je bilo za sanacijo bančnega sistema predvidenih 1,2 milijardi evrov, ta izračun je naredila Banka Slovenije. Danes je potreben za to približno štirikratnik. Ali Banka Slovenije ponovno ni naredila naloge, tako kot bi jo morala?

Vlado sprašujemo, zakaj se ne poslužuje pri tej sanaciji možnosti črpanja sredstev iz sklada ESM. Na včerajšnjem odboru za finance je bilo jasno povedano – vlada ni preverila pogojev, pod katerimi bi ESM sklad dal sredstva Sloveniji. In vsi vemo, da sredstva tam so cenejša in težko potem, če nimaš variante A in B, da se odločiš, da se boš zakreditiral na zunanjem trgu.

Sama sanacija bančnega sistema ne da nobenega zagotovila za razvoj gospodarstva in pa za rast BDP-ja. Predsednica vlade razlaga, da bodo slovenske banke po tej sanaciji med najbolj zdravimi v Evropi in jaz zdaj res pričakujem ukrepe nove vlade za zagon gospodarstva. Če ne bo zagona gospodarstva, bomo lahko banke sanirali ponovno čez eno ali dve leti. In jaz res pričakujem, da bo eden izmed prvih ukrepov – vemo v kakšnem položaju so slovenska podjetja, da so nadpovprečno zadolžena v primerjavi z evropskimi, predvsem pa da je njihov problem kratkoročna zadolženost – da bodo banke imele to sposobnost, da bodo kratkoročno posojila, ki jih imajo podjetja,

pretvorile v dolgoročne kredite. Mislim, da bi bil to prvi nujni korak za zagon podjetij.

In pričakujem, da se bo to naredilo v kratkem, v začetku leta, če so res slovenske banke tako zdrave, jaz mislim, da teh težav ne bi smelo biti. Predvsem pa pričakujem, da se bo tukaj razjasnila tudi odgovornost. V Sloveniji smo prevečkrat lovili lisice, tistega, ki je pustil pa kurnik odprt, se pa nismo dotaknili.

PODPREDSEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa, gospod Pogačnik.

Izvolite, gospod Meh.

SREČKO MEH (PS SD): Hvala lepa, gospa podpredsednica.

Najprej iskrena hvala, gospe in gospodje iz SDS, da ste skopirali magnetograme iz preteklih let in ste resnično naredili zelo pomembno delo, ker imamo vse v elektronski pošti. Seveda pa ste naredili tudi to, ko ste uravnotežili, kdo je kriv, da ste Socialne demokrate, ZKS, partijo, liberalce in vse ostale imenovali 20-krat, kar se mi zdi izjemno v redu, ampak drugega niste pa nič omenili.

Zdaj pa takole. Jaz smatram da je ta zahteva za to razpravo danes popolnoma retorična. Ne drži, da bi SDS to, kar govori, želela tudi uresničiti, ker ste za to imeli priložnost. Tudi danes lahko pomagate, lahko pomagamo vsi skupaj, da naredimo nekaj za našo državo, če bomo skupaj delali. Ne pa vodili razprave, kot je današnja, na osnovi mnogih odgovorov, ki smo jih sinoči dobili, danes pa kot da se ni nič zgodilo.

Včeraj smo na odboru slišali veliko odgovorov in postavili tudi veliko vprašanj. Tam so bili državni sekretar, tam je bil viceguverner, tam je bil gospod Gaspari. In včeraj je bilo podanih mnogo odgovorov. Dobro bi bilo, če bi prebrali, poslušali in pogledali, kaj so odgovorili o slabi banki, kaj je naredila Banka Slovenije, seveda tudi o kreditih, o vsem, o čemer se je danes govorilo. Ti odgovori so bili dani, samo ne slišimo, čeprav morda tudi kdo posluša. Zdi se mi pa popolnoma sprevrženo, da danes tukaj govorijo ali govorite tisti, ki ste v preteklih vladah imeli platno in škarje v rokah – bili ste ministri, državni sekretarji, odgovorni delavci v tej vladi – danes govorite kaj bi naj naredila ta vlada. Ta vlada dela tisto, kar v tem trenutku zmora in dela sanacijo slovenskih bank in tudi gospodarstva.

Ko že govorimo o tem, kaj nekdo naredi. Gospe in gospodje, sodstvo dela, policija dela, preiskovalci delajo, tožilci delajo. Ali delajo dovolj dobro in dovolj hitro? Toliko kot lahko, toliko kot zmorejo, toliko kot jim dovolimo. Delajmo še mi tukaj v Državnem zboru, delajmo še mi, pripravimo zakonodajo in ne delajmo zmede v teh sistemih in jih ne postavljajmo pod tisto, kar bi bilo. Seveda pa bi bilo nesmotrno, da rečemo: "Naredite kaj, zaprite jih!" Ne da se zapirati na tak način. V tej državi zapirajo tisti, ki so za to poklicani. Policisti, sodstvo, seveda tožilci in tisti morajo to narediti, ne mi tukaj s

temi besedami, kjer v resnici samo vnašamo zmedo. In še nekdo bi moral delati v tem sistemu. Katera je tista stranka, gospe in gospodje, ki pravi, da bi bilo treba KPK ukiniti? Katera je tista stranka? Tista, ki predlaga, da je treba nekaj narediti. Treba je omogočiti, da bo KPK delal in da bo svoje tudi naredil.

Rad pa bi govoril tudi še o tem vprašanju. Iva Dimic pravi, da so to, kar se dela, kriminalna dejanja. To so lahko dejanja, ki so pripeljala banke do tega sistema. Če so to kriminalna dejanja in če kdo ve, da so to kriminalna dejanja, naj naredi obtožni predlog, naj predlaga nekaj narediti. Ali so to kriminalna dejanja ali ne, to odločajo tožilci, ne mi, gospe in gospodje. Narejeni so bili testi osmih bank, to so tudi povedali in to smo tudi slišali. Toda, da so isti ljudje na vodstvu bank, to absolutno drži. Bi pa vprašal – zdaj ko govorimo, kdo je dal 110 milijonov – kdo je tisti, ki je odobril Zvonu tako velike kredite, da imamo danes milijardno ali še več luknjo? Kdo je tisti? Kdo je tisti, ki je v imenu kaj jaz vem česa, kakšne morale, naredil to slovenskim davkoplačevalcem? Zakaj o tem ne govorimo, kadar želimo uravnotežiti ta naš prostor?

Pravzaprav pa bi rad govoril tudi o teh t. i. tovariških povezavah, o katerih gospe in gospodje iz SDS-ja in še kakšne druge stranke tako radi govorijo ali govorite. Pa bom poskušal povedati tisto, kar smo tudi sinoči povedali, če morda ne veste. Poleg tistih, ki so zagotovo lahko tudi krivi, kam spada Daniel Blejč, predsednik in podpredsednik Nove KBM? H komu spada? V letih 2005, 2006, 2007, 2008 je bil predsednik, podpredsednik ali član nadzornega sveta banke Maribor. Zelo radi govorite o tem, da je tam bila takrat tudi gospa Bratušek. Bila je, bil je tudi Toplek pa še kdo drug je bil. Vsi ti, če so odgovorni, morajo odgovarjati. In jaz govorim tudi o Topleku, govorim tudi o Bratuškovi, vi pa samo o Bratuškovi, kot da drugih ni bilo. Kdo so bili predsedniki nadzornih odborov v Novi Ljubljanski banki? Poznate Igorja Marinška? Poznate Petra Ješovnika? Matica Tasiča, poznate? Poznate Igorja Marinška, Andrijano Starina Kosem, Metko Tekavčič? To so ljudje, ki so iz tako imenovane politike in so bili v teh nadzornih odborih. Govorite pa samo o enem. In prav bi bilo, ko govorimo, da govorimo o vseh, ki so imeli prste vmes, in vsi morajo odgovarjati, ne glede na to, kam kdo spada.

Bistveno pa se mi je zdelo včeraj, kar je gospod državni sekretar povedal oziroma govoril o tem, da je bilo prvo dejanje narejeno s tem, da smo sanirali in omogočili, da bodo banke lahko delale, da smo sanirali slovenske banke. Zdelo pa se mi je izjemno zanimivo, da smo včeraj v tej razpravi, ki je bila vsaj zame zelo zanimiva, ker nisem član tega odbora, zelo veliko govorili o tem, kaj bo vlada naredila takoj, na tem mestu, čeprav ni minilo niti 24 ur, ko so prenesli potrebna sredstva na te banke. "Kaj bo vlada naredila? Zakaj ničesar ne naredi?" Pa je ta

vlada naredila veliko. Nisem njen zagovornik, tako kot nisem od nikogar drugega, seveda pa podpiram dejanja, zato da lahko banke začnejo delati po programu, ki je bil tudi sprejet. Strinjam se, da je najbrž predolga pot do obsodb. Predolga pot. Ampak takšen je sistem. Tudi vaš predsednik stranke dolgo čaka na to, da bo pravnomočno obsojen. Takšen je ta sistem. In ta sistem moramo spoštovati. Ne moremo zahtevati, da so roki takšni, da ne spoštujejo vseh zakonskih, zakonitih norm in vseh sredstev, ki jih imajo posamezniki na razpolago. Zato bi rad rekel, da bi bilo pošteno danes govoriti predvsem o tem, kaj moramo mi v Državnem zboru narediti. Ustvariti primerno vzdušje, ne govoriti kar naprej o teh tovariških povezavah, tovarišijskih in tovariških, ter vseh ostalih povezavah, ki so vseprisod, na vseh koncih jih boste lahko našli. Nekdo pa jih mora raziskati in to nismo mi, gospe in gospodje. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa, gospod Meh.

Na vrsti je gospod Ivan Hršak. / oglašanje iz dvorane/ Razumem, nimate dovolj časa, ne boste izkoristili teh 3 plus 15 sekund. V redu.

Besedo ima mag. Ivan Vogrin, za njim Ivan Grill in Mirko Brulc.

MAG. IVAN VOGRIN (NeP): Hvala lepa, spoštovana predsedujoča. Spoštovane kolegice in kolegi!

Najbrž je lepo živeti v državi, kjer je gospodarska rast, kjer so zaposlitve, kjer je optimizem. Ti časi so seveda daleč za nami in dolgo časa bo trajalo, da se bodo vrnili. Pogoj, da se bodo kadarkoli vrnili pa je, da poiščemo vzroke, ki so nas pripeljali daleč od tega. Vzroki za bankrot Slovenije ležijo v korpokraciji, v škodljivi povezavi pajdaških kapitalistov, vlade in bank, ki so v želji za doseg lastnih sebičnih koristi pozabili na temeljno poslanstvo institucij, ki jim pripadajo. Ustvarjen je bil pošasten aparat, ki je požrl lastno državo, ki naj bi jo po temeljnem poslanstvu gradil in razvijal. Ali ta pošastni aparat še vedno obstaja, kdo ga hrani in kdo ima koristi od njega? To je napisano v knjigi Previrant ali Zakaj je Slovenija bankrotirala. In še veliko drugih, zelo pametnih misli. Aprila je izšla ta knjiga in to, o čemer mi govorimo, pravzaprav vsi vemo. Problem je v tem, da ta državni zbor s to vlado ni sposoben presekat tega Gordijskega vozla pošastnega aparata.

Zato je po dveh letih sedenja v tem parlamentu moja ugotovitev, da bi bilo zelo pošteno od nas – danes je petek, v torek je božični večer – državljanke in državljanom eno božično-novoletno darilo, in sicer zavezo, da bomo začeli postopek za razpustitev parlamenta in vlade in razpisali predčasne volitve. Naj si državljanke in državljanji izvolijo novo vlado in novi parlament. Kajti z ukrepi te vlade in tega

parlamenta, pa tudi prej ni bilo kaj bistveno drugače, saj segajo korenine bankrota že dvajset let nazaj, mi seveda samo kaznujemo državljanke in državljane, namesto da bi danes, ko govorimo o bančni mafiji, ki je povezana s politično mafijo, kaznovali njih. Nismo sposobni, gospe in gospodje.

In jaz večkrat, hvala bogu, da imam ta primer, povem, da sem sam naredil napake v lastnem podjetju in bankrotiral. Vam povem pošastne posledice mojega bankrota? Izgubil sem celotno premoženje, ki je bilo po cenitvi kreditne banke leta 2008 vredno 4,5 milijone. Nič nimam, pa nič ne obžalujem, ker sem naredil napako in moram biti kaznovan. Kdo bo kaznovan, dame in gospodje? Nihče. Nihče, kajti krivci so nam že ušli. Ni jih več. Ali pa so tako skriti, da jih mi ne moremo izbežati.

Veste, prednost, da si v Državnemu zboru – to govorim bolj državljanke in državljanom, vi tako ali tako veste – je to, da lahko študiraš. In ko grem jaz gledati dokumente izpred dvajset let nazaj, najdem ljudi, ki so danes zelo visoko in so bili v LHB Frankfurt. Poglejte, kdo je tam sedel v nadzornih svetih in upravah in kje so danes. Pa namenoma nočem operirati z imeni in priimki, ker se mi zdi, da s cefranjem imen in priimkov tako ali tako delamo ljudem krivico, kajti tisti najvplivnejši in tisti, ki so se najbolj okoristili, so pravzaprav skorajda neulovljivi.

Dajmo ljudem večno novoletno darilo in se samoukinimo, ker nismo sposobni reševati temeljnih problemov Slovenije. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa, gospod Vogrin.

Gospod Ivan Grill, izvolite.

IVAN GRILL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo.

Denar je sveta vladar, to očitno še vedno drži tudi v Sloveniji, in tisti, ki imajo denar, imajo seveda tudi velik vpliv, da se na tem področju stvari ne odvijajo tako kot si želimo. Mi skušamo tukaj tudi skozi takšne razprave to realizirati, nekateri pa temu zelo spretno nasprotujete.

Vlada Alenke Bratušek in seveda tudi koalicija rezultate teh stresnih testov in tudi to, da se izvaja prenos slabih terjatev na slabo banko, jemljeta kot velik dosežek, kot neko zmagoslavje, kot zmago, kot da je to nekaj, kar ni možno, da bi uspelo realizirati komu drugemu. Pa je res to zmagoslavje? Ali je res to nekaj, česar se bodo naši davkoplačevalci oziroma naše državljanke in državljani v prihodnosti lahko veselili? Kaj prinaša ta bančna luknja, velika skoraj 5 milijard? Zadolžitev oziroma dolg vsakega Slovenca, kot je že prej kolega Šircelj omenil, 13 tisoč 500 evrov. To je tisto, kar temu tudi sledi. In če bi bila Janševa vlada in bi dobili rezultate teh stresnih testov, bi bilo na ulicah – vsaj tako je izjavil bivši veleposlanik Združenih držav Amerike Mussomeli – verjetno 20 tisoč

protestantov s kockami in verjetno bi... / oglašanje iz dvorane/ No, se opravičujem. Dobro, da gospa Potrata posluša. Se opravičujem, ja, protestnikov, in bi tukaj zganjali verjetno zelo hude, hude demonstracije. Ampak sedaj, ko sta ta vlada in ta koalicija pričakali te stresne teste, smo pa bili deležni skorajda nekega zmagoslavja. Toliko o te manipulaciji.

In kaj je še ob tem zelo simptomatično? Bankirji, protikorupcijska komisija, ne nazadnje tudi mediji in vplivni posamezniki pravijo, da je krivda za vse to na politiki, da je zdaj čas, da politika nekaj naredi. A kdo je politika? To smo tudi mi vsi. Ali se vi na tej strani ali na oni strani čutite, da ste soodgovorni za to, kar imamo v Sloveniji? Soodgovornost zagotovo koalicija nosi tudi v tem, da nasprotuje takšnim rešitvam, predlogom ali pa ne nazadnje tudi pobudam, predvsem s strani opozicije naše stranke, da bi se postopek reševanja teh težav pospešil. Predlagamo konkretne ukrepe. Ne nazadnje predlagamo, prosimo, zahtevamo, da se tudi obelodani ime ali pa imena tistih ljudi, ki so krivi, da je do tega v Sloveniji prišlo, pa se vsi sklicujete na bančne tajnosti, na takšne tajnosti, da vsak, ki ni pravnomočno obsojen, je nedolžen in tako naprej. Včeraj, je Nacionalni preiskovalni urad z velikim pompom pregledoval naše zdravstvo in naše zdravniške vrste, kjer so seveda tudi obsojanja vredne korupcijske zgodbe, čeprav je v resnici šlo za drobiž, bagatelo v primerjavi s temi zadevami, ki so v bančni luknji. A glej ga zlomka, skorajda za vsako mesto ali kjer so se te zadeve dogajale so danes že imena in priimki ljudi. Pa je šlo za mogoče par tisoč evrov. Tukaj pa govorimo o milijardah, pa je bančna tajnost oziroma ne smemo o tem govoriti, ker je še zmeraj tabu.

Strinjam se, da je politika odgovorna tudi v tistem delu, kjer imeli so posamezniki, ki so lahko tudi politiki, možnost soodločanja. Ampak ne posploševati, da je politika vsa enaka. In sedaj še vprašanje za tiste, ki nam dajejo žogico, da smo mi tisti, ki moramo nekaj narediti. Sprašujem vas, zakaj gospod Klemenčič – bivši državni sekretar na Ministrstvu za notranje zadeve – kot predsednik protikorupcijske komisije, bankirji, Banka Slovenije ali kdorkoli niso predlagali ustreznega zakona ali pa nekih sprememb zakona, da bi jim omogočilo lažje in bolj učinkovito delo? Samo s tiskovnimi konferencami pljuvati po politiki, kako smo mi tisti, ki jim ne damo dihati. Kdo je odgovoren, da ne more tožilec ali tožilstvo v Novi Ljubljanski banki priti do papirjev, do dokumentov? Ali smo mi krivi? Ali je tožilstvo predlagalo spremembo zakona ali karkoli? Ni. Vsi se v bistvu izgovarjajo na nas, mi smo tisti, ki bomo nosili to odgovornost, ampak, spoštovana koalicija, spoštovana vlada, zagotovo nismo odgovorni v Slovenski demokratični stranki in jaz osebno tudi ne. In takšna seja, kot je danes, bi lahko prispevala k temu, da se zadeve nekoliko pospešijo ali deloma tudi sanirajo, ampak očitno ne bo. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa, gospod Grill.

Na vrsti je gospod Mirko Brulc.

MIRKO BRULC (PS SD): Lep pozdrav vsem prisotnim.

Korist tega današnjega zasedanja je izključno samo to, da bomo ugotovili, da smo vsi za to, da se ustrezni organi lotijo akcije in da uredijo s tistimi osebami, ki so zakuhali te probleme. To je edina reč. Drugo je pa izključno pingpong z ene strani na drugo stran, kdo je več kriv, kdo ni. Od tega seveda država nima prav nič.

Da smo krivci vsi in tako dalje, jaz se s tem ne strinjam. No, kolega je šel ven, jaz bi ga prosil, da ne propagira več svoje knjige tukaj v Državnem zboru, ker to ni dovoljeno. In da ne govori o božičnem darilu, da ne onečasti božiča. Naj odstopi in konec. Tudi on je povzročil eno, sicer majhno luknjico v tem paketu. Bodimo pošteni drug do drugega in si nehajmo tukaj soliti pamet. Niso vsi krivci ušli, sploh ne. Čakajo, v vrsti so, eni že sedijo in tako je prav. Meni je samo žal, da pravosodje ni začelo s to aktivnostjo pred 15 leti, ne danes. Vesel pa sem, da se je stvar premaknila.

Za konec. Nekdo je rekel, da danes tukaj ni optimizma. Meni daje optimizem ekipa ministra Čuferja, ki je premaknila zadevo. Izjemno. Berite evropske medije, poročila, Evropski svet in tako dalje. To je neka nevtralna zadeva, to niso domače čveke sem in tja. Mi med seboj se bomo grizli, ker je to pač slovenska navada. Se spomnite, v starih letih, ko je bil vedno nekdo na meji, enkrat eden, enkrat drug, smo stopili skupaj in smo bili asi. Ko pa nimamo zunanjega sovražnika, se moramo med seboj zgristi, si očitati in delati dobesedno neumnosti, in to pred prazniki. Sedem ur ali koliko te seje. Jaz bi rekel samo še to. Poglejte gradivo. Kdo se iz koga dela norca? Je SDS pripravljena plačati to fotokopiranje, razmnoževanje in tako dalje. To davkoplačevalci plačujejo. Nihče v parlamentu ni tega prebral, ker tega ni treba brati in to ni delo. To je brezplodno delo, 700 strani "klobas" starih magnetogramov in ne vem kaj. Od tega ta država nima nič. Davkoplačevalci nič. In je izguba časa. Dajmo strniti vrste in začeti reševati probleme tako, kot se jih rešuje s pomočjo ministrstva in predsednice Vlade. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Na vrsti je gospod Matej Tonin, za njim Jani Möderndorfer in Jožef Jerovšek.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Spoštovane kolegice in kolegi.

V tem kratko odmerjenem času bi rad opozoril predvsem na tri stvari, in sicer na kakšen način se dojema ta bančna luknja, kakšen je pomen lastništva bank in kako naprej iz te globoke bančne luknje.

Rad bi vas spomnil na leto 2012, ko se je govorilo o dokapitalizaciji Nove Ljubljanske banke in Nove Kreditne banke Maribor. Bili so to sto milijonski zneski, 100 milijonov, 381 milijonov za Novo Ljubljansko banko. Takrat je bil cel cirkus in takrat se je zdelo nezaslišano, da bi v ti dve banki vrgli nekaj manj kot 500 milijonov evrov. Danes, ko mečemo v te državne banke 3 tisoč milijonov evrov, je to velik uspeh. In ko sem govoril, da je dan, ko smo bili seznanjeni s stresnimi testi, črni četrtek, sem imel v mislih predvsem to, da je to črni četrtek za prihodnje generacije, ker to pomeni 3 tisoč milijonov evrov manj denarja za raziskave in razvoj, za šolstvo, za infrastrukturo in vse drugo.

Glede lastništva bank. Zelo dolgo časa je veljalo, da lastništvo bank mora biti v državni lasti, ker je to nacionalni interes. Sprašujem se in sprašujem vas, zakaj je posojanje in nalaganje denarja nacionalni interes. Zakaj to lahko dela samo neka ali bi morala delati neka pomembna državna inštitucija, ne pa privatne banke. Če pogledate poslovne izide boste lahko ugotovili, da tuje banke v Slovenji poslujejo dobro, tudi stresni testi so pokazali, da nimajo težav, medtem ko pa je nacionalni interes predvsem druga beseda za veliko odtokanje državnega denarja na privatne račune.

In kako naprej? Zdi se mi pomembno, da iz te razprave odnesemo predvsem kakšno spoznanje kako naprej. Jaz sem prepričan, da bi nadzorni sveti morali odgovarjati, oni s tisti, ki so te stvari nemo spremljali. In če kdo, potem mora biti vsaj en primer, ko bo nadzornik s svojim premoženjem odgovarjal za takšno luknjo. Potem se bodo tudi nadzorniki začeli obnašati drugače in morda v prihodnosti ne bo prišlo več do takšne luknje ... / izklop mikrofona/

PODPREDSEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa gospod Tonin, zmanjkalo je časa.

Na vrsti je gospod Jani Möderndorfer, kot rečeno potem Jožef Jerovšek in Mihael Prevc.

JANI MÖDERNDORFER (PS PS): Hvala lepa, predsedujoča.

Danes smo v bistvu, moram ponoviti, priča izredni seji, ki je v resnici nepotrebna. Nepotrebna iz več razlogov, ampak tudi če bi jih našteval, bi v resnici bila zopet izguba časa. Če me razumete, vse skupaj je izguba časa, zato, ker tisto, kar hočejo nekateri prikazati, da bi se vrnili nazaj, je že zdavnaj izgubljeno. In govoriti o nečem, kar je izgubljeno, pravzaprav ni modro.

Je pa modro si vseeno osvežiti spomin samo v tistih delih, zaradi katerih je predlagatelj zahteval sklic te izredne seje, in če že, potem je potrebno nekaj stvari omeniti.

Da bo lažje, se spomnimo čase vlade Janeza Janše, ko je bil še čas debelih krav in ko so v tej državi imeli ideje, kaj vse bi bilo treba narediti, kako in na kakšen način. Bila je imenovana vlada z imenitnimi ministri in takrat je bil tudi imenovan in izvoljen minister Jože P. Damijan.

Jože P. Damijan, ki je bil sicer minister zelo kratek čas, in še danes mislim, da bomo imeli verjetno zelo malo časa ali možnosti, da bi izvedeli, zakaj se je v resnici odločil, da gre in da noče več biti minister. Verjamem, da boste našli en kup razlogov in povedali tisto, kar je bilo uradno tudi napisano. Ampak gospod Jože P. Damijan, to je vsem vam znano, piše bloge in tudi verjamem, da si njegove bloge redno preberete, vsaj včeraj sem poslušal na Odboru za finance zanimive ugotovitve, ki jih je seveda tudi on sam napisal in ste jih sami ugotavljali.

Ampak zakaj je pomembno, da sploh omenjam ta blog? Zato, ker v resnici ugotavlja več stvari. Kdo je pravzaprav kriv, da se danes ukvarjamo, tako se tudi imenuje njegov blog, kdo je kriv za bančno luknjo. In v temu blogu zelo jasno napiše naslednje stvari. Krivi so vsi tisti, ki so v resnici želeli imeti nekaj od tega, tudi za ceno tega, da bo nekoč šlo vse k vragu, samo da imajo nekaj od tega. Poglejte, obdobje, ko se je ustvarjala največja luknja v tej državi, je bilo v bistvu obdobje vlade Janeza Janše. Začne pa takole: "Kjer danes na pobudo SDS iščejo krivce za bančno luknjo, bi najprej morali pogledati pri sebi. Luknja je nastala pretežno v bankah v državni lasti in to v času, ko je vlado vodila koalicija pod vodstvom SDS in ko so tri glavne državne banke vodile uprave in nadzirali nadzorni sveti," in kar je najbolj pomembno, "ki jih je nastavila vladna koalicija pod vodstvom SDS." Ironija vsega je, da najprej ustvariš pogoje, narediš bančno luknjo, potem se to ugotovi in na koncu te isti, ki vse to sprovedejo, iščejo krivca, kdo je kriv za to, da je ustvaril to bančno luknjo. Zakaj njega omenjam? Zato, ker je bil minister v vaši vladi. In to je malce drugače, kot če bi to rekel nekdo, ki ni bil v vaši vladi. Saj me razumete, kaj hočem povedati. Poznal je namreč vaše poteze. Jaz verjamem, da takratnemu ministru Bajuku ni bil všeč, ampak eno stvar je nesporno ugotovil in jo tudi danes trdi, zato se obrnite na njega za očitke, ne k meni. To pa je, da tisto kar danes govorite, da država ni bila dober upravljavec bank, on sam priznava, da edini pravi nastavki za začetek privatizacije banke – in to naše največje, NLB – je v resnici naredila LDS. Po tistem začetku, ko se je začela privatizacija, pa je bila več ali manj zaustavljena in nikoli izpeljana do konca, vedno in kar naprej, v vseh vladah, ne samo v vaši. Se razumemo? In to je zelo pomembno. Zato je sprevrženo danes govoriti, kar je moj kolega pred menoj govoril, da pač ugotavljamo, kaj pravzaprav ni bilo narejeno.

Drugo, kar je kolegica predsedujoča včeraj na odboru za finance tudi ugotavljala in se z njo popolnoma strinjам, ugotavlja pa tudi P. Damijan, je, da so regulatorji tisti, ki so nedvomno odgovorni za to, da se je zgodilo to, kar se je, ker niso pravi čas in v času, ko je bil za to namenjen, odreagirali. Nedvomno na koncu tudi centralna banka. Absolutno. In zato moramo vsi tisti, ki omenjamo, da iščemo krivce, jasno povedati, da ti ljudje nikoli več ne smejo

opravljati niti približno podobnih delovnih mest oziroma nalog v tej državi, ker so z enim dejanju že pokazali, da niso za to in verjamem, da njihova referenca, da so v tem obdobju delali na teh in teh mestih, ne bo pozitivna referenca, ko bodo iskali nova delovna mesta, saj to znanje zagotovo ni ustrezno.

Na koncu naj povem tisto, kar je za mene najbolj pomembno. Vsem je ustrezalo, tako levim kot desnim vladam v preteklosti, da se stvar ni do konca speljala. Enim zato, ker ni bilo všečno volivcem in ker so se bali, kako bodo izgledale volitve na koncu. Danes se skrivajo za formulo, da rečejo, da je to bil takrat nacionalni interes. Nekdo je to predstavil kot nacionalni interes. In drugo, kar je še bolj pomembno, zato da so lahko nekateri tudi sprivatizirali tisto, kar se je dalo sprivatizirati in na koncu tudi klavarno končalo. Govorim o Istrabenzu pa še o vseh ostalih firmah, lahko bi zdajle naštevati, kdo vse je v tem paketu. In všeč mi je bil ta stavek s katerim zaključuje. Torej, zakaj in kdo je kriv za bančno luknjo. "To je najbolj preprost odgovor na vprašanje, zakaj državni lastniki niso hoteli bolje nadzirati svojih bank. Niso hoteli, da se ples konča. Ples za njihove fante." Dajmo se vprašati, kdo so ti fantje, kje so ti fantje sedeli in kaj so delali. To je edini odgovor. Vendar ta ples je bil zelo drag. "Zapitek za ples v višini 10 milijard evrov – za 6 milijard evrov bančne luknje in za 4 milijarde evrov izgubljenega BDP v umestnem času – pa bomo plačali vsi." Ampak to so dejstva. Zato še enkrat. Res je takšna izredna seja, predlagatelji, ki ste jo predlagali, da se pogovarjamo o tem, ta trenutek res perverzna. V bistvu iščete nekaj, kar morate iskati sami pri sebi. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa gospod Moderndorfer. Gospod Šircelj, v imenu predlagatelja, izvolite.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Najprej bi se zahvalil gospe Kotnik Poropat, ki se glede odgovornosti dejansko strinja z menoj.

Drugo vprašanje je, zakaj se celoten postopek ni začel pred petnajstimi leti. Ja, tudi jaz sem zato, da se bi začel pred petnajstimi leti, vendar takrat ni bilo interesa niti zato da bi se začel, niti zato da bi se v bančni sferi karkoli spremenilo, niti zato da bi prišlo do tega, da bi se krediti v tistem času podeljevali bolj transparentno in na drugačen način. Zaradi tega, ker se je dejansko vedelo, kdo ima tukaj škarje in platno in kdo lahko upravlja z državnim premoženjem preko bank. Ne le, da upravlja le banke, ampak preko bank dejansko pozna celotno gospodarstvo, predvsem zaradi tega, ker banke imajo navadno o gospodarstvu vse podatke. In ta mreža dejansko izhaja, kot sem danes že večkrat poudaril, izpred dvajset oziroma petindvajsetih let.

Tukaj ne gre za to, da bi Slovenska demokratska stranka komurkoli sodila. In tisti, ki

govorite, da komurkoli sodimo, ne. Mi opozarjamo na to, da je problem v bančnem sistemu takšen, da je treba ta problem tukaj obravnavati in zato predlagamo tudi določene sklepe oziroma določene ukrepe, tudi glede ugotavljanja odgovornosti, vendar v skladu z vlogo Državnega zbora, ne v skladu kakršnega koli preiskovalca ali podobno tistemu, kar dejansko dela pravosodje. In zaradi tega so vprašanja, ki želijo relativizirati to vprašanje, in to sejo, ki želijo enostavno povedati, da je danes vse skupaj brez veze zaradi tega, ker je bančna luknja pač nastala, ker je nastala danes, bo nastala še jutri, pojutrišnjem in verjetno čez dve ali tri leta. Takšna teza je seveda izredno nevarna in verjetno nekoga štiti. Nekoga štiti pred tem, da bi se pri njemu ugotovila odgovornost. Oziroma da bi se ugotovili tisti, ki so resnično odgovorni. V tem smislu je tudi razprava kolega Möderdorferja o tem, da je ta seja nepotrebna, da je vse že izgubljeno, da je izgubljen čas, skratka, da je vlada Janeza Janše tista, ki je imela tudi v določenem obdobju v rokah škarje in platno. Temu ni tako. To kažejo dejstva. To kažejo tudi dejstva glede kadrovanja v državnih bankah oziroma v posameznih bankah. Tukaj sem že večkrat kot prvo omenil Novo Ljubljansko banko, kjer se nobeno kadrovanje predsednika uprave ni zgodilo slučajno, ampak s potrditvijo vodilnih oseb levih političnih strank. In navsezadnje to kažejo tudi imena članov uprav v Novi Ljubljanski banki. To kaže navsezadnje tudi to, da v času vlade Janeza Janše, predsednik uprave ni bil iz Slovenske demokratske stranke. Niti ni bil človek, ki bi bil blizu ali simpatizer Slovenske demokratske stranke. Tako so bili predsedniki Nove Ljubljanske banke, oziroma še prej Ljubljanske banke, naslednji. Anton Slapernik, ki je bil tudi drugim tudi republiški sekretar za finance, od leta 1992 do leta 1998. Potem je bil tukaj Marko Voljč do leta 2004. Tudi on je bil tisti, ki je nastopal tudi kot nov mandatar takrat, ko je bila vložena konstruktivna nezaupnica vladi Lojzeta Peterleta. Vendar ga takrat Državni zbor ni potrdil. Poleg tega je bil gospod Marjan Kramar od leta 2004 do leta 2009 v času, ko je bil Janez Janša predsednik Vlade, on pa je bil med drugim svetovalec člana predsedstva SFRJ in šef kabineta predsednika Vlade Republike Slovenije. Kar pomeni, da je bil, če želite, nekoliko politično obarvan. Tudi gospod Draško Veselinovič, ki je bil od februarja 2009 do maja 2009 predsednik uprave Nove Ljubljanske banke, je bil kandidat za poslanca na listi LDS. In navsezadnje je bil tudi gospod Božo Jašovič slaba tri leta državni sekretar na Ministrstvu za finance. Z drugimi besedami, v Novi Ljubljanski banki je imela politika vedno izredno veliko vlogo pri tem, ko je kadrovala člane uprav. Seveda moram ob tem povedati, so se da člani nadzornih svetov tudi obdobju vlade Janeza Janše zamenjali in takrat so bili nekateri seveda tudi simpatizerji Slovenske demokratske stranke. Vendar je bil menedžment v Novi Ljubljanski

banki vedno pod okriljem levih političnih strank. In zaradi tega seveda danes govorimo predvsem o odgovornosti leve opcije. Ne izključujemo pa desne opcije. Nimamo nobenih težav in tudi sam sem omenil Zvon 1 in Zvon 2, če želite še kakšen drug projekt, če ga veste, povejte in zato je to popolnoma transparentno. In še enkrat, mi tukaj ne sodimo. Je pa po drugi strani nekdo, ki stalno govori, da mi tukaj sodimo, že kar obsodil na primer Janeza Janšo danes v tej dvorani. Recimo gospod Meh je rekel, da tudi Janez Janša dolgo časa čaka, da bo obsojen. Kje piše, da bo obsojen? Ali ga je on obsodil? Kje piše, da bo obsojen?

Po eni strani gre tukaj za zelo veliko dvoličnost. Na eni strani govori danes koalicija o tem, kako želimo mi nekoga obsoditi, po drugi strani pa sama nekoga obsodi, ampak to že kar dokončno oziroma pravnomočno, kot je dejansko dejal.

Zaradi tega danes seveda govorimo o tem, da bo vsak Slovenec plačal za dokapitalizacijo državnih bank tisoč 500 evrov, od dojenčka do najstarejše osebe v Sloveniji. In mislim, da je to zadosten in zelo velik razlog, da se o tem razpravlja. In mislim, da bi bilo potrebno, da bi skupaj, koalicija in opozicija, sprejeli določene sklepe. Vendar, ker na včerajšnji seji koaliciji ni bilo do tega, da bi sprejela kateri koli sklep, je zavrgla vse sklepe Slovenske demokratske stranke, na drugi strani pa ni ničesar predlagala, ampak želi danes doseči, da seja izzveni v prazno. In ko smo pred nekaj dnevi postavljali vprašanja o tej zadolžitvi in vprašanja o tej bančni luknji predsednici Vlade in zahtevali, da se o odgovorih predsednice Vlade opravi splošna razprava, je bilo s strani koalicije rečeno, "veste kaj, zdaj pa ne razpravljajte o tem, saj bomo cel petek razpravljali o tem". Danes je petek in koalicija ne želi razpravljati o tem, ker je "vse skupaj brez veze" in za njo je obremenitev vsakega slovenskega državljanca za dokapitalizacijo državnih bank s tisoč 500 evri brezvezno vprašanje.

Gospe in gospodje, tukaj gre za odgovornost. Ne le odgovornost bankirjev in Banke Slovenije, nadzornikov bankirjev ampak gre za odgovornost nas. Moje mnenje je, da bi bilo potrebno sprejeti tudi kakšne zaključke in žal jih tukaj ne moremo sprejeti kot opozicijska stranka.

Naj odgovorim tudi na vprašanja, ki na nek način banalizirajo današnjo točko dnevnega reda, češ "poglejte koliko gradiva in koliko je bilo potrebno fotokopiranja". Gospe in gospodje, sami ste fotokopirali gradiva in na svoje stroške. In ob treh milijardah evrov je verjetno gradivo, tudi če gre za nekaj sto strani gradiva, malenkostni strošek, ki ga bodo morali dejansko davkoplačevalci plačati. In zaradi tega so seveda takšna vprašanja namenjena predvsem temu, da se zmanjša pomen te seje in da se enostavno ustvari neko kolektivno odgovornost in da se čez tri, šest ali devet mesecev na vse skupaj pozabi. Gospe in gospodje, to ni

državotvorno in odgovorno ravnanje. To je zamegljevanje dejanskega stanja in tiščanje glave v pesek. Treba se je soočiti z realnostjo. Treba se je soočiti tudi s tem, da je danes priložnost, da se govori o tem, kaj bo naredila ta vlada. Veste, ta vlada je dobila rezultate stresnih testov, predstavila jih je javnosti na ustrezen piarovski način, da se vse skupaj zminimizira, in plačala bankam 3 milijarde. Bil je seveda dogovor z Evropsko komisijo, Evropsko centralno banko in tako naprej. Vmes se je še zadolžila za milijardo in pol po 4,85 % obrestni meri in se niti ni trudila, da bi morda poiskala neko ugodnejšo varianto za državo. Ne za Vlado, ampak za državo, da bi davkoplačevalci plačevali manj obresti, kajti naslednje leto bodo plačali milijardo obresti od 8-milijardnega proračuna. In ta spirala v plačevanju obresti gre v smeri zategovanja vrvi okoli vratu. Za državo govorim. In to ni dobro. Zaradi tega bi pričakoval, da se o tem danes razpravlja konstruktivno. In še enkrat povem, da je Slovenska demokratska stranka v preteklosti sodelovala tudi z opozicijo v okviru partnerstva za razvoj, tudi takrat, ko so se delale zloglasne davčne reforme. Tudi na tistih sestankih se je nekega septembrskega dneva leta 2006 na Gregorčičevi predsednik Pahor strinjaval z davčno reformo. O tem obstajajo dokumenti, tako kot obstajajo dokumenti o slabih kreditih in obstajajo dokumenti tudi o tem, kaj je naredila Banka Slovenije. Vsekakor v nadaljevanju računam na nekoliko več resnosti in zainteresiranosti za davkoplačevalce, od katerih je vsak že plačal po 1.500 evrov za dolg oziroma za dokapitalizacijo teh treh bank.

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa.

Gospod Jožef Jerovšek, imate besedo.

JOŽEF JEROVŠEK (PS SDS): Hvala lepa, gospa predsedujoča. Kolegice in kolegi!

Danes govorimo o katastrofalnih posledicah davčnega brezna – kajti to ni luknja, to ni jama, to je brezno – s katerim smo soočeni v državi in ima drastične posledice za prihodnost naših bodočih generacij pa tudi za nas same. Danes poslušamo vidim, da je to naučeno - frazo, da je to izguba časa, čeprav ste v torek vsi govorili, ko smo predlagali drugačno, poglobljeno razpravo, da boste v petek poglobljeno diskutirali, danes je pa izguba časa. Naučeno je tudi, "krivci bodo kaznovani" in tako naprej. Ne, gospe in gospodje, vi ste politični nasledniki tistih, ki so bili večno specialisti za brezna. Takoj po vojni so jih polnili z deset tisočimi nedolžnimi ljudmi, v novejšem obdobju pa ste jih večinsko napolnili z ukradenim denarjem. Vaši politični sobrat. Jaz ne rečem, da ne tudi iz drugega pola, kajti so bili ljudje zraven. Kot pravim, ti, ki znajo državni denar ropati, se vohajo. Vse doslej se v samostojni Sloveniji vohajo in takoj izplavajo na površino, vendar je razmerje med njimi najmanj 80 % proti

20 % v korist levice. Levica se še dandanes napaja iz tega denarja tudi v politične namene, za financiranje strank in zato tako krčevito branite debato o tem in govorite, da je to izguba časa in brez veze. Gospe in gospodje, do današnje točke brez vaših prizadevanj ne bi prišli. In jaz sem govoril enako o bankah, o netransparentnosti, v času Janševe vlade, katerekoli vlade, kajti toliko občutka pa imam, da sem že takrat videl kaj se dogaja. Kako so ti ljudje, ki se vohajo, sodelovali pri ropanju države. In dr. Vehovar je že pred par leti, v času Pahorjeve vlade, dejal, da je to zločin, kar se v bankah dogaja. Pa niste reagirali takrat, ko ste imeli oblast.

In gospe in gospodje, trudite se še kar naprej zavajati ljudstvo, na vse načine. Danes je to izguba časa, nepotrebna govorica. Če enega osvestimo, kaj se je zgodilo, ni izguba časa. In jaz sem prepričan, da vedno več Slovenk in Slovencev sledi temu in zahteva odgovornost in bodo te krivce poiskali, četudi ste še toliko za to, da se jih zaščiti. Kajti, niste začeli o prevelikih ribah. Glejte, gospod Zdenko Roter, ki je bil visoki funkcionar Udbe v celem obdobju, potem pa član kabineta bivšega predsednika gospoda Kučana, eden najbolj vplivnih, je v intervjuju povedal, da je ta denar zunaj in da se po malem vrača. Če človek iz osebnega štaba gospoda Kučana ve, da je denar zunaj, potem mu jaz verjamem.

In to sprenevedanje sem opazil tudi sinoči, ko je gospa Maša Kociper dejala, da smo že nekaj časa soočeni z gospodarsko rastjo. Jaz sem zanalašč vtipkal Umar in seveda za letošnje leto poroča o minus 2,4 odstotnem padcu gospodarske rasti, ona pa je govorila o 1,6 % gospodarski rasti in zavajala ljudi pred pričami in pred vsem. Morda se bodo danes izgovarjali, kot se je izgovarjal gospod Golubovič na predsednico vlade, da je popolna začetnica v politiki, kar je sicer resnica. Tako je izjavil. Ampak to je neodgovornost, za vodenje države postaviti popolnega začetnika. Hkrati pa se gospa predsednica vlade dela popolno začetnico, ko odgovarja na finančna vprašanja poslancem in poslankam. Tudi v ponedeljek je bilo tako. Ni znala odgovoriti na eno konkretno vprašanje, delala se je popolno začetnico, čeprav jaz vem, da pri finančnih zadevah ni popolna začetnica. Na tistem področju, kjer je bila poleg pri odločitvah že več let, se dela popolno začetnico. In vi propagirate to popolno začetništvo tu, gospod Golubovič, v imenu poslanske skupine. Gospa Alenka Bratušek je poznavalka razmer v bankah, ker je bila nadzornica Nove Kreditne banke in preberite si še enkrat zapisnik, kako se je borila proti odpisom in podeljevanju kreditov drugim članom nadzornega sveta. In pravilo je, da roka roko umije, če ne spregovorijo ničesar o tem. In še vedno si umivate roke pred odgovornostjo in politično navodilo je vsekakor zaščititi večje ribe, zaščititi zloglasne forume in njihove člane, da ne bo resnica o tem, kako je bilo narejeno in

povzročeno bančno brezno, prišla na dan. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa tudi vam.

Gospod Mihael Prevc, za njim se pripravi gospod Borut Ambrožič.

MIHAEL PREVC (PS SLS): Hvala lepa, gospa podpredsednica. Spoštovana predstavnik Vlade, spoštovane kolegice in kolegi.

Danes ta debata, ta razprava poteka med drugim tudi na ravni iskanja krivca za nastalo bančno luknjo. Ugotavljamo ali so bolj krivi ali so bolj krivi desni ali je bolj kriva ta skupina, druga skupina, ta forum, drugi forum. Spoštovane kolegice in kolegi, v Slovenski ljudski stranki nam je popolnoma vseeno iz katere skupnosti, foruma ali politične stranke prihaja nekdo, ki je sodeloval pri podeljevanju nezavarovanih kreditov. Za svoja dejanja mora odgovarjati in pika. Še enkrat, mora odgovarjati in pika, kajti v teh bankah se niso sprejemale samo napačne poslovne odločitve. Ne. V teh bankah se je izvajal rop. Rop in plenjenje premoženja državljanov Republike Slovenije. Da, gre za premoženje ljudi, kajti to luknjo morajo sedaj pokrivati in polniti državljanke in državljani.

Zato v Slovenski ljudski stranki ne sprejemamo nobenih izgovorov o bančni tajnosti in drugih prepričanj, ki naj bi ovirale preiskavo tega bančnega kriminala. Preiskava se mora izvajati celovito, ne samo po segmentih in posameznih kreditnih poslih. Treba je pregledati celotno poslovanje vseh bank, ki so prejele neposredna državna sredstva, brez izjem in brez izgovorov. Če je treba spremeniti zakon, ga spremenimo, vendar morajo imeti vsi organi dostop do katerihkoli podatkov v zvezi z vsemi sumljivimi posli v naših bankah. Ali naj bo to javna preiskava, kot si jo je zamislila Komisija za preprečevanje korupcije, naj bo to specializirana skupina nacionalnega preiskovalnega urada ali pa skupina specializiranih zunanjih preiskovalcev, ni važno. Naj bo oblika takšna ali drugačna, vendar vsi vemo in to danes tudi vsi govorimo, nekaj se mora zgoditi. Če so to lahko naredili, kot vemo, Islandci, če o tem razmišljajo Irci, potem lahko o tem razmišljamo tudi mi, v Sloveniji. Ljudem smo dolžni takšno potezo in v Slovenski ljudski stranki nikoli ne bomo dopustili, da se ta preteklost, ta kriminal nad slovenskim narodom enostavno pomete pod preprogo. Ravno pri tej sanaciji, pri sanaciji bančne luknje, ne more in ne sme biti skrivalnic, ne sme biti tajnih postopkov. Terjatve, ki bodo prenesene na tako imenovano državno slabo banko, ne morejo biti tajne. Podatki o kazenskem pregonu posameznikov, katerih neodplačane kredite bodo plačevali davkoplačevalci, ne morejo biti skriti, ne morejo se skrivati za tako imenovano bančno tajnost.

Še nekaj. V teh treh najbolj zadolženih bankah mora priti do takojšnje menjave vodstvenih kadrov v upravah, nadzornih svetih, direktorskih položajih ter preostalih vodstvenih in nadzornih kadrov. Vse to je treba zamenjati in tja postaviti s preteklostjo neobremenjene kadre. Kadre, ki si bodo upali odpreti kreditno mapo ter pri tem ne bodo več naleteli na ime svojega sodelavca in jo zato pospravili v predal. Te tri banke potrebujejo vodstva, ki se bodo aktivno lotila sanacije in lotila pregona kriminalnih dejanj znotraj teh bank. Hvala.

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala tudi vam.

Gospod Borut Ambrožič, izvolite.

BORUT AMBROŽIČ (NeP): Hvala za besedo, predsedujoča. Pozdrav tudi vsem prisotnim.

Današnji naslov izredne seje nosi naziv Predlog priporočila v zvezi z sanacijo milijardne bančne luknje v slovenskih bankah. Nekako ne morem mimo tega, da ima pravzaprav napačen naslov, saj govori o bančnih luknjah. Še prej bi lahko rekli, da govori o bančnih črvinah ali o črnih luknjah, kot bi to imenovali v astro fiziki, kjer, poenostavljeno povedano, ko zvezda eksplodira, ustvari takšno gravitacijsko polje, ki potegne vase vse predmete daleč na okoli. V našem primeru lahko govorimo seveda o davkoplačevskem denarju. Kot mariborski poslanec prihajam iz mesta, kjer ima svoj dom ali sedež druga največja slovenska banka, za katero se je Vlada RS odločila, da jo bo prodala. Kot edina lastnica jo je zato dokapitalizirala z 870 milijoni in na ta način nekako začrtala strategijo odprodaje bančnega premoženja države. Sam naslov danes torej ne govori toliko o krivdi ali kaj je bilo v preteklosti ali kaj bo v prihodnosti, pač pa o neki splošni razpravi, kar je tudi današnja razprava poslank in poslancev pokazala.

Tudi sam opažam, kot nekdo, ki pač sedi v vlogi nepovezanega poslanca, da je posrečeno poslušati tako levo politično opcijo kot desno politično opcijo govoriti o politični odgovornosti odločevalcev v bančnem sistemu Republike Slovenije, ko pa je dejstvo, da je bilo tako ali tako politično kadrovano in odločeno vse v zadnjih dvajsetih letih od osamosvojitve Republike Slovenije. Tako v Novi Ljubljanski banki kot tudi v NKBM. Če bi šli pogledati zgodovino kadrovanja tako ene kot druge ali tudi tretje državne banke ali pa četrte, bi lahko dobro videli, da je vsakokrat nekdo iz zmagovalne oblasti določil v nadzorne svete, v uprave in tudi konec koncev v regulatorje neke svoje kandidate, ki so odločali tako kot so odločali. Kot vidimo danes, so bile odločitve v mnogih primerih napačne. Močno pa upam, da bodo sedanji odločevalci ali pa nosilci pregona na pravilen način odkrili odgovorne, kot rečeno pa lahko o odgovornosti govorimo v celi verigi, se pravi o nadzornih svetih, upravah, regulatorjih in konec koncev tudi državi, ki je svoje

predstavnike imenovala v ustrezne organe. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR: Hvala lepa tudi vam.

V imenu predlagatelja, mag. Andrej Šircelj. Za njim gospa Sonja Ramšak in kasneje gospod Rihard Braniselj.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa.

Jaz moram odgovoriti kolegu Ambrožiču, da sem ravno nekaj minut pred njim govoril o tem, da v času kadrovanja med leti 2004 in 2008 v teh bankah, Novi Ljubljanski banki in Novi Kreditni banki Maribor, ni prišlo do spremembe uprav in da so, kar sem prej tudi poimensko navedel, dejansko ostali člani uprave, predvsem pa predsedniki uprave tisti, ki so bili še od prej, oziroma tisti, ki so bili leta 2004 dejansko imenovani. To je bil Marjan Kramar, ki je bil član LDS in svetovalec člana predsedstva SFRJ in šef kabineta predsednika Vlade RS v času dr. Janeza Drnovška, kar pomeni, da desna politična opcija v teh dveh bankah ni kadrovala. Podobno je tudi z Novo Kreditno banko Maribor. Tudi tam je bil od leta 2002 do leta 2005 gospod Črt Mesarič, ki ni pripadal desni politični opciji. Potem pa je bil Matjaž Kovačič, to pa drži, od leta 2005 do leta 2011. Jaz želim torej poudariti, da je imela, če želite, glavno kadrovsko metlo v teh državnih bankah leva politična opcija. To so pač dejstva o katerih moramo govoriti in ne moremo govoriti vedno o tem, da sta obe politični opciji pri kadrovanju v bankah enaki. Je pa res, da so se takrat spremenili člani nadzornih svetov in to sem tudi povedal in tudi za to obstajajo imena.

In če govorimo o Banki Slovenije, potem je tudi treba povedati, da je to funkcijo do leta 2007 dejansko opravljal gospod Mitja Gaspari, ki ni bil iz desne politične opcije, saj je bil navsezadnje večkratni minister v Drnovškovi vladi. Želim torej poudariti, da obstaja iz preteklosti, obdobja pred letom 1990, mreža povezav, ki vpliva tudi na kadrovanja in tudi na to, kako so se na posamezna mesta kadrovali, če želite, zanesljivi ljudje oziroma tisti, ki so pripadali tem mrežam. In te mreže niso bile nikoli razdrte. In zato govorimo o klientelizmu, tovariškem poslovanju, tovarišijskem poslovanju, prijateljstvu in tako naprej. Ne rečem, da 100 % v vseh primerih, ampak v pretežni meri v Sloveniji. In iz tega naslova je seveda potem prišlo tudi do te bančne luknje, kajti tudi v pomembnih državnih podjetjih so bili običajno ali pa večino časa, v zadnjih dvajsetih, petindvajsetih letih, kadri iz leve politične opcije. In seveda je bilo tukaj zelo enostavno dajati kredite, navsezadnje pa so imeli tudi bankirji celoten pogled v poslovanje teh podjetij, saj so morali navsezadnje dati vsem nekaj podatkov, verjetno tudi bankirjem. Hvala.

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR: Hvala lepa tudi vam.

Gospa Sonja Ramšak, imate besedo.

SONJA RAMŠAK (PS SDS): Hvala lepa, spoštovana podpredsednica, državni sekretar s sodelavko, kolegice in kolegi.

Dovolite mi, da v uvodu najprej repliciram poslanskemu kolegu Mehu, ki je dejal, da si želi Slovenska demokratska stranka ukiniti Komisijo za preprečevanje korupcije in da se ne bori proti korupciji in podobnim dejanjem. Zelo rada bi ga spomnila na leto 2007, na 33. redno sejo Državnega zbora, ko je po izglasovani zaupnici sam takratni premier, gospod Janez Janša, napovedal boj proti korupciji oziroma boj proti tajkunsko-političnim povezavam. Izjava, da Slovenska demokratska stranka pravi, da ne potrebujemo Komisije za preprečevanje korupcije pa sodi v isti kontekst kot izjava, ki je bila danes objavljena v Mladini, kjer je priznani profesor Vlado Mihelj, za katerega mislim, da vsi veste, da prihaja iz leve opcije, izjavil: "Za zrušenje vlade Janeza Janše je bila potrebna sprega KPK in vstajnikov." In to je odgovor, zakaj v Slovenski demokratski stranki menimo, da imamo druge institucije, ki se morajo boriti proti korupciji. In tudi proti vsem tistim, ki so povzročili to veliko bančno luknjo.

11. 12. 2013 je predsednica Vlade Alenka Bratušek dejala: "Danes je dan, ki smo ga čakali osem mesecev. Danes je dan, ko smo dokazali in pokazali, da znamo. In danes je dan, ko smo vam dokazali, da bo edina trojka v naši državi domača trojka." Izjavila je tudi, da smo ohranili suverenost. Jaz bi predsednico Vlade napotila na blog gospoda Mastena oziroma naj poišče izjavo doktorja Mastena, ki je dejal, da je Slovenija izgubila svojo ekonomsko suverenost že leta 2009. Pa vemo katera Vlada je bila takrat in koliko si je država izposodila že takrat. Tri milijarde evrov, da ne bo pomot. In res, dočakali smo 4,78 milijardno luknjo, dočakali smo 3 milijarde evrov za dokapitalizacijo bančnega trojčka — NLB, NKBM in Abanke, dočakali smo 1,7 milijarde evra prenosa slabih terjatev na slabo banko. dočakali smo dokapitalizacijo dveh privatnih bank v skupni vrednosti 445 milijonov. Se pravi, rešujemo privatne banke in tajkune. Dočakali pa smo tudi dokapitalizacijo 200 milijonov evrov slabe banke. In spoštovane kolegice in kolegi, v Slovenski demokratski stranki se čutimo poslanke in poslanci odgovorni pred državljankami in državljani, ki so nas izvolili v ta Parlament, zato se nam tudi današnje razprave ne zdijo brezvezne, tako kot želite prikazati. Nas so izvolili državljanke in državljani in prav je, da se sprašujejo, zakaj se je država odločila, da bo reševala privatne banke in zakaj se tako drago zadolžuje, ko pa vemo, da bi se lahko na veliko cenejši način, pa niti poskusi ne, da bi izvedela, pod kakšnimi pogoji bi lahko pri ESM dobila kredit.

Seveda zahtevamo tudi nekolektivno odgovornost, tako, kot je včeraj večina razprav poslanskih kolegov koalicije potekala na Odboru za finance, ampak zahtevamo subjektivno in

individualno odgovornost posameznikov, ki so krivi za to bančno luknjo. Iz levih, desnih, zgornjih, spodnjih, meni je čisto vseeno, kdo je, ampak treba je ugotoviti odgovornost in poskrbeti, da te osebe odgovarjajo za svoja dejanja. In kaj je ključ do tega, da bi rešili Slovenijo? To je seveda gospodarska rast in možnost zagotoviti državljanom in državljanom blaginjo za vse. Vendar ne z načinom dvigovanja davkov, ne z bojem proti sivi ekonomiji, ne se kolektivno odgovornostjo, temveč s spopadom z omrežji organiziranega kriminala. To bi morala biti prva prioriteta te Vlade.

In kaj je še ena od ključnih napak vseh bivših vlad in koalicij, opozicij in tako naprej? Da nismo izvedli lustracije. Vsa omrežja, ki so v Sloveniji nastala v zadnjih 20 letih, so tako ali drugače zrasla iz istega omrežja, v katerem so pred tem prevladovali kadri iz bivše Zveze komunistov in SDV oziroma Službe državne varnosti ali, če hočete, Udbe.

In danes se tožilstvo pohvali – in zato ne verjamem, da boste karkoli rešili –, da se je za 3 % povečalo število ovadb, za 1 % število obtožnic. In če repliciram naprej na sodišča, to pomeni, da bomo rešili 0,30 % od tega 1 % obtožnic. In to je tisto, kar nas skrbi v Slovenski demokratični stranki. Hvala.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa tudi vam.

Postopkovno, gospa Majda Potrata.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Hvala lepa, gospa podpredsednica. Vem, da ste odgovorni za korektnost poteka seje in vem, da ne morete preverjati slehernega citata. Vem pa, da moramo v Državnem zboru skrbeti za natančnost navedb takrat, kadar so te navedbe povezane z imenom in priimkom javnosti znane osebe in se sklicujemo na javno objavo. To, kar je naredila gospa Ramšak, je potvorba teksta gospoda Vlada Miheljaka. Izrekel ga je namreč v čisto drugačnem kontekstu, kot je to ona govorila, ampak pustimo to, saj so citati vedno iztrgani iz sobesedila in pogosto dobijo drugačen pomen. Toda gospod Miheljak je povedal takole: "Vstajniki so za realizacijo svojega boja potrebovali poročila KPK, ta pa kritje množice. Če ne bi bilo sovpadanja obeh intervencij, je veliko vprašanje, ali bi se sploh kaj zgodilo. Bi imel ljudski gnev kakšen učinek? Bi se politika premaknila ob poročilu KPK? Menim, da je odgovor na obe vprašanji negativen." Ker razpravljamo o stvareh, ki kličejo po ozaveščanju ljudi in po zahtevi o pravni državi ter odgovornem ravnanju, se mi zdi, da je bil ta popravek napačnega citata nujno potreben. Hvala.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa tudi vam za ta postopkovni predlog.

Replika, gospa Sonja Ramšak.

SONJA RAMŠAK (PS SDS): Gospa Potrata, točno ta stavek sem citirala in za tem stavkom stojim. Hvala.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa tudi vam.

Gospod Rihard Braniselj ima besedo.

RIHARD BRANISELJ (PS DL): Hvala lepa.

Veliko je govora o raznorazni odgovornosti. Načeloma se vsi obračate proti Banki Slovenije, proti bankirjem in tako dalje. Mislim, da je korektno, da odpremo še neko novo dimenzijo, da pogledamo tudi v Državni zbor in pogledamo tudi na Gregorčičevo. Pa se vprašajmo, kdo je pravzaprav ustvaril tega monstruma, to bančno luknjo ter te pogoje, da je ta bančna pošast sploh nastala in katere talci smo ta trenutek mi.

Ni treba iti daleč nazaj, analizirajmo mandat 2004-2008. Vlada Janeza Janše in finančni minister Andrej Bajuk prevzameta državo v relativno dobri javnofinančni situaciji s stabilnimi javnimi financami in z neko umirjeno zadevo. V tem mandatu se dolg države poveča za šestnajst milijard, vendar teh šestnajst milijard denarja ta vlada, ta politika transformira v banke. In v bankah se začne rokenrol. Banke začnejo spiralo nepremičninskih poslov, tajkunskih kreditov, delnic, deležev in tako dalje. In ta spirala poleti v nebo. Istočasno kljub opozorilom banke Slovenije ta koalicija ni sposobna temu slediti in limitirati zavarovanja pri lombardnih kreditih na 1,5. In pravzaprav so bili lombardni krediti takrat problem in se kažejo kot problem ta trenutek. In še nekaj. Prvo, kar je ta vladna koalicija naredila je, da je sprostila oziroma znižala davke na kapitalske dobičke, to so dobički od preprodaj delnic, od deležev v podjetjih in tako dalje. Sprostili ste torej sidro, zadeve ste pumpali in ta pošast je zbežljala, vi pa je niste bili več sposobni niti kontrolirati. In zdaj smo pravzaprav tam, kjer smo.

Če govorimo še naprej o odgovornosti pa pustimo ljudem, da počnejo tisto za kar so plačani. Mi imam tukaj precej inštitucij, ki delajo v zadnjem času dobro, zaupajmo jim, ne strašimo ljudi po nepotrebnem in pravica bo tudi v tej državi dosegla svoje.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa.

Naslednji je na razpravo prijavljen gospod Marijan Pojbič, za njim Marija Plevčak in za njo mag. Majda Potrata.

Izvolite, gospod Pojbič.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovana gospa podpredsednica.

Najprej moram povedati, da me je ob tem, kar je gospod Braniselj zdaj povedal, sram, da sedim v Državnemu zboru in da poslušam takšne absolutne neresnice in neumnosti na sto petdeseto potenco. Gospod si dovoli kritizirati Slovensko demokratično stranko in vlado 2004-

2008 na takšen primitiven način. Skrajno primitiven. V tej vladi je sedel hkrati tudi predsednik vaše stranke, gospod Braniselj, in sicer gospod Gregor Virant. Kot minister je sedel v tej vladi. In vi si dovolite proti Virantu govoriti, govoriti, da je sodeloval pri teh svinjarijah, da je soodgovoren za te svinjarije. Vi ste to povedali ...

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Gospod Pojbič, ne bodite žaljivi ...

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Spoštovana draga podpredsednica, če je to zdaj žaljivo, in ni žaljivo, kar je gospod Braniselj govoril, potem vas lepo prosim, da razporedite vaše moči na takšen način, da boste pošteno poslušali enega in drugega ter pošteno ravnali, lepo vas prosim. Ker to, kar si je gospod doslej dovolil, je pa preseglo vse meje dobrega okusa. Da svojega predsednika stranke postavlja tako nizko, to pa je res potem že žalostna resnica in Virant bi moral danes to poslušati, da bo slišal kakšnega vodjo poslanske skupine ima.

Da se vrnem nazaj k razpravi o tej temi. Torej, spoštovana gospa podpredsednica, danes sem s strani koalicije vseskozi poslušal ene in iste zgodbe, kako je ta seja brezpredmetna, kako je brezvezna, kako je zapravljanje časa, kako je po vsebini nekvalitetna in tako naprej in tako naprej. Resno se sprašujem, ali v temu Državnemu zboru sedimo poslanke in poslanci, ki smo odgovorni za svoj narod, ali sedimo zato, da pokrivamo skozi svojo koalicijo in vlado določene osebne interese posameznih lumpov, barabinov in ravbarjev prve klase v tej državi. Ali smo zato tukaj ali zato, da moramo in smo dolžni skrbeti za svoje ljudstvo, za svoj narod, za moje ljudi, da jim pomagamo reševati tiste akutne in problematične stvari, ki so še kako pomembne za to, da bodo ljudje lahko preživeli iz meseca v mesec. Jaz mislim, da je naša naloga to drugo. In če bi se tega zavedali, si nihče v tem parlamentu ne bi smel in ne mogel dovoliti, da govorimo, da je ta seja nepredmetna, nepomembna in tako dalje.

In še ena stvar. Moram reči, da sem zaprepaščen, nesrečen, ko sedim v parlamentu in nimam niti finančnega ministra tukaj. Kje je predsednica Vlade? Kje je guverner Banke Slovenije? Ali je to odgovornost te vlade in koalicije do naših državljanek in državljanov? Ali je to odgovornost, ko govorimo o trenutno najpomembnejši temi Republike Slovenije? Daleč najpomembnejši temi. In potem beremo v časopisih, kar je absolutna resnica, preberite si, gospodje, kaj so napisali v Žurnalu, da bo vsak državljan za to bančno luknjo dodatno plačal iz svojega žepa 2381 evrov. In tukaj nimaš nikogar od vlade. Od poslanske skupine Virantove liste imaš tukaj šefa poslanske in podpredsednico. Od SD-ja imaš tukaj samo eno predstavnico kompletne poslanske skupine in tako dalje.

In spoštovani ... / oglašanje iz dvorane/ Gospa Majda Potrata, lepo prosim, če se zadržite vaših komentarjev, ker zdaj govorim jaz. Ko govorite vi, sem jaz tiho. In vam so že stokrat ljudje, državljanke in državljanji povedali in vam napisali, da ne motite dela v Državnem zboru. Ne smejte se, ker je to resnica, oprostite.

Torej, ko govorim o teh bančnih luknjah, moram med drugim opozoriti na eno pomembno stvar. Kaj je za časnik Večer povedal finančni minister Socialnih demokratov. Potem boste videli, kakšne ljudi imamo na takšnih pomembnih pozicijah. Poslušajte, kaj je povedal doktor Križanič. Če je on doktor, to je veliko vprašanje. Povedal je naslednje, dr. Franc Križanič, ekonomist, bivši finančni minister: "Pričakoval bi, da bodo zdaj stresne teste opravili tudi v drugih državah, ampak če bo način isti, bodo banke prekapitalizirane." In nadalje: "Za Slovenijo opravljena metodologija je preveč ostra in neracionalna." In še naslednji stavek: "Tri milijarde so stale naše avtoceste, ta denar bomo v banke zdaj vložili zaradi kapric." To je povedal finančni minister Socialnih demokratov, v času, ko so daleč najbolj zadolžili Republiko Slovenijo. In gospod Braniselj, 2008 je bil zunanji dolg Republike Slovenije mislim da 22 %. V letošnjem letu oziroma v začetku naslednjega leta se bo približal do 50, 75 % BDP. In potem vi govorite, kako je Janševa vlada 2004-2008 uničila Slovenijo in povzročila bančne luknje.

Počasi bom zaključil, spoštovani dragi prijatelji. Samo ena in edina ključna stvar, ki se mi zdi pomembna v tem trenutku je, prvič - da rešimo naše gospodarstvo, saj je v resnici jasno, da moramo sanirati bančni sistem, in tretje, kar je najpomembnejše, da bando, mafijo, roparje, ravbarje zapremo. To pa je naloga vsakega slehernega tukaj v tej državi. Točno vemo, kdo so organi, mi v Državnem zboru pa moramo zagotoviti ustrezno zakonodajo, da bo tem organom to omogočila. In tranzicijska levica je vseskozi delala čisto vse, da se to ne bi zgodilo - od amandmaja, ki smo ga vložili kot Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, potem ga je Ljudska stranka vložila in tako naprej. In v kratkem boste razpravljali o še enem zakonu, ki ga vlaga Slovenska demokratska stranka, to je zakon o bankah. In upam, da boste enkrat zbrali toliko moči, energije in odgovornosti in ne boste več branili tiste, ki so to Slovenijo pripeljali do te točke. To je kar nekaj državljanek in državljanov Republike Slovenije, kar nekaj mojega naroda, mojih ljudi, tudi Pesnice, Šentilja, Kungute, Štajerske, Koroške in tako naprej, ker so tudi njih uničili. Tega si več ne smemo dovoliti in jaz in Državni zbor tega ne bom dovolili in Slovenska demokratska stranka dela čisto vse, da bi temu naredila konec in z zakonodajo omogočila, da bi te ljudi lahko pripeljali pred roko pravice.

In še za zaključek. V SDS zahtevamo, da se odprejo tiste vloge in se poišče tiste, ki so jih podpisali, tiste, ki so jih dobili, ki niso denar vrnili

bankam in takrat bomo vedeli, kdo je tisti, ki je najbolj kriv za to bančno stanje v naši državi. In nepomembno je, kdo je iz katere stranke. Absolutno nepomembno. In v SDS to zagovarjamo in zagovarjali bomo do konca. Ne glede na to, iz katere stranke je, mora odgovarjati s svojim premoženjem, tudi s premoženjem pri svojih ljudeh, s pomočjo katerih je to premoženje razpršil in pa seveda odgovarjati za svoje dejanje tako, da odsedi kazen za rešetkami. To se mi zdi edino pravično in pošteno do mojega naroda, ki mora to svinjarijo plačati. Edino to je pravično in pošteno.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:

Hvala lepa.

Najprej replika gospoda Branislja, ker se je pred vami prijavil, potem pa postopkovno, gospa Majda Potrata.

RIHARD BRANISELJ (PS DL): Mislim, da je bil odziv na mojo razpravo preveč dramatičen. Jaz nisem rekel, da je Janševa vlada ustvarila bančno luknjo. Jaz sem samo analiziral ukrepe, ki so do tega pripeljali. Nisem pa rekel, da je nalašč te ukrepe ... / izklop mikrofona/

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR: Čas je potekel za Državljsko listo. Mag. Majda Potrata, izvolite, imate besedo za postopkovno.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Hvala, gospa podpredsednica.

Vem, da vi vodite sejo in odločate o tem, kdaj boste razpravljavca opozorili, da je prestopil meje dostojnega nastopa. Ampak vseeno moram reagirati na to. Dr. France Križanič je bil politik, ko je bil minister. Ampak akademski naslov je dobil za svoje strokovno znanje. Gospod Pojbič je izrekal dvome o verodostojnosti njegovega akademskega naslova in zoper to najodločneje protestiram. Bi pa svetovala gospodu Pojbiču, da se odloči, ali bo štel gospoda dr. Franca Križaniča za osebo take verodostojnosti, da jo bo citiral, ali pa bo dvomil o verodostojnosti strokovnega znanja dr. Franceta Križaniča. Dokazali ste znova, gospod Pojbič, da ste v neskladju sami s seboj. Predlagam, da se uredite. Hvala.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:

Hvala lepa. Tudi sama sem vmes prekinila razpravo gospoda Pojbiča, ker se mi je zdel na trenutke žaljiv.

Sedaj pa ima besedo... / oglašanje iz dvorane/ Ne dajem replike na postopkovne predloge.

Mag. Andrej Šircelj, imate besedo kot predlagatelj.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa.

V tem Državnem zboru se zelo velikokrat govori o vladi Janeza Janše in obdobju 2004-2008 in kako je tisto obdobje vir vsega zla. O tem se

govori iz različnih zornih kotov, z različnih perspektiv, govori se o tem, kaj je narobe in tukaj se meša temelje ekonomske pojme in kdo je za kaj odgovoren v tej državi po samih zakonih, ki jih sprejema ta Državni zbor oziroma mi.

Najprej govorimo o bruto zunanjem dolgu in celo predsednica Vlade, gospa Alenka Bratušek, mag. Alenka Bratušek, govori o bruto zunanjemu dolgu, kako je narasel v tistem obdobju in kako je to obdobje gospoda Janeza Janše oziroma njegove vlade. Kot prvo je treba povedati, kaj je bruto zunanji dolg. To so vsi krediti, ki jih ima prebivalstvo, ki ga ima gospodarstvo in ki ga ima država. Država v najširšem smislu. In v tistem obdobju je zaradi različnih razlogov dejansko prišlo do tega, da se je tako imenovani bruto zunanji dolg povečal. Po drugi strani pa lahko v isti tabeli vidite, da se je povečal na račun zadolževanja gospodarstva in na račun zadolževanja prebivalstva. Zakaj gospodarstva? Zaradi tega, ker je gospodarstvo veliko investiralo, zaradi tega, ker je gospodarstvo investiralo tako v Sloveniji kot tudi v drugih državah, predvsem na Balkanu. Danes lahko rečemo, da žal predvsem na Balkanu, ker se je večina ali pa precej tistih investicij izkazalo za zelo slabe in neučinkovite oziroma ekonomsko neupravičene. Na drugi strani pa je prebivalstvo tudi več trošilo.

In kaj ima vlada pri tem, da se gospodarstvo in prebivalstvo zadolžuje? Kaj lahko naredi predsednica vlade, da se neka državljanka ali državljan v Sloveniji ne bosta zadolžila ali da se ne bo zadolžilo podjetje, če oba dobita kredit s strani bank? V vladi Janeza Janše ni nihče nič naredil, ker je to svobodna volja ljudi. Če bi to morda nekdo naredil v kakšni drugi vladi, je to seveda druga zadeva, ampak to pomeni neki drugi ekonomski sistem, ekonomski sistem prisile, kjer nekdo nekaj ne sme vzeti. Takšen ekonomski sistem smo imeli pred letom 1990. Takrat se pa je dejansko dirigiralo, kaj kdo sme in kaj kdo ne sme in kakšen kredit lahko vzame in koliko se lahko kdo vozi z avtom in katere dneve se lahko vozi z avtom, če ima par ali ne, in podobne zadeve. To ni svobodno tržno gospodarstvo.

Po drugi strani sem pa rekel, da se vključuje v ta bruto zunanji dolg tudi dolg države, ki pa se je za eno milijardo znižal v temu obdobju. Za dolg države pa je odgovorna vlada. Za dolg države v širšem smislu. Ta se je za eno milijardo znižal v temu obdobju. In iz tega potem potegniti krivdo, reči, da je to zdaj nastalo zaradi tega, oprostite, to je, jaz bom pač rekel, nestrokovno. Nestrokovno in nepoznavanje makroekonomskih kazalcev in kako dejansko ekonomija poteka. In glede na to, da sprejemamo tukaj zakone o tem, mislim, da je potrebno v temu okviru tudi govoriti.

In navsezadnje so bile v tistem odboju, če govorimo o letih 2007 in 2008, javne finance izravnane. Mislim, da je šlo za razliko trideset milijonov, tudi v plus v letu 2007 in nekaj v minus

v letu 2008. Skratka, delovalo je fiskalno pravilo. Kolikor smo ustvarili, toliko smo potrošili. In seveda obstaja tudi dejansko potem teza, ki jo največkrat predstavijo Socialni demokrati in tudi spoštovani gospod bivši minister dr. Križanič, da če bi pa takrat veljala takšna davčna zakonodaja, kot je bila pred letom 2006, potem bi bilo pa to veliko več denarja v proračunu. Če bi veljal še zmeraj davek na izplačane plače, ki je bil edinstven takrat v Sloveniji, ne vem, če bi Slovenija bila tako konkurenčna. Ne, ne bi bila, manj bi bila konkurenčna, manj bi proizvajala, manj bi izvažala, in ker bi manj izvažala, ne bi bilo takšne gospodarske rasti. Tako kot je danes bolj obdavčena, ni toliko konkurenčna in pada na vseh lestvicah. Zaradi tega obstajajo o tistem ekonomskem času v obdobju 2004-2008 različna mnenja. In ne obstaja samo eno mnenje. In ne moremo preprosto dati stopnje v nek model in izračunati, koliko bi država zaradi tega več imela. Ker ne bi imela več, ker bi bila manjša potrošnja, manjša dodana vrednost, vse bi šlo navzdol, tako kot gre tudi zdaj, čeprav imamo višjo obdavčitev. In tudi danes prihodki padajo, prihodki padajo ne glede na to, da se davki povečujejo.

Druga zadeva, ki jo je v tem okviru treba povedati, je, da je Banka Slovenije tista, ki nadzoruje monetarno sfero in poslovne banke, lahko priporoča ali ne priporoča bankam ter izvaja ukrepe glede načina poslovanja. Danes vsi poznamo Zakon o Banki Sloveniji in verjetno je to tisto. In takrat, v tistem obdobju, je bila gospodarska rast visoka. V tistem obdobju se je veliko kreditov vzelo predvsem s strani prebivalstva in gospodarstva. Te teme in ekonomske kategorije je torej treba poznati in o njih tudi tako govoriti, ker drugače prihaja do samega "preljubega" zavajanja. Ne pravim, da kdo namenoma zavaja, mogoče pa, ampak potem pride enostavno do tega, da informacije niso točne, petkrat ali desetkrat se nekaj ponovi in velja, kot da je to resnica. Pa žal temu ni tako.

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa.

Mag. Majda Potrata, izvolite.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Hvala.

Saj bi bilo dobro, če bi razpravljali o kapitalskem primanjkljaju pregledanih bank in ne o bančni luknji. Potem ne bi bilo mogoče širiti polja primanjkljaja na vse večje zneske in na vse globlje zadolžitve. Enako kot ne poveste, da bi bilo treba tudi dobljeni kredit iz ESM mehanizma vrniti. Zdaj pa ustvarjate s svojimi razpravami vtis, da bi bilo pa to čisto zastoj in podarjeno. To je velika manipulacija! Ljudje so lahko ogorčeni... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa.

Mag. Andrej Šircelj, v imenu predlagatelja.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa.

Še o ESM, ponovno, že včeraj sem na odboru o tem govoril, tako da ni problema. V ESM plačujemo in smo člani te asociacije, te organizacije, in Slovenija kot država plačuje, mislim, da nekaj čez 300 milijonov ali 700 milijonov. 300 milijonov. Plačujemo in smo člani. Mehanizem ESM pomeni, da bomo zaradi tega dobili neko pomoč s strani Evrope.

Zdaj gospa Potrata zapišite dvorano, ne glede na to, da je postavila to vprašanje, pa bom morda še kdaj drugič povedal za njo. / oglašanje iz dvorane/ No, v redu.

Mi postavljamo vprašanje, kakšne pogoje bi Slovenija dosegla, če bi se zadolžila v okviru ESM. Včeraj je bilo s strani državnega sekretarja rečeno, da tega ne vemo. Potem je bilo s strani Möderdorferja rečeno, da pa to vemo in da bi bili zelo hudi pogoji, ker so bili neki neformalni pogovori in tako naprej. Ampak tudi danes nismo nikakor prišli do konca. Dejstvo je, da je zadolžitev, ki smo jo izvedli na zaprtem trgu, to je 4,85 % obrestna mera, izredno visoka. Bocvana ima 4,90, podatek je star tri tedne in velja za triletno obveznico. To seveda pomeni, da bomo plačali za teh 1,5 milijarde približno 210 milijonov obresti, samo obresti. Vsako leto 70 milijonov obresti, tretje leto bomo vrnili glavnico, milijardo in pol, pa še tistih 70 milijonov obresti. In vprašanje je, če ne bi bilo bolje, da bi nižje obrestne mere dobili v okviru ESM. ESM pomoč je nekaj posebnega in ni taka pomoč, da bo to kar neki kredit in tako naprej, ampak da običajno ESM obveznice v banko, recimo, da bi dal svoje obveznice v banko, banka bi bila tudi upravičena do teh obresti, ki jih ESM daje na to obveznico, po drugi strani pa bi bil med banko in državo dogovor oziroma bi banka lahko izdala državi delnice, in država Slovenija bi plačala ta dolg ESM po verjetno višjih obrestnih merah, kot jih dobi banka od ESM. Za koliko, ne vem. Dejstvo pa je, da v pogajanjih države dosejajo in bi lahko dosegle, da bi bila obrestna mera za 2,5 do 3 odstotne točke – ne odstotka, ampak odstotne točke – nižja, kot je obrestna mera za 10 letne obveznice. Z drugimi besedami, če je obrestna mera za 10 letne obveznice 5, bi bila obrestna mera z naslova ESM 2,5 ali 2 %. Lahko tudi nižja. Odvisno od tega, koliko bi se izpogajalo. Seveda je vedno prisotno pogajanje. Tudi s tem mednarodnim investitorjem so bila pogajanja za 4,85, verjetno je on hotel 6 ali pa 5,5. Ampak mi in ta Vlada ni niti ugotovila, kakšne obresti bi za to lahko dobila in kaj bi morala Slovenija narediti. Morda pa celo vemo ali pa ve Vlada, kakšni so pogoji, ki bi jih morala Slovenija uresničiti, da bi dobila to posojilo. Ampak ne vemo. In to je narobe, da ne vemo. In da se zadolžimo pri prvemu, ki pride na Župančičevo ali na Gregorčičevo in vzamemo visoke obresti. To je narobe v tem primeru. In zato je to previsoka zadolžitev. Hvala.

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:

Hvala lepa tudi vam.

Gospod Franc Pukšič, imate besedo.

FRANC PUKŠIČ (PS SLS): Hvala lepa. Kolegice in kolegi, podpredsednica!

Bivši poslanski kolega Moge je danes v Večeru zapisal: "Svoj denar bom odnesel drugam." 100 tisoč slovenskih državljanek in državljanov bo verjetno odneslo svoj denar drugam. Ven iz Nove Kreditne banke Maribor. Kolega Moge pravi: "To je navadna kraja! In svinjarija. To je kraja ljudi. To je lahko začetek njenega konca." Tako se z ljudmi ne dela. Na eni strani je torej tako. Pri drugih bankah, Faktor banki in Probanki, pa bodo za tistih 160 ljudi, ki imajo več kot 100 tisoč evrov vložka, morali kriti tudi te ljudje, tudi kolega Moge bo pokrtil to s tistimi svojimi sedmimi tisoč evri, ki jih je vložil, ko je kupil 260 delnic po 27 evrov. In seveda še marsikdo drug. Kje je sedaj tu odgovornost Alenke Bratušek, članice nadzornega sveta KBM? Danila Topleka iz Taluma? Kje je tu odgovornost Guzeja? Kje je tu odgovornost Kovačiča? Jašoviča, ki je bil včasih viceguverner Banke Slovenije in odgovoren prav za kontrolo nad dajanjem slabih kreditov? Kje je odgovornost Kovačiča za nakup nekih zemljišč na Hrvaškem? Kje je tu odgovornost kriminalistov in policije? Kje so investitorji iz Kajmanskih otokov, ki so tudi takrat kupovali te delnice? Takrat so celo narastle na 43 evrov in potem seveda dol. Seveda se sprašujem, kje je tu odgovornost bivše Vlade, bivšega predsednika Pahorja? Poslanski kolega, sedanjí predsednik Državnega zbora, je še pred letom dni govoril o veleizdaji, ropu stoletja in tako dalje. Res je, gospod Veber, to je rop stoletja. To je rop stoletja slovenskih državljanov in državljanek, v glavnem tistih, ki so danes ostali tudi brez služb. To so tisti iz Štajerske, tam je največji del, nekaj je še ostalih. In seveda odgovornost in rop stoletja tudi Pošte Slovenije, ELES, Gen energije in tako dalje, ko je bilo toliko opevanja okrog AUKN in takratnega dr. Franca Križaniča, finančnega ministra. Torej, AUKN je bil "samostojen", tu politika "niti slučajno nič ni imela zraven". Pa ne se hecatí, no. Naročili so direktorjem podjetij, kako morajo svoj denar vložiti v Novo Kreditno banko. In kaj je danes? Danes so razlaščene. Veste, prav zaradi tega smo v Slovenski ljudski stranki postavili predsednici Vlade vprašanje, ga bomo postavljali, dokler bomo tu notri in dokler se seveda te stvari ne bodo razčistile. In danes bi morali kriminalisti dati lisice gor takšnim velikim ribam, ne pa tistim za deset, dvajset, trideset tisoč evrov. In tisti, ki boste na oblasti, boste morali dati v javnost vse tiste, ki so dobili tako imenovane kredite, ki niso bili zavarovani in vse tiste, pri katerih bodo terjatve prenesene na slabo banko.

Jaz se popolnoma strinjam s poslanskim kolegom Branetom Golubovičem, ki je rekel: "Naj spomnim samo še na dve zgodbi, ko je

politika skupaj z domačimi kapitalisti brez denarja omogočila tuje investitorje zaradi lastnih ozkih interesov." Res je, Brane, prav imaš, lastni ozki interesi so se zgodili. Zoran Jankovič je zvrtil naše banke, zaupno poročilo Banke Slovenije o luknji v bančnem sistemu. Pri Energoplanu osemdeset milijonov, pri Grepu štiriinosemdeset, pri Gradis skupini G osemnajst milijonov, pri svoji Electi osem milijonov, več kot dvesto milijonov evrov je pomagal pridobiti nezavarovanih kreditov. Kje si, Rudi Moge? Tudi ta je kriv za to, da imaš ti danes vrednost 0,0 evra, a me za tebe ne boli glava. Boli pa me glava za 100 tisoč ljudi, ki so tudi brez služb, brez pokojnin, skratka na robu preživetja. In takšni so to pomagali narediti.

Ne strinjam pa se s kolegom Branetom Golubovičem, ko je govoril, da je Pozitivna Slovenija od sedaj notri. Ni res, Pozitivna Slovenija je od takrat, ko je Zoran Jankovič. Bom tako povedal. Produkt od pet krat tisoč je pet tisoč. Pozitivna Slovenija je imela malo oziroma nič članov. Zoran Jankovič je pa imel strahovito visok ponder, in to s plusom. In s tistim visokim plus ponderjem je dobil osemindvajset poslancev. Danes ima seveda Zoran Jankovič strahovito visok ponder, vendar z minusom, torej je ponder visok, ampak s predznakom minus. Produkt pa je potem minus, saj je pet krat tisoč z minusom enako minus pet tisoč.

To so torej tisti. In zato gospa Alenka Bratušek, vlada Alenke Bratušek in njena koalicija zapirajo informacije o spornih kreditih, o prenesenih terjatvah in tako dalje. Res je, da bo zaradi tega nekaj milijard davkoplačevalskega denarja šlo v banke, nekaj ga je šlo na Kajmanske otoke in sedaj bo nekaj teh milijard prišlo tudi nazaj. Veste, kako bi se jim reklo? Dobro obveščeni investitorji prihajajo, prali bodo denar. V Slovenski ljudski stranki bomo vztrajali pri teh informacijah.

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:

Hvala lepa.

Gospod Jerko Čehovin, imate besedo.

Za njim naj se pripravi gospa Alenka Jeraj.

Izvolite, gospod Čehovin.

JERKO ČEHOVIN (PS PS): Hvala, gospa podpredsednica.

Saj je zanimivo poslušati te razprave, čeprav na koncu ne bomo sprejeli nobenih sklepov, ker mislim, da je ta seja sama sebi namen oziroma jo vidim bolj v kontekstu pranja krivde za nekatere pretekle dogodke in pa pranja vloge, ki so jo imele posamezne, zlasti etablirane stranke v tem parlamentu v preteklosti, tudi glede tako imenovane bančne luknje.

Mene sicer zelo veseli, da se nekdanji požigalci danes prijavljajo pod gasilce in bi radi sodelovali pri gašenju teh požarov, ampak še bolje bi bilo, če bi že pred leti postavili požarno stražo in ne bi prišlo do teh pojavov. / oglašanje iz dvorane/ Saj se ni potrebno nič zmrdovali,

dejstva govorijo sama po sebi. Točno vemo in veste, kako je bila v zadnjih desetih letih porazdeljena efektivna te oblastne sfere v Sloveniji. Približno pol časa so bile na vladi desne, pol časa leve stranke. Tako da je ta krivda v smislu časovne razpredelnice kar porazdeljena.

Druga stvar pa je seveda, in to je edina stvar, kjer se strinjam s predlagatelji, da je treba za nekatere nasedle naložbe odgovarjati oziroma ugotoviti subjektivno krivdo. Sprašujem pa vas, ali lahko tako pripravljeno gradivo, ki so ga pripravili, tako slabo pripravljeno gradivo, ki poskuša demonizirati, diabolizirati samo eno stran, sploh služi za kvalitetno razpravo v tem Državnem zboru. Mislim, da ne. Mislim, da bi morali, če se že pogovarjamo o tem, reči nekatere druge stvari. Se ne ukvarjati toliko s preteklostjo, ker za nazaj ne bomo nič spremenili. Mi smo ustanovili preiskovalno komisijo, ki ji dajemo vso podporo, naj nadaljuje in naj dela na tem projektu ugotavljanja teh stvari, naj svoje delo tudi opravi in naj ga predstavi temu Državnemu zboru. Pustimo, da policija, tožilstvo in sodstvo opravijo svojo vlogo in pozorno spremljajmo, kako bodo to stvar opravili. Mislim, da je to naša naloga. Ni pa naša naloga, da se parlament spreminja v tribunal. Da bomo tukaj v parlamentu ugotavljali posamično krivdo, posamezna imena oziroma odpirali kreditne mape in se šli pametovati in pripisovati krivdo, seveda praviloma vedno drugemu političnemu polu. Skratka, eni bi radi bili nedolžni, drugi so pa za vse krivi. Take razprave, ki dejansko ne vodijo nikamor, ne bodo rešile teh stvari. Osebno verjamem temu, kar je vlada napovedala, da se bo borila ne samo za to, da se nikoli več ne ponovi ta scenarij, ampak da se bodo tudi v primerih, ko je šlo za slabe kredite, ugotovile okoliščine, ugotovili krivci in pa tudi sankcionirali tisti, ki so k temu prispevali.

Pri tem pa ne smemo mimo številke 90 % vseh tako imenovanih kontaminiranih kreditov, ki danes predstavljajo problem v tej državi, je bilo danih v obdobju 2005-2008. Mi se ne moremo izogniti temu, da je takrat Banka Slovenije, za katero ne bom trdil, da ni imela pomembne vloge pri, če tako rečem, ne-kontroli teh naložb, predlagala Zakon o bančništvu oziroma predlagala, da so licencirani tudi nadzorniki nadzornih svetov. Ta predlog ni bil sprejet. Prav tako ni bil sprejet predlog, da naj bi v Zakonu o bančništvu spremenili način zavarovanja kreditov in bi lahko veljal že za kredite, dane od 1. januarja 2007, ampak je bil iz nepojasnjenih razlogov prenesen še za eno leto kasneje. In glej ga zlomka, največ teh kreditov, približno 70 %, je bilo danih prav v letu 2007. Leta 2007 je bilo danih največ teh kreditov, ki so danes problem te bančne luknje. Zakaj ni bil sprejet takratni predlog finančnega ministra, pokojnega Andreja Bajuka, da se v Zakonu o bančništvu prepove zavarovanje kreditov z načinom odkupa delnic podjetij, ki se kupujejo? Ta zakon je stopil

v veljavo šele leta 2008. Torej, eno leto se je hote ali ne hote dopustilo in s tem dalo zeleno luč, da so vsi, ki so le imeli možnosti, dobivali tako imenovane menedžerske kredite in prevzemali firme. Niso prevzeli samo svojih firm, veliko kreditov je bilo danih tudi za prevzem drugih konkurenčnih firm. Tako imenovana lastniška konsolidacija se je dogajala prav v teh političnih letih. To so dejstva. To so številke in nihče ne more ubežati te odgovornosti. Politika je pa postavila te zakonodajne okvire, da je bilo to možno. Zato ne moremo oziroma ne morete bežati od te odgovornosti tisti, ki ste bili takrat v politiki. In gospod Pukšič lahko govori še ne vem koliko, ampak Pozitivne Slovenije pri tej zgodbi takrat ni bilo. Pa se ne mislim postavljati za advokata enega, drugega ali tretjega. Je ni bilo.

Naslednja stvar, na katero bi rad opozoril. Problem današnje seje je v tem, da smo imeli neka priporočila, ki sploh ne zdržijo ne strokovne, ne pravne, ne tudi siceršnje vsebinske presoje. Odbor za finance ni mogel sprejeti teh priporočil, tudi pravna služba je jasno povedala, da to je pač več ali manj neka želja tako imenovanih omizij v nekem bifeju, ne pa resna parlamentarna osnova, na kateri bi lahko danes razpravljali. Saj tudi takšnih priporočil nismo mogli sprejeti, razen mogoče 7. točke, ki bi bila pogojno, če tako rečem, pravno užitna. Vsa ostala priporočila so več ali manj nedomišljena, tudi nomotehnično zgrešena, in ne nazadnje, kar je najslabše, ta priporočila zanikajo delitev oblasti na zakonodajno, izvršno in sodno. Oprostite, jaz bi pričakoval od tako resne stranke, kot je SDS, da drugič pripravi malo resnejši material, ne po številu strani in po iztrganih magnetogramih, ampak po bolj resnih sklepih. Da te stvari poskuša tudi dejansko objektivizirati in da poskuša prikazati tako, kot so se dogajale, ne pa samo naprtiti krivdo nekomu, ki nam trenutno ne paše in sando njega stigmatizirati.

Jaz mislim, da je rešitev te politike predvsem v tem, kot sem povedal, da se v prihodnosti to ne dogaja več. In tukaj verjamem vladi, da bo naredila vse, da se te stvari ne bodo več ponovile, da bodo kaznovani tisti, ki so k temu pripomogli, mi sami pa bomo, namesto, da se bomo ukvarjali z obtoževanjem en drugega, rajši poskrbeli za ta okvir, da bodo lahko vsi organi, ki so temu namenjeni, svoje delo opravili.

Glede ESM sem pa vse včeraj povedal in prosim samo to, da ne manipulirati z javnim... / izklop mikrofona/

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR: Hvala lepa.

Gospod Šircelj, izvolite, v imenu predlagatelja.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Verjetno je v tem Državnem zboru ponavljanje mati modrosti, zaradi tega, ker

nekatero stvar je treba večkrat ponoviti. Tudi o obdobju 2005-2008 in o tem, kaj se je dejansko takrat zgodilo. Takrat se je med drugim zgodilo med drugim to, da je vlada sprejela posebno zakonodajo, posebno zakonodajo, ki je dejansko onemogočala parkiranje delnic in ki je precej zapletla same prevzeme na podlagi tovrstnih del. Poleg tega je spremenila Zakon o gospodarskih družbah, prav tako v smeri zaostritve določenih prevzemov in predvsem glede odgovornosti. Za kredite, ki so bili v tem obdobju dani gospodarstvu in prebivalstvu, vlada Alenke Bratušek ni odgovorna. In tudi vlada Janeza Janše ni odgovorna za kredite, ki se jih daje prebivalstvu in gospodarstvu. Niti Alenka Bratušek niti Janez Janša na kakršenkoli način ne podpisujeta in odobrita kreditnih pogodb prebivalstvu ali gospodarstvu. Zato je treba upoštevati, da se je državni dolg v tem obdobju, kot sem že enkrat rekel, zmanjšal za eno milijardo.

Po drugi strani je bilo omenjeno licitiranje nadzornikov. Če danes pogledamo Zakon o Banki Slovenije, potem lahko ugotovimo, da odkar obstaja evropska regulativa na bančnem področju, na nek način Banka Slovenije licitira te nadzornike in uprave. Šlo je tudi za uprave. Zakaj? Zato, ker lahko nekdo postane član uprave, če se prijavi na Banko Slovenije, če Banka Slovenije z njim opravi razgovor, če izpolnjuje pogoje, ki jih določa zakon, od izobrazbe do izkušenj na delovnih mestih, opravi razgovor s pristojnimi, enim izmed članov sveta, in potem dobi dovoljenje, da je lahko član uprave. To je od vekomaj. To je od takrat, ko je Banka Slovenije dejansko nastala. Če bi zdaj želeli imeti še neko licenco in tako naprej. In Banka Slovenije je tista, ki lahko tudi odvzame status člana uprave. In zelo malo jih je odvzela in zelo veliko jih je podelila, če gledamo bančno luknjo. In Banka Slovenije je tudi v obdobju 2007, o katerem smo včeraj poslušali, to delala, dobro ali slabo. Ampak izgovor ni to, da bi zadevo še bolj zbirokratizirala, če guverner lahko odloči o tem, kdo bo član uprave ali ne, vseskozi. Zaradi tega je takšen način nekakšno sprenevedanje, pri licenciranju gre samo za drug način.

Druga zadeva, ki bi jo rad omenil. Glejte, spoštovana koalicija, včeraj bi na Odboru za finance sprejeli en sklep, en sklep, ki bi zaostрил odgovornost. Včeraj bi napisali tri stavke ali dva stavka, če vam naši sklepi niso bili všeč. Pa niste. In upravičeno se sprašujemo, zakaj niste in koga ščitite. Koga ščitite v tej državi, da ne želite, da bi Državni zbor opravil svojo vlogo glede tega. Ne da bi bil sodnik, ne da bi bil tožilec, ampak opravil svojo vlogo in zahteval odgovornost. Zahteval odgovornost vseh, ki so tukaj, za vsa obdobja. Tako se je verjetno danes, glede na postopke, nekoliko težko sprenevedati, zakaj jih niste sprejeli. Sprejeli bi dva stavka. Če bi se nanašala na to, da se poudari večjo odgovornost vseh, ki so sodelovali

v bančni sferi, potem bi Slovenska demokratska stranka tak sklep podprla.

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa.

Gospa Alenka Jeraj, izvolite, imate besedo.

ALENKA JERAJ (PS SDS): Hvala za besedo.

Predsednica Vlade Alenka Bratušek je rekla, da je za to, da se ugotovi odgovornost, in da je za to, da se obelodanijo tisti, ki so krivi za bančno luknjo, tako na strani bankirjev, torej predsednikov uprav bank in nadzornih svetov, kot tudi na strani tistih, ki so kredite jemali, ob zavedanju, da jih nikoli ne bodo vrnili. Včeraj so v Tarči praktično vsi predstavniki političnih strank govorili o tem, da je treba dati podatke, da je treba obelodaniti, kdo je kriv za bančno luknjo, da si bodo prizadevali za to in tako naprej. Ne vem, ali ste to gledali ali ne, ampak enako kot zadnjič so bili vsi naši sklepi, ki smo jih predlagali zadnjič, ko smo razpravljali o Probanki in Factor banki, zavrtni. Predlagali smo pa točno take sklepe, o katerih so se včeraj tako strinjali vsi vodje političnih strank in se pridušali, da bi bilo nujno obelodaniti podatke, povedati, kdo je kriv za bančno luknjo. Naj povem, kaj so bili naši sklepi, s katerimi imate nekateri težave. "Vlada Republike Slovenije preveri in z ugotovitvami seznanji Državni zbor, v kolikšni meri je milijardna bančna luknja posledica načina privatizacije bivšega družbenega premoženja, ki so ga večinsko izvedle elite, zbrane okoli levih političnih strank oziroma Foruma 21." Tule imam podatek, koliko kreditov so nekateri gospodje dobili, in to samo iz NLB, v času gospoda Kramarja: Bavčar, LDS, Pavček, LDS, Šrot, SD, Kordež, LDS, Černigoj, LDS, Slavinec, LDS, Lipanec, LDS, Petan, LDS, Gantar, LDS, Škoberne, SD, Valant, LDS, Rigelnik, SD, Mermal, LDS, Fink in tako naprej, skratka, LDS in SD najdemo na tem seznamu. Večina ali pa mnogi od teh so tudi ustanovni člani Foruma 21, bili so celo menedžerji leta. Danes nekateri sedijo v zaporu, tudi to nekaj pove o tem, kako uspešni in najboljši Slovenci so bili to, ki so se seveda tudi redno uvrščali na lestvice najbogatejših Slovencev.

Vsi ti krediti so se podeljevali v času gospoda Kramarja. Kolega Čehovin je šel zdaj ven. Jaz bi predlagala našim kriminalistom tudi kakšen obisk pri gospodu Kramarju, kjer bi zelo hitro ugotovili, da je odgovoren za marsikateri slab kredit. Naj še enkrat povem, da je bil član LDS, saj LDS ni več, so pa ljudje v drugih strankah sedaj, mnogi tudi v Pozitivni Sloveniji. Naj pridejo kriminalisti pogledati, kaj je počel gospod Kramar in bodo zelo hitro ugotovili, da si tiste nagrade v višini milijona evrov ni zaslužil in tudi vsega tega, kar danes spremljamo, obresti in tako naprej, ni zaslužil. Kvečjemu bi moral on vrniti tisti milijon z obrestmi in še kaj drugega, s čimer se je obogatil. In takrat, ko je bil gospod Kramar predsednik uprave NLB, so se

podeljevali krediti. S tem Vlada nima nič in vi to dobro veste. Dobro veste, da ne Pahor, ne Janša, ne Bratuškova ne podeljujejo kreditov, pač pa nadzorni sveti, kadar gre za višino nad določenim zneskom, sicer pa kreditni odbori in uprave v bankah. Tako da je odgovornost zelo jasna, če se jo hoče videti.

In naš drugi predlog sklepa. "Vlada Republike Slovenije preveri in z ugotovitvami seznanji Državni zbor, v kolikšni meri so se po osamosvojitvi Republike Slovenije v bančnem sistemu, tako na strani regulatorjev kot na strani poslovnih bank, ohranjale politično poslovne in družinske povezave, ki izvirajo še iz časa pred osamosvojitvijo Republike Slovenije." Vrabci že čivkajo, da imamo, ker nismo naredili lustracije, v tej državi polno korupcije. Korupcija pa je to, da vladajo neke elite, ki so povezane, politično, poslovno, največkrat tudi družinsko. Točno o tem govorimo v temu sklepu, ki ste ga včeraj zavrnili.

Tretji sklep. "Vlada Republike Slovenije pozove Banko Slovenije, da razkrije odgovorne, tako tiste, ki so slaba posojila odobraval, kot tiste, ki so jih prejeli, pa jih niso vrnili." Kaj je narobe s tem sklepom?

Četrty sklep. "Vlada Republike Slovenije poroča Državnemu zboru o prepovedi razpolaganja premoženja vsem, ki so odgovorni za bančno luknjo, kot tudi tistim, ki več milijonskih zneskov kreditov niso vrnili." Tukaj nam prodajate zgodbo oziroma smo že sprejeli takšen zakon, da bomo bolj obdavčili prihodke, ki se ne skladajo z dejanskimi prihodki posameznika, povišali smo davek na sredstva, ki jih nekdo ima, pa ne izhajajo iz njegovega premoženjskega stanja, glede na tisto, kar zasluži. Tako bomo kakor nekaj naredili, tukaj, ko bi pa res lahko, pa tega ne želite narediti. Če bi sprejeli takšen sklep, bi se lahko sploh seznanili s tem in bi nam Vlada poročala o tem. Naj nam razložijo gospodje sodniki, ki dobijo neko prijavo za nekoga, ki ga obravnavajo, zakaj ne izrečejo najhujšega ukrepa, torej prepovedi razpolaganja s premoženjem, dokler se ne ugotovi, kako je ta najbogatejši Slovenec do tega premoženja prišel. V čem je problem, da nam o tem poročajo? Da ugotovimo, da so gospodu Zidarju prepovedali razpolaganje z njegovim premoženjem za tri mesece, potem pa ne vem, kaj se je zgodilo s sodnikom, da je to preklical. Gospod Zidar je bil obsojen v Nemčiji, se lepo usedel v zapor, če ne, bi plačal milijon. Zakaj je to nemogoče narediti pri nas?

Naslednji sklep. "Vlada Republike Slovenije zagotovi, da bodo policija, tožilstvo in sodišča pregon in sojenje bančnega kriminala obravnavali kot najvišjo prioriteto in da bodo o rezultatih tega pregona vsake tri mesece poročali Vladi Republike Slovenije in Državnemu zboru." V čem je tukaj problem? Mimogrede, naj tiste, ki se hvalite s policijskimi akcijami in da se dogaja končno nekaj na bankah, spomnim, da je prejšnji predsednik vlade Janez Janša poslal poročilo na Nacionalni preiskovalni urad in takrat

se je ustanovila skupina, o kateri zdaj vsi govorite in jo hvalite, ki je začela preiskovati malverzacijo v bančništvu.

Šesti sklep. "Banka Slovenije naj parlamentarni preiskovalni komisiji o ugotavljanju zlorab v slovenskem bančnem sistemu posreduje vse potrebne podatke, da bo le-ta opravila svojo nalogo." V čem je problem tega sklepa? Da mora posredovati podatke. Vam lahko povem, da protikorupcijska komisija ne želi posredovati podatke o komisiji, ki jo vodi gospod Pogačnik. Ko sem jaz vodila preiskovalno komisijo zoper gospoda Jankovića, smo od KPK dobili vse in to takoj, pa so bile tudi tam stvari, ki sicer niso bile bančna tajnost, so bile pa interne narave oziroma niso bile dostopne vsem. Zakaj v tem primeru KPK nekaj skriva? Zakaj tega ne more dobiti komisija, ki se s tem ukvarja?

In zadnji, sedmi sklep. "Vlada Republike Slovenije naj sprejme vse potrebne ukrepe, ki bodo omogočili uveljavitev odgovornosti vseh, ki so odgovorni za bančno luknjo. Vlada Republike Slovenije sprejete ukrepe, s katerimi bo v nadaljnjih postopkih povrnjenega čim več davkoplačevalskega denarja, ki se namenja za sanacijo bank, predstavi Državnemu zboru." V čem je tukaj problem? Če ima Vlada resen namen karkoli narediti, poiskati krivce, bi z veseljem morala podpreti te sklepe, ki smo jih predlagali.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa.

Gospod Zvonko Černač je naslednji, ki ima besedo.

ZVONKO ČERNAČ (PS SDS): Lep pozdrav vsem prisotnim.

Očitno se niti predsednici vlade Alenki Bratušek niti ministru za finance Urošu Čuferju ta tema ne zdi pomembna, tako kot se jima ni zdel pomemben Zakon o davku na nepremičnine, skratka, vse tisto, kar bistveno bremeni slovenske državljanke in državljane, in očitno se ta tema, ki govori o bančni luknji, ne zdi pomembna večini tega državnega zbora na koalicijski stranki.

Danes razpravljamo namreč o tem, da bodo državljani plačevali zapitek bančno-kapitalskih tajkunov, večina od njih se bo pa še naprej veselo sončila na svojih jahtah. Vsako gospodinjstvo bo v njihovo denarnico v povprečju dalo preko 6 tisoč evrov. Istočasno pa je bilo razlaščenih 100 tisoč malih delničarjev slovenskih bank. 100 tisoč malih delničarjev slovenskih bank. Nekateri politiki očitno danes že nazdravljajo uspešni sanaciji, s katero je vlada Alenke Bratušek breme v celoti prevzela na pleča ljudstva. Nobenemu od teh bančnih roparjev ni bilo zamrznjeno premoženje, tudi se ni zgodilo, da bi kdo od bankirjev, ki so odobraval ta posojila, tistih na najvišjem vrhu, sedel za zapahi. Tudi preiskave se pri njih ne opravljajo. Delavci, ki so zaradi teh njihovih rabot

ostali ne samo brez denarja, tudi brez služb, pa bodo naslednjih dvajset let odplačevali njihove kredite. Njihove kredite. Te, tajkunske kredite, v višini nekaj 100 milijonov evrov. Vsako gospodinjstvo v višini preko 6 tisoč evrov. In tukaj je vprašanje za gospo Alenko Bratušek, ki je ni tukaj. Kako bo – jaz recimo prihajam iz pivškega konca – delavcu Javora, ki je tik pred stečajem zaradi teh rabot, pojasnila najprej, zakaj je izgubil službo, in zakaj bo moral zdaj še odplačevati kredit bivšemu lastniku, ki je dobil za ta nakup 4 milijone evrov kredita pri Factor banki, ki ga nikoli ni vrnil? Kako je to mogoče pojasniti? In do danes se mu nič ni zgodilo. Nima ne zamrznjenega premoženja, nima ne preiskave, ničesar. In tudi tisti, ki mu je ta kredit odobril, ni odgovarjal in očitno tudi ne bo, ker bi bila drugače danes ta dvorana polna, na tisti strani bi sedela cela vlada in tukaj bi poslušali premierko Alenko Bratušek, ki bi v dvajsetih točkah povedala, kaj bo, je že in še bo ta Vlada storila, da se to ne bi zgodilo. Kako bo ta Vlada razložila, da bodo morali ti, ki so gradili Stožice, po tistem, ko so ostali brez dela, še plačevati preko 100 milijonov evrov kredita, ki ga Grep ne bo nikoli vrnil in za katerega je zamrznjeni predsednik Pozitivne Slovenije – ki je še vedno predsednik te stranke, dokler ne boste imeli kongresa - izjavil, da je on sam poklical na banko in posredoval pri teh posojilih. Sam je to povedal pred kakšnim letom in pol v Pogledih. Niti enemu v tej verigi se ni zgodilo nič. In niti pri enem od teh v tej verigi sto milijonskih zneskov niso zamrznili premoženja in niso ga priprli in ne sedi in očitno nikoli ne bo sedel v zaporu. Vse to bo plačal narod. Vse to bo plačal narod. Dokaz za to pa je prazna dvorana na tisti strani, kjer bi morala sedeti Vlada, in na drugi strani, kjer sedite tisti, ki o tem odločate.

Nekaj podobnega se je zgodilo tudi pred dvajsetimi leti, ko so bile prvič sanirane slovenske banke, vendar je bila takrat številka bistveno nižja. Bistveno bistveno nižja, vsaj 8 krat nižja, kot je danes. Vendar je očitno namen, da se to ponovno dogaja, in da se bo to ponovno zgodilo čez nekaj let, ko boste sanirali to bančno luknjo, pred katero smo danes.

Poleg tega bo zaradi načina, ki je bil ubran, zaradi te drage izposoje denarja, tudi zaradi zadolžitve, ki je bila izbrana v najmanj primernem trenutku – tik pred sprejemom državnega proračuna – po visokih obrestnih merah, ta narod plačeval tudi vsaj dvakrat višje obresti, kot bi bilo potrebno.

Breme bi bilo manjše tudi, če bi leta 2009 takratna Pahorjeva vlada upoštevala tisto, kar je svetovala Slovenska demokratska stranka. Ne zaradi tega, ker je to storila Slovenska demokratska stranka, ampak zaradi tega, ker je bilo to takrat potrebno storiti. V Slovenski demokratski stranki smo v okviru predlogov, ki smo jih takrat oblikovali v začetku leta 2009 – 10. 2. 2009 – glede bank predlagali Vladi, Državnemu zboru in Banki Slovenije, naj Banka Slovenije oceni zdravje slovenskega finančnega

sistema in naj Vladi in Državnemu zboru poroča o teh ugotovitvah. Poročilo bi moralo vsebovati tudi seznam vseh tveganih posojil, še posebej tistih za menedžerski odkup podjetij, in slabih naložb slovenskih bank in zavarovalnic. Predlagali smo tudi, da bi se morala na podlagi te ocene Banke Slovenije Vlada odločiti, takrat Pahorjeva, ali je potrebna ustanovitev posebne banke ali agencije, ki bi prevzela slaba posojila in naložbe. S tem bi banke ta posojila in naložbe umaknile s svojih bilanc, kar bi povečalo njihovo stabilnost, izboljšala pa bi se tudi preglednost. Predsednik Slovenske demokratske stranke gospod Janša je takrat poudaril, da to vpletenih v ta posojila ne bi osvobodilo odgovornosti, bi pa prispevalo k popuščanju posojilnega krča. Vse to je bilo predlagano 10. februarja 2009, torej pred več kot štirimi leti. In seveda bi bili problemi manjši tudi, če ne bi kasneje, leta 2012, sedanja premierka, takratna opozicijska poslanka Pozitivne Slovenije, gospa Alenka Bratušek, blokirala prizadevanj Janševe vlade, kar se tiče ustanovitve slabe banke in boljšega in gospodarnjšega opravljanja z državnim premoženjem v okviru Slovenskega državnega holdinga.

Namen današnje seje je bil, da se politika v Državnem zboru poenoti in da pride Vlada pred Državni zbor s konkretnimi ukrepi, tako na strani uveljavljanja odgovornosti, zamrznitve premoženja, javne objave seznama vseh, ki so sporne kredite dodeljevali in tistih, ki jih niso vrnili, kakor seveda tudi z ukrepi, ki bi omogočili, da bi bilo to breme v končni posledici za državljane, za davkoplačevalce, za slovenski narod čim nižje. Tega ni. Tega ni in zaradi tega je seveda več kot očitno, da je za Alenko Bratušek in njeno vlado pomembno samo, da je ta bančna luknja pokrita, da jo bodo pokrili ljudje in da so tako najvišje glave, ki so za to odgovorne, zavarovane, da se jim tudi v prihodnje ne bo nič zgodilo. Spoštovani, danes je bolj kot kdajkoli prej potrebna lustracija. Potrebna je temeljita lustracija, temeljito očiščenje, glede tega bo treba obravnavati zakon in v kolikor se to ne bo zgodilo, potem bo ta narod še naslednja leta plačeval zgrešene zapitke. Enega od teh že vidimo na obzorju. Eden od ministrov te Vlade je že dejal, da naslednja luknja, ki jo bo potrebno pokriti, očitno tudi preko ramen davkoplačevalcev, je luknja v zdravstveni blagajni.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa.

Gospod Jože Tanko, imate besedo.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo. Najprej bi opomnil na dvojna merila predsednika Državnega zbora. Ko je pred nekaj dnevi koalicija sklicala izredno sejo na temo bančnega sistema, sta tukaj govorila tako minister za finance kot guverner Banke Slovenije. Ko smo mi zahtevali sklic izredne seje na podobno temo in tudi predlagali, da je povabljen na to sejo

guverner ali pa kdorkoli drug iz Banke Slovenije, predsednik Državnega zbora tega v sklicu seje ni naredil. Se pravi, arbitrarno se je odločil, da ima lahko koalicija vabi kogarkoli v ta Državni zbor, da pojasnjuje, tudi o banki. In to je guverner tudi opravil. Ko smo mi to zahtevali, je to gladko prezrl. Mislim, da je teh dvojnih meril v tem mandatu mnogo preveč.

Drug velik problem je, da si je Vlada najavila pol ure časa in do zaključka razprave poslancev ni porabila niti minute. Menim, da je plača in urna postavka državnega sekretarja mnogo previsoka, da bi tu sedel in spremljal z nasmehom sejo Državnega zbora. Mnogo previsoka. Če nima česa drugega početi, kot da sedi, potem je bolje, da niti ne pride v Državni zbor. Pričakovali smo, da bo kdorkoli katerokoli izmed trditve kolegov poslancev komentiral. Nihče tega ni ne potrdil, ne zanikal. Predvsem zanikal ni nihče, kar pomeni, da trditve, ki so jih izrekli moji kolegi, držijo. Držijo do pike.

Da so težave v našem bančnem sistemu in v Banki Slovenije velike, zagotovo drži. Spomnil bi vas na dva dogodka iz preteklosti.

Prvi je ta, da je Banka Slovenije nasedla pri Lehman Brothersu in to z več kot 50 milijoni dolarjev ter da tega denarja nazaj nismo dobili. In ko smo zahtevali pojasnila, jih nismo dobili. Ključno vlogo pri tej nasedli naložbi Banke Slovenije v bančnem sistemu je imel bivši ali pa predbivši guverner Gaspari. Zakaj Banka Slovenije nikoli ni hotela pojasniti te svoje bančne zablode, ne vemo.

Drug tak primer, ko je nasedla Banka Slovenije, je Grčija. Tam je obtičalo več kot 200 milijonov evrov na začetku grške finančne krize. Ko smo zahtevali pojasnila o te nasedli investiciji Banke Slovenije, tedanji guverner dr. Kranjec tudi ni hotel pojasniti zadeve.

In zdaj vas sprašujem, kako naj ti dve odgovorni osebi, ki sta regulatorja bančnega sistema in sta plasirala presežke Banke Slovenije za take naložbe, zahtevata odgovornost od tistih, ki jih nadzirata, ki počnejo podobne stvari. Ali ste se morda kdaj vprašali o tem? Kako naj bi prvi ali drugi guverner zahteval odgovornost kogarkoli v Novi Kreditni banki Maribor, v Novi Ljubljanski banki, v Abanki ali katerikoli drugi banki, če je sam izgubil v finančnih transakcijah 200 milijonov evrov plus 50 milijonov dolarjev, kar je približno 235 milijonov evrov. Se pravi, to je več, kot bo zbranega davka na nepremičnine. In ti ljudje, kar je razumljivo, ščitijo eden drugega. Rotirajo znotraj Banke Slovenije po raznih funkcijah, rotirajo med Banko Slovenije in poslovnimi bankami, enkrat v vlogi direktorja, enkrat v vlogi nadzornika, enkrat v funkciji člana Sveta Banke Slovenije ali pa vodijo kakšen pomemben oddelek znotraj teh institucij in počnejo pravzaprav podobne, identične stvari. Prav zanima me, zakaj tudi ostale institucije s tega področja niso ugotovile ničesar. Imamo Urad RS za preprečevanje pranja denarja, ki spremlja bančne transakcije nad neko določeno

višino, pa iz njihovih poročil ni razvidno, ali so sploh kaj ugotovili, kakšno sumljivo bančno transakcijo. Torej, zakaj imamo to nadzorno institucijo v slovenskem pravnem redu? Ni ugotovila ničesar, ne da bi kdorkoli od nas vedel. Potem imamo, recimo, Davčno upravo Republike Slovenije. Tudi tam niso zaznali nobenega kopičenja sredstev ali drugih zadev. Imamo AJPES, ki spremlja poslovanje - tudi nič. Imamo Nacionalni preiskovalni urad, ki se je zadnje čase nekoliko aktiviral, kot je znano. Generalno državno tožilstvo oziroma tožilstvo pove, da ne more priti do dosjejev. In tako naprej. Skratka, imamo celo vrsto institucij, kjer imajo plače à la poslanske ali morda celo višje in ne delajo tistega, za kar so postavljeni. Zato najbrž ni čudno, da vsi tisti, ki so se s tem ukvarjali, tudi Komisija za preprečevanje korupcije, ravnajo na tak, bom rekel, nojevski način - glavo čim bolj globoko v pesek in zadeve tečejo naprej.

Škoda, ker koalicija ni podprla naših predlogov sklepov, mislim, da bi bilo to koristno, predvsem bi izenačili tisti verbalni del z dejanskim delom, da se ne bi samo hvalili, kako ste za neke nadzore in transparentnost, saj ko pride do dejanj, se to ne zgodi.

Pa še en problem je. Očitno je, da se ta bančni kriminal sistemsko ščiti. Tudi eventualne kazni, če bi bile izrečene, so v tem bančnem delu relativno minorne glede na težo storjenih kaznivih dejanj ali prekrškov. Kazni so nižje, kot za malega vinarja ali za malega lastnika gozda. Tam mu lahko inšpektor z enim ukrepom izreče kazen, ki je enaka vrednosti letnega pridelka. V bančnem delu še nobenemu niso izrekli niti kazni, ki bi bila enaka vrednosti ukradenega ali poneverjenega ali na kakršenkoli način nezakonito izplačanega denarja. Še niti enemu. In dokler imamo na tak način organiziran sistem, do takrat najbrž ni moč pričakovati ničesar in se bo samo nadaljevalo tiščanje glave v pesek.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa.

Kot naslednjo razpravljavko vabim gospo Romano Tomc.

ROMANA TOMC (PS SDS): Hvala lepa za besedo, spoštovana podpredsednica.

Približujemo se zaključku te današnje seje, za katero so mnogi kolegi menili, da je nepotrebna. Očitno res, kajti trenutno, ko se pogovarjamo o enem izmed največjih slovenskih problemov, ki bo padel na ramena vseh davkoplačevalcev, ki bodo s tisoči evrov iz svojih družinskih proračunov plačevali za tajkunske in ostale nečedne posle, ki so se dogajali v našem bančnem sistemu, tukaj ne sedi praktično nihče. Sedi državni sekretar, ki se resda ni oglasil, ampak jaz vendarle mislim, da on pri tem nima prav nič. Pri tem pa ima nekaj nekdo, ki bi moral sedeti zraven njega in ga ni, to je minister za finance, ki je bolj odgovoren, in tukaj bi morala sedeti predsednica vlade, kajti gre za tako

pomembno temo, da bi morali biti prisotni vsi. Sedijo pa takrat, ko je treba zagovarjati kakšno interpelacijo ministra. Najbrž je to bolj pomembno.

Ne verjamemo več, spoštovani kolegi, ne vašim besedam ne besedam vlade, ki pravi: "Storili bomo vse kar je v naši moči, da bomo odkrili vse nepravilnosti, ki so se dogajale v preteklosti." In spet obljuba: "Storili bomo vse, da se kaj takšnega več v nadaljevanju ne bo zgodilo." Mnogokrat smo dobili potrditev, da vaše besede niso vredne prav veliko. Da govorite eno, delate pa drugo, in po dokaz, da je temu res tako, ni treba prav daleč nazaj. Kakšnih par dni, kakšen teden. Ko smo tukaj za to govornico poslušali mnogo izmed vas, da so vprašanja, ki smo jih zastavljali kot opozicija iz treh opozicijskih strank predsednici vlade med razpravo, popolnoma neumestna, da ne potrebujejo nadaljnje razprave, saj bomo o tem problemu na dolgo in široko razpravljali na izredni seji, ki je bila sklicana na našo pobudo in tam bomo dobili vse odgovore na vsa vprašanja. Koliko odgovorov smo danes dobili? Nič odgovorov nismo dobili. Moram pošteno priznati, da jih nismo niti pričakovali.

Spoštovani kolega gospod Möderndorfer pa je v zaključku svojega nastopa povedal pravzaprav vse oziroma zelo veliko o tem, kaj koalicija meni o bančnem sistemu in o reševanju bančnega sistema. Bom prebrala iz magnetograma, kaj je rekel. Rekel je: "Zato še enkrat. Res je takšna izredna seja, predlagatelji, ki ste jo predlagali, da se pogovarjamo o tem, ta trenutek res perverzna." To on misli. Da je pogovarjanje o največjem slovenskem problemu perverzna stvar. V parlamentu, v najvišjem zakonodajnem telesu. In jaz mislim, da bolj kot to, je perverzno kaj drugega, pa bodo gledalci, poslušalci sami presodili, ne bom jaz sodila. Zraven te izjave si lahko pogledamo, kar je bilo v časopisnih člankih je večkrat objavljeno, na primer: "Nadzornik v Probanki: Delali smo strokovno. Ne vem, zakaj bi vračali kredite." Banka, ki je v postopku likvidacije, ki jih država pomaga z milijoni evrov, katere izguba je leta 2011 znašala dvajset milijonov evrov, leta 2012 pa že čez petdeset milijonov. V tej banki, v tej isti banki so si nadzorniki in uprava izplačali sto tisoče evrov nagrad in mislijo, da je to vse v redu. Ko smo predlagali, da se ti podatki razkrijejo, ste zakon oziroma popravek zakona, ki smo ga predlagali, gladko zavrnili. To je pač bančna tajnost. Je res? Ljudje želijo odgovore, ljudje bodo to plačali in ljudje imajo pravico zvedeti.

In še nekaj bi želela dodati ob koncu glede uspešnosti pri sanaciji bančnega sistema te vlade, vlade Alenke Bratušek, kajti večkrat je bilo poudarjeno, kako zelo uspešna je, ker si je uspela na zaprtem trgu zadolžiti za milijardo in pol. Ker je uspela javnosti dobro prodati podatke, ki so nam jih ugotovili drugi, in sicer kako gromozanska je naša bančna luknja. Kaj je zares naredila za sanacijo bančnega sistema,

razen to, da je prenesla te podatke naprej? Nič. Je pa naredila nekaj v času, ko je bila na oblasti še vlada Janeza Janše in je predlagala zakon, ki bo urejal ta problem. In kaj je naredila? Z vsemi močmi, kar jih je imela, je temu zakonu nasprotovala. Z vsemi močmi.

Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa tudi vam.

Zdaj sprašujem še vlado in predlagatelja, če želite še imeti ob koncu besedo?

Izvolite, gospod Mavko.

MAG. MITJA MAVKO: Lepa hvala za besedo.

Uvodoma se zahvaljujem gospodu Tanku, da nas je opozoril na to, da smo v predbožičnem času, v obdobju obdarovanja, in da je spomnil na višino moje plače in najboljšo možno uporabnost mojega časa v Državnemu zboru. Bi si upal trditi, da sem preživel v tej razpravni dvorani več časa kot vi danes, poleg tega, da smo več kot šest ur sedeli včeraj na odboru na to isto temo, kjer je Vlada po mojem mnenju precej obširno obrazložila celo vrsto vprašanj, ki so se pa danes ponovila, seveda za kamere. Ampak očitno se ne želimo slišati ali pa se poslušamo, pa se ne razumemo.

Naj uvodoma ponovim to, kar je minister povedal prejšnji teden, kar je ponovil danes, glede sanacije bančnega sistema in odkritosti Vlade pri tem. Besede so bile naslednje: "Želimo biti maksimalno transparentni, boleče transparentni, če je to potrebno." Mi smo povedali, da je sanacija bančnega sistema draga. Ja, Vlada ni v slovenske banke vložila davkoplačevalskega denarja zlovoljno, Vlada je to storila kot skrajni ukrep. Vse banke, ki so bile deležne dokapitalizacije v tej fazi – se pravi NLB, NKBM in Abanka – so v preteklih letih večkrat poskušale pridobiti zasebnega sovlagatelja za krepitev njihovih kapitalskih zahtev. To so poskušale prejšnje Vlade, vključno z vašo vlado, to se je poskušalo odvijati preko Abanke in NKBM tudi v letošnjem letu, in sicer v času izvajanja obremenitvenih testov, pa žal zasebna rešitev za banke ni bila mogoča. Zato je Vlada vstopila v banke z davkoplačevalskim denarjem kot skrajnim ukrepom.

Ne drži trditev, da Vlada tega ne želi narediti transparentno. Mi smo zelo jasno razkrili vse številke v zvezi s potrebno bančno dokapitalizacijo in tudi razkrili, zakaj je po našem mnenju potreben tolikšen obseg dokapitalizacije, vključno s tem, kakšni inštrumenti bodo pri tem uporabljeni. Pa lahko ponovim številke, če želimo. Vlada je sprejela sklep, da se dokapitalizirajo NLB, NKBM in Abanka, v skupni višini 3 milijarde 12 milijonov evrov. Za dve banki – Factor banko in Probanko – ki sta v postopku nadzorovane likvidacije, je namenila 445 milijonov evrov za ohranjanje minimalne solventnosti v času nadzorovanega prenehanja

delovanja obeh teh bank. Za dokapitalizacijo Družbe za opravljanje terjatev bank je bilo namenjenih 200 milijonov evrov, skupni obseg prenesenih terjatev iz vseh treh bank – NLB, NKBM in Abanke – na Družbo za opravljanje terjatev bank pa bo znašal milijardo 676 milijonov evrov. Vse skupaj, zelo transparentno povemo, je 5 milijard 333 milijonov evrov. Ali z drugimi besedami, 15 % BDP Slovenije. To je primerljivo z rangom velikosti sanacije, ki je bila v Sloveniji izvedena v 90-ih. Takrat smo porabili približno 12 % BDP. Tokrat, drži, je številka višja, približno 15 % BDP.

Včeraj smo govorili zelo veliko o tem, kakšni so pogoji za to, da je država kapitalsko vstopila v banke in kaj bo narejeno za to, da bo strošek za davkoplačevalce čim nižji.

Prvič. Strošek za davkoplačevalce bo nižji tudi preko sprejetih sprememb Zakona o bančništvu, ki nalagajo, da obstoječi delničarji ter imetniki obstoječih in podrejenih instrumentov v bankah prispevajo k strošku sanacije teh bank. Tako delničarji kot tudi imetniki podrejenih instrumentov so prispevali v polnosti in za ta znesek je bila zmanjšana obveznost davkoplačevalcev. V primeru NLB, NKBM in Abanke to skupaj znaša približno 500 milijonov evrov. V kolikor ta zakon ne bi bil sprejet, ne le, da bi bil strošek za državo, za davkoplačevalce, približno 500 milijonov evrov višji, zelo verjetno bi imeli zelo velike težave pri odobritvi državne pomoči s strani Evropske komisije. Poslanec Vizjak je prej argumentiral našo domnevno omejeno suverenostjo s tem, da moramo prositi Bruselj, da nam lahko dopusti, da dokapitaliziramo banke s svojim lastnim denarjem. Res je, mi potrebujemo dovoljenje Evropske komisije, ker gre za ukrep državne pomoči, ki po pravilih, ki smo jih sprejeli skupaj, veljajo v EU za vse. Vsaka država, ki je želela sanirati svoje banke, je morala za to vnaprej pridobiti pozitivno mnenje Evropske komisije.

Zdaj pa še nekaj o pogojih za naprej, kako znižati končni strošek za davkoplačevalce in kako sprejeti ustrezne ukrepe, da se kaj podobnega ne bi več ponovilo.

Prvič. Vlekle so se paralele s preteklo sanacijo bank in tudi tokrat se določene paralele lahko potegne. Po izvedbi sanacije v 90. letih je bilo izvedenih nekaj poskusov privatizacije bank. NLB je bila celo deloma privatizirana. Takrat je država iz naslova delne privatizacije NLB iztržila približno 500 milijonov evrov. 500 milijonov je približno ena tretjina tega zneska, ki smo ga predvčerajšnjim namenili tej isti NLB v obliki državne pomoči. In jasno je, da država, Vlada, vsekakor vidi privatizacijo, izstop države iz lastništva bank, kot enega izmed ukrepov, ki bodo povrnili vsaj del stroška davkoplačevalcem nazaj. Prilivi iz privatizacije bodo torej znižali tako nastali javni dolg iz naslova državne pomoči bankam. Država je najavila, da bo NKBM prva izmed bank, ki bodo šle nemudoma v postopek privatizacije, sklep za to je Državni zbor že sprejel. In pri NKBM država ne želi

postavljati nobenih omejitev v smislu kontrolnega deleža 50 %, 25 %, ker je sklep Državnega zbora jasen. Privatizira se banka v celoti. Zakaj je bila zaveza v primeru NLB narejena na 25 plus en odstotek? To je edina zaveza, ki jo je po našem mnenju Vlada lahko dala, ker je bil edini takšen do zdaj sprejeti sklep v Državnem zboru 15. junija lani, da se NLB načeloma lahko privatizira do 25 % plus eno delnico. To je bil sklep, ki je bil sprejet v tem mandatu Državnega zbora, in za ta sklep smo mi ocenili, da je edini, ki bi ga ta Vlada lahko dala v tem času. Če bomo v strategiji upravljanja državnega premoženja določili drugačen znesek ali pa možnost, da se NLB proda v celoti, nem seveda sprejeti ukrepi tega ne preprečujejo.

Kar nekaj je bilo govora tudi o politiki zadolževanja države, o zadolžitvi, ki je bila izvedena preko zasebnega plasmaja pred nekaj tedni, in o namerah Vlade za zadolževanje v prihodnosti.

Zadolžitve, ki je bila izvedena pred nekaj tedni, ni z vidika zadolževanja držav na mednarodnih trgih nič posebnega. Gre za tako imenovani private placement, ki ga redno uporabljajo vse države v primeru zainteresiranih investitorjev in v primeru primernih pogojev na trgu. V preteklosti se je več slovenskih vlad pogovarjalo z različnimi potencialnimi investitorji za tovrstne mehanizme financiranja državnega dolga, resda niso bili nikoli izpeljani, ampak gre pa za enega izmed standardnih ukrepov refinanciranja države, ki je redno prisoten na mednarodnih trgih. V prihodnje se bo Vlada lahko po našem mnenju učinkoviteje ali pa ustrezneje zadolževala na kapitalskih trgih za potrebe refinanciranja dolga in za potrebe financiranja primanjkljaja, tudi zaradi uspešno izpeljane dokapitalizacije bank, zaradi uspešno zaključenih obremenitvenih testov in tudi zaradi že izvedene zadolžitve konec leta 2013. Kaj me pelje k taki navedbi - razmere na trgu. Pred nekaj tedni so bili pribitki na naše obveznice na ravni 6,5 %, danes so padli za več kot sto petdeset bazičnih točk, torej za več kot odstotno točko in pol, kar pomeni, da smo pod petimi odstotki. Mi menimo, da lahko s kredibilno postopno politiko to ceno zadolževanja znižamo še bolj.

In res je, držijo navedbe, da bo država v prihodnjem letu za servisiranje javnega dolga namenila skoraj milijardo evrov. To je res. To je zelo enostavno razviden podatek iz sprejetega proračuna za leto 2014.

Ne morem pa se strinjati s trditvijo, da je ta milijarda posledica zadnje zadolžitve. Ta milijarda je posledica vseh zadolžitve, ki so bile izvedene do sedaj. Dolg od leta 2008 vztrajno narašča. Narašča, če pogledamo povprečje zadnjih pet let, za približno osem odstotnih točk BDP letno. Približno. V vsaki vladi do zdaj. V vsaki vladi do zdaj od 2008 dalje. In res je, obresti za servisiranje tega dolga so narasle na približno milijardo evrov in zgolj z nadaljevanjem postopne javnofinančne konsolidacije ter

uporabe kupnin od privatizacij za znižanje dolga bomo lahko te stroške znižali še bolj.

Jaz se bom ustavil na temu mestu, menim, da je bilo v razpravi povedano veliko, veliko je bilo ponavljanja od včeraj. Še enkrat, zaveza Vlade je, da bo razkrila vse, ki so subjektivno prispevali k nastanku vrzeli v bančnem sektorju preko ustreznih organov pregona in da bodo ti deležni roke pravice. Hvala.

PREDSEDNIK JANKO VEBER: Hvala tudi vam. Možnost za besedo dajem še predlagatelju. Gospod Jože Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo. Opozarjam, da imam postopkovni predlog, da ne bo prišlo do kakšne zadrege.

PREDSEDNIK JANKO VEBER: Postopkovni predlog. Izvolite, gospod Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Spoštovani predsednik, jaz bi pričakoval, da državni uradnik, ki pride v Državni zbor loči med sejo delovnega telesa in med sejo Državnega zbora. To je neokusno, ker si je gospod državni sekretar privoščil, da govori slovenski javnosti, da so to govorili že včeraj. Včeraj se je to zadevo obravnavalo znotraj delovnega telesa, danes pa je plenarna seja Državnega zbora. To ni eno in isto. In tudi drugi poslanci v Državnem zboru, ki nismo člani delovnega telesa, imamo pravico o tej temi razpravljati in Vlada je dolžna na to odgovarjati. Upravičeno sem opozoril, da je urna postavka predstavnika Vlade, ki šest ur ne govori, mnogo previsoka. Previsoka za to, da ne sodeluje aktivno v razpravi in odgovarja na vprašanja poslancev takrat, ko je to potrebno.

In podučevanje mene ali kogar koli izmed poslancev na takšen način, ki si ga privošči državni uradnik, ki pride v Državni zbor, je nedostojno. Jaz imam v skladu s Poslovnikom državnega zbora in vsemi ostalimi stvarmi, ki so tukaj, pravico vprašati državnega uradnika vse, kar se nanaša na točko dnevnega reda in opozoriti tudi na probleme. To sem tudi storil. Ampak odgovora na to pa najbrž ni bilo. Nobenega korektnega.

Državni sekretar je povedal tudi trditev, ki ne drži. Povedal je samo kumulativni strošek, potreben za sanacijo bančnega sistema, ni povedal pa nič o tistih, njihovih stroških, ki so povzročili to potrebno sanacijo bančnega sistema. Govorimo samo o posledicah, niti besede pa ni o vzrokih v Novi ljubljanski banki, Novi Kreditni banki Maribor, Abanki in o osebah, ki so to povzročile. To od vas pričakujemo, če opravite svojo nalogo korektno. Samo priti v Državni zbor z neko kumulativo, pokritje vseh napak in nezakonitosti je nedostojno. In potem prepričevati, da ste vse povedali. Nič niste povedali. Popolnoma nič. Vse tisto, kar bi morali povedati, je ostalo skrito. In žal je to slaba

karakteristika tudi za nadaljnje ukrepe na področju bančnega sistema in predlagam, gospod predsednik Državnega zbora, da zagotovite, da se tudi državni uradniki, ministri in drugi v tej dvorani dostojno obnašajo in ne podučujejo nas, ki najbrž vemo, kako se temu streže, kako bi se morali obnašati in spraševati ... / znak za konec razprave/... nič niso povedali ne včeraj ne danes.

PREDSEDNIK JANKO VEBER: Hvala. Moram priznati, da sem bil ravno v tistem trenutku tudi v dvorani in sem zasledil ta dialog, tako da v tem trenutku lahko rečem, da se pridružujem vašemu opozorilu, saj pričakujem, da je odnos Vlade do Državnega zbora in poslancev resnično na strokovnem nivoju, predvsem v tem smislu, da se odgovarja na vprašanja in se vse tudi strokovno utemelji. Seveda pa moramo to spoštovati tudi sami, ko razpravljamo, vendar se v tem trenutku pridružujem vašemu opozorilu. Besedo dajem še predlagatelju, magistru Andreju Širclju. Izvolite.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani predsednik, za v bistvu zaključno besedo.

Namen te seje je znan in jasen. Gre v bistvu za to, da davkoplačevalci danes in v prihodnosti plačujejo in bodo plačevali davčno luknjo, davčno brezno, ki je nastalo v zadnjih 25 letih. Po mojem tista sanacija bank iz leta 1996 ni bila uspešna in zaradi tega se v bistvu stvar nadaljuje. Ni bila uspešna tudi zaradi tega, ker se je saniralo banke tudi preko cen oziroma z nedovoljenimi državnimi pomočmi. Skratka, ta seja je bila predlagana predvsem zato, da se opozori na odgovornost za to bančno luknjo. Odgovornost tistih, ki so jo povzročili – tukaj mislimo predvsem na člane uprav bank, predvsem državnih bank. Da se opozori na nadzor v teh bankah in odgovornost nadzornikov, kjer mislimo predvsem na člane nadzornih svetov in da se opozori na odgovornost Banke Slovenije. Banka Slovenije je stalno zasledovala gibanja na monetarnem trgu in tudi sodelovala pri monetarni politiki v okviru Evropske centralne banke, odkar je Slovenija v evro skupini. To z drugimi besedami pomeni, da po našem mnenju predvsem te trije, ki sem jih sedaj naštel, niso opravili svojega dela.

O razlogih je bilo nekaj povedanega na začetku, predvsem s strani Slovenske demokratske stranke in razlogi so, da je celotno bančno poslovanje dejansko potekalo domačijsko, na podlagi obstoječih mrež, ki so nastale davno v preteklosti in se s spremembo družbenega sistema leta 1991 v Sloveniji niso spremenili. Enostavno se je delo nadaljevalo, povezave so se celo širile na finančna področja in dejansko so vodilni v prejšnjem sistemu ustvarili finančne

povezave tako, da cilj ni bil več neka ideologija, ampak denar. Z drugimi besedami, od ideologije k denarju in financiranju tako, da se privatizira nekdanje družbeno premoženje z denarjem iz državnih bank tako, da se te kredite, ki so bili za to vzeti, enostavno ne plača. In račun je danes tukaj. Račun imajo davkoplačevalci in po mojem mnenju ta znesek na računu ni končen. Ni končen zaradi tega, ker ne vemo kaj je s preostalimi bankami, kaj je z Delavsko hranilnico, kaj je z ostalimi hranilnicami, ne vemo, kaj je s SID banko, tudi ta bo pregledana, ne vemo, koliko je tam slabih posojil. Če pa vzamemo povprečje, da jih je toliko kot pri teh bankah, ki so bile pregledane, potem gre znesek že proti 7 milijardam ob bančni luknji. Polega tega je v teh bankah verjetno tudi še nek ostanek prejšnjega sistema, ki dejansko omogoča, da enostavno sistem še deluje in da vsi nadzorni mehanizmi niso vpeljeni. In ker niso vpeljeni in ker se v bankah, ki so prejele državno pomoč oziroma dokapitalizacijo, ni na kadrovskega področju zgodilo nič, bo sistem deloval še naprej. In tudi odgovornost se ni ugotovila.

Jaz mislim, da je zaradi tega ta seja upravičena in tudi če koalicija ni sprejela naših priporočil, tudi če ji ni do tega, da Državni zbor poudari določene zadeve in poda ugotovitve v zvezi z odgovornostjo za bančni sistem, smo mi navsezadnje tukaj predstavniki ljudi. Predstavnice in predstavniki volivk in volivcev in navsezadnje je Državni zbor odgovoren in vpleten v zgodbo z bančno luknjo, ker sprejema zakonodajo. In tukaj noben od članov Državnega zbora za desetletja nazaj ne more mimo odgovornosti. Zato bi pričakovali, da bi koalicija, tudi če ni zadovoljna s predlogi, ki jo daje opozicija, sprejela svoje predloge, svoje ugotovitve, in če bi te ugotovitve in predlogi šli v smeri, da se poveča odgovornost in transparentnost pri ugotavljanju bančne luknje, bi v Slovenski demokratični stranki takšne sklepe z veseljem podprli.

Naslednja zadeva, ki bi jo rad še omenil, je, da lahko poleg podatkov o tem, kakšna je sedaj bančna luknja, računamo že na potencialno luknjo vseh bank, ki še niso bile pregledane in čeprav ne vemo točno kolikšna je, lahko to ocenimo, ker so v istem monetarnem sistemu. Imamo še dve banki, ki je vprašanje, če bosta dobili dokapitalizacijo na trgu - Gorenjska banka in Celjska banka, če ne, bo tudi to breme šlo na račun davkoplačevalcev. Z drugimi besedami, ta številka ni končna in verjetno zadolževanje ni končno. Ne bo se ustavilo pri 27 milijardah, verjetno bo šlo še naprej. In to je narobe. To je narobe, ker prihodnji rodovi ne morejo plačevati takšnih obresti. Namesto, da bi dajali v razvoj, v izobrazbo ljudi, bomo plačevali obresti in to drage obresti, za katere se dogovorimo na zaprtem trgu. Z drugimi besedami, to je netransparentno. In dobili smo nekaj odgovorov, gospod državni sekretar, nismo pa dobili odgovorov o tem pri komu smo

se zadolžili za milijardo in pol po skoraj 5 % obrestni meri in nismo dobili odgovora zakaj se nismo zadolžili v okviru ESM in kakšni so bili pogoji in zakaj se dejansko nismo pogajali ali pogovarjali – včeraj je bilo to pogajanje, pogovarjanje, pogovarjali smo se in tako naprej – in kateri pogoji bi morali biti izpolnjeni. Tako da nas to čaka v prihodnosti, ampak jaz upam, da bodo ne glede na to razpravo in ne glede na to, da niso sprejeti nobeni sklepi, dejansko vse službe delovale v smeri, da se bo poiskala odgovornost. Bojim pa se, da je moje upanje prazno, ker nekateri podsistemi v naši državi pač delujejo slabo in počasi. Tukaj mislim predvsem na pravosodne organe in tukaj mislim predvsem na to, da so odločitve glede na obseg kriminala, ki danes evidentno obstaja v Sloveniji, prepočasne in zaradi tega ... / znak za konec razprave/... neučinkovite. Hvala lepa.

PREDSEDNIK JANKO VEBER: Hvala tudi vam.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Preden vas v skladu z 71. členom Poslovnika zbora povprašam, če želi še kdo razpravljati, vas opozarjam, da je enajst minut do konca predvidenega časa za današnjo sejo. Vas pa želim opozoriti, da smo planirali zaključek seje ob šestnajstih in da nam je vsaka minuta dragocena za to, da dvorano pravočasno pripravimo do slavnostne seje.

Gospod Tanko, ste želeli postopkovno?

JOŽE TANKO (PS SDS): Samo opozorilo, gospod predsednik. Petindvajset minut časa je ostalo, ne enajst. Seštejte.

PREDSEDNIK JANKO VEBER: No, prav, se opravičujem, ampak v vsakem primeru vas prosim, da upoštevate moje opozorilo pri tem, ko vas bom povprašal o tem, ali želi še kdo razpravljati na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika zbora.

Gospod Černač, imate pet minut.

ZVONKO ČERNAČ (PS SDS): Hvala lepa, bom poskušal biti še krajši.

Danes je po tem, kar smo v Državnemu zboru slišali ob obravnavi te točke dnevnega reda, popolnoma jasno, kdo bo plačal bančno luknjo namesto bančnih tajkunov. Plačal jo bo slovenski narod, v celoti.

Na to dejstvo kažejo tako odgovori državnega sekretarja kot odsotnost predsednice Vlade in finančnega ministra ter tudi večine poslancev, ki o tem odločajo, ob obravnavi te točke. Narod bo še enkrat, po dvajsetih letih, plačal zapitek tistih, ki so oropali ne samo banke, ampak tudi prihodnost vsaj ene od bodočih generacij. To je dejstvo. Kajti teh sredstev v višini skoraj za vrednost enoletnega proračuna ne bo mogoče pokriti v relativno kratkem obdobju. Govorimo o znesku preko šest tisoč evrov na posamezno gospodinjstvo.

Zelo težko bo tudi ta Vlada uveljavljala odgovornost tistih, ki so najbolj odgovorni za ta

dejanja. Težko je pričakovati, da bo Alenka Bratušek sedaj v funkciji predsednice Vlade zahtevala, da se uveljavi odgovornost od vseh predstavnikov nadzornih svetov teh bank, če je sama sedela v času Pahorjeve vlade v nadzornem svetu Nove KBM, ki je v letu 2010 na veliko odpisoval slabe kredite. In ni proti temu protestirala. Zelo težko bo ta vlada uveljavila odgovornost in se zavzemala za to, da bili ti ukrepi tudi sprejeti in da bi bila tu prioriteta, če v tej vladi sedi minister, ki je s podpisom pogodbe omogočil, da je Grep dobil preko sto milijonov evrov kredita za Stožice, ki niso vrnjeni in nikoli ne bodo. In, če je s tem poslom vse v redu, kot trdi tako ta minister kot zamrznjeni predsednik Pozitivne Slovenije, potem naj se ta denar vrne. Če je bilo s tem kreditom vse v redu, potem naj ga Grep nemudoma vrne, ne pa da je ta znesek pristal med slabimi terjatvami v slabi banki. To pomeni, da ni bilo vse v redu s tem kreditom. In ne zavajajte javnosti.

Zaradi zavajanja in zatoka, ker sedijo takšni ministri v tej Vladi, uveljavljanja te odgovornosti ne bo in tudi ne bo pomagalo, če se izvajajo policijske akcije pri tistih, ki so na dnu te verige. Če se ne bodo izvajale pri glavah, bo hobotnica še vedno ostala živa, samo kakšna lovka bo posekana. Mi pa verjetno nismo danes tukaj razpravljali, da bi se sekale lovke, ampak da bi se posekale glave.

Težko bo ta vlada uveljavila odgovornost do kogar koli, če je v njej minister za finance bivši direktor centra za finančno upravljanje Nove Ljubljanske banke, bivši nadzornik LHB Frankfurt, za katero je znano, da je bila največja izpostava pajdaškega kapitalizma, kjer so se odobravalni številni sporni krediti. Težko, nemogoče je to. In tudi zaradi tega se nam to breme povečuje. Zaradi tega smo imeli izdajo obveznic v najbolj neugodnem trenutku, saj bi bilo breme, kar se obrestni tiče, nižje, če bi bila izdana samo teden dni kasneje. Super, da pada obrestna mera oziroma pribitki, vendar je še vedno višja kot je bila v začetku letošnjega leta, ko je vladalo brezvladje. Se pravi, da rabimo še nekaj časa do tega, da bi nam finančni trgi zaupali, vendar tudi do tja bomo prišli, vendar pa ne bo zaradi tega cena, ki jo bo potrebno plačati za sanacijo bančnega sistema, popolnoma nič nižja.

Danes smo tukaj pričakovali, da bo predsednica Vlade odgovorno pred tem parlamentom ljudstvu predstavila finančni okvir in operativni plan, do kdaj bodo te banke očiščene, do kdaj bodo lahko normalno servisirale gospodarstvo, da bo predstavila, kako se bodo unovčevale slabe terjatve, koliko bo izplena iz tega naslova, in da bo predstavila načrt glede prodaje saniranih bank, da bodo državljani vedeli, koliko izkupička iz tega premoženja lahko pričakujejo za pokrivanje bančne luknje. Nič od tega nismo doživeli. Narod ima pravico izvedeti ... /znak za konec razprave/ ... komu plačuje, komu mora plačevati te zavožene kredite in ima seveda pravico izvedeti, zakaj najvišja politična oblast v

tej državi preprečuje sprejem sklepov, ki bi govorili o pospešenem pregonu tega kriminala, kakor tudi, zakaj ni dopustno objaviti javno seznama tistih, ki so sporne kredite dodeljevali in tistih, ki so jih prejeli. Predvsem pa ima narod pravico izvedeti, zakaj vsem tem ni mogoče zamrzniti premoženja.

Tako da je zaključek te seje v tem, da če ne bomo teh stvari uredili in izpeljali temeljitega očiščenja – to pa je lustracija – se nam bodo te zgodbe še ponavljale.

PRESEDNIK JANKO VEBER: Hvala.

S tem zaključujem splošno razpravo o predlogu priporočila. V skladu z razlago Komisije za poslovnik z dne 9. decembra 2009 Državni zbor ugotavlja, da je postopek obravnave predloga priporočila končan.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda. Zaključujem tudi 52. izredno sejo Državnega zbora. Poslanke in poslance pa prosim, da zaradi priprave dvorane na slavnostno sejo s seboj odnesete vse, kar imate morebiti še na klopeh. Hvala za razumevanje in nasvidenje.

Seja se je končala 20. decembra 2013 ob 16.30.

INDEKS GOVORNIKOV

A

AMBROŽIČ, BORUT 36

B

BOGOVIČ, FRANC 8

BRANISELJ, RIHARD 38, 40

BRULC, MIRKO 32

Č

ČEHOVIN, JERKO 42

ČERNAČ, ZVONKO 45, 51

ČUFER, DR. UROŠ 8

D

DIMIC, IVA 26

F

FRANGEŽ, MATEVŽ 19

G

GOLUBOVIČ, BRANE 14

GRILL, IVAN 31

H

HOČEVAR, MAG. KATARINA 25

HORVAT, JOŽEF 12

J

JERAJ, ALENKA 44

JEROVŠEK, JOŽEF 35

K

KOTNIK POROPAT, MARJANA 25

M

MEH, SREČKO 29

MÖDERNDORFER, JANI 32

O

OSTERMAN, ALEKSANDRA 27

P

PAVLIŠIČ, MARKO 21

PLEVČAK, MARIJA 11

POGAČNIK, MAG. MARKO 28

POJBIČ, MARIJAN 38, 39

POTRATA, MAG. MAJDA 38, 40, 41

PREVC, MIHAEL 36

PUKŠIČ, FRANC 42

R

RAMŠAK, SONJA 37, 38

S

STARMAN, BOJAN 7

Š

ŠIRCELJ, MAG. ANDREJ 5, 23, 33, 37, 40, 41, 43, 50

T

TANKO, JOŽE 46, 50, 51

TOMC, ROMANA 17, 47

TONIN, MAG. MATEJ 32

V

VIZJAK, MAG. ANDREJ 27

VOGRIN, IVAN 30

LEGENDA

- PS PS – Poslanska skupina Pozitivna Slovenija**
- PS SDS – Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke**
- PS SD – Poslanska skupina Socialnih demokratov**
- PS DL – Poslanska skupina Državljska lista**
- PS DeSUS – Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije**
- PS SLS – Poslanska skupina Slovenske ljudske stranke**
- PS NSi – Poslanska skupina Nove Slovenije**
- PS NS – Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti**
- NeP – Nepovezani poslanec**